ŽELEZAR

TEDNIK — GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SŽ ŽELEZARNE JESENICE

JESENICE, DNE 20. FEBRUARJA 1975 . ŠTEVILKA: 7. LETO: XVII

železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstdnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl — Naslov: Uredništvo železarja, SŽ — Železarna Jesenice. Številki internih telefonov: urednik 483, administracija 484. Tisk: GP Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72

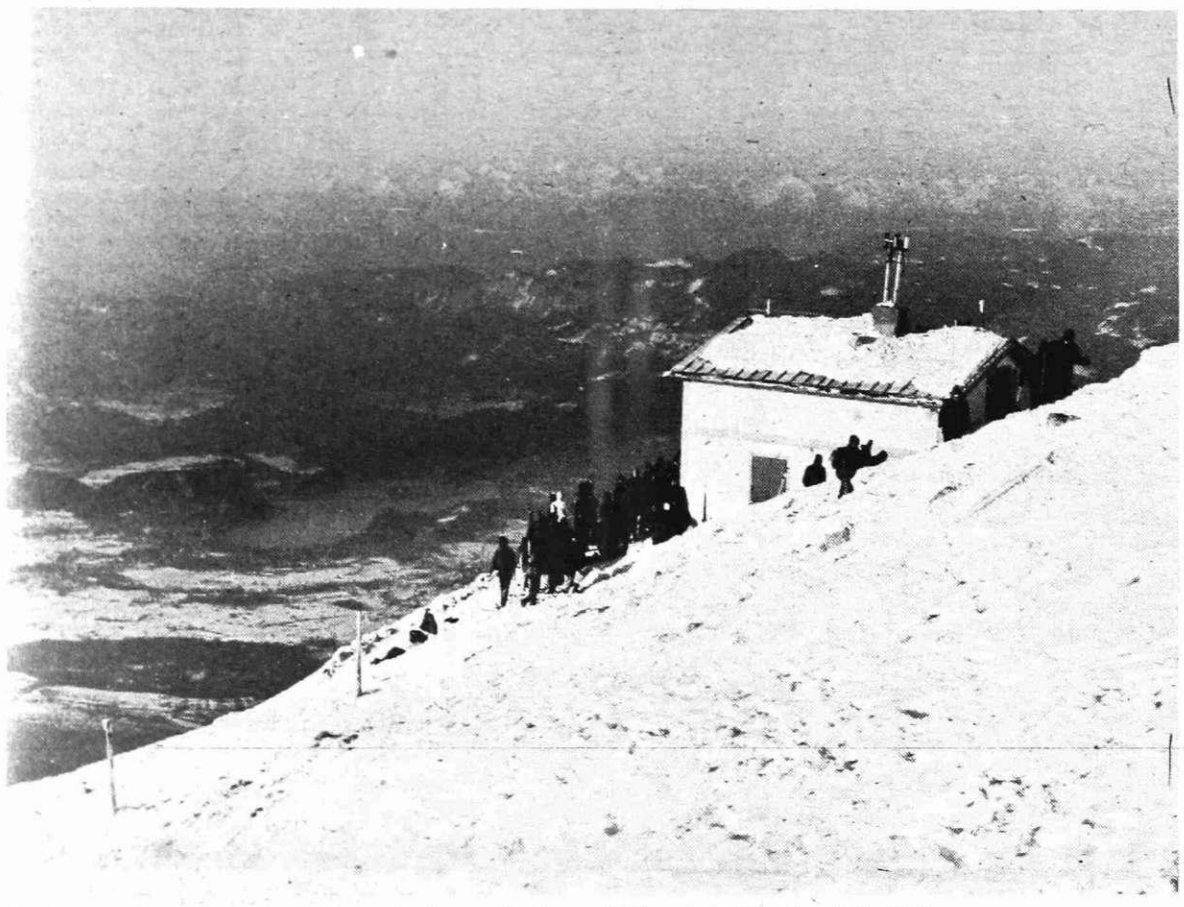

Udeležite se letošnjega spominskega zimskega pohoda na Stol v soboto 22. ali nedeljo 23. februarja. Pred odhodom še enkrat preberite navodila, ki smo jih objavili v zadnji številki Železarja

USTVARJENI DOHODEK IN NJEGOVA DELITEV

Družbeni plan eksterne realizacije za leto 1974 je znašal 374.820 ton v skupni vrednosti 1,830.431.884 din in s povprečno prodajno ceno 4.884 din na tono. Dejansko pa smo v letu 1974 prodali 373.077 ton proizvodov osnovne dejavnosti, za kar smo iztržili 2.476 milijonov dinarjev in pri tem dosegli prodajno ceno 6.637 din na tono. Čeprav smo še v devetih mesecih zaostajali za planiranimi obveznostmi za okrog 8.000 ton, smo uspeli v zadnjem kvartalu skoraj ves izpad nadoknaditi.

Vrednostna realizacija je presegla planirano za 645 milijonov dinarjev oziroma za 35,3 %, kar je seveda rezultat odobrenih cen in v nekaterih obratih predelava dražjega asortimenta (valj. debele pločevine).

Kljub temu, da so bile posebno v drugem polletju ves čas prisotne likvidnostne težave, lahko rečemo, da je bilo leto 1974 za Železarno dokaj uspešno tako v pogledu proizvodnje kot v pogledu prodaje. V letu 1974 se je namreč nadaljevala konjunktura na domačem in tujem tržišču, kar je povzročilo, da so bile proizvodne kapacitete z naročili skozi vse leto zasedene. Tako stanje je omogočalo prodajnemu in finančnemu sektorju, da sta na osnovi izdelanega stabilizacijskega in antiinflacijskega programa pri sprejemanju naročil, ves čas vršila selekcijo tako izdelkov kot kupcev.

Zaradi splošnega dviga cen in s tem večje vezave obratnih sredstev, se je likvidnost večine naših kupcev v drugem polletju bistveno poslabšala. Da bi ohranili čim višjo stopnjo likvidnosti, smo pri plasmanu naših proizvodov, ne glede na sklenjene pogodbe, dosledno preverjali plačilno zmožnost naših kupcev in neustrezne izločali. Vsi ti dosežki, o katerih je bilo na področju proizvodnje več govora o prejšnjih številkah Železarja, so torej omogočili, da je bil izpad blagovne proizvodnje le 0,5 %.

(Nadaljevanje na 2. str.)

ZDRUŽEVANJE IN DELITEV SKLADA SKUPNE PORABE ZA LETO 1975

V današnji številki v posebni prilogi objavljamo predlog združevanja in delitve sklada skupne porabe za leto 1975. Predlog je izoblikovan na osnovi doseženih rezultatov v lanskem letu, na osnovi družbenega plana Železarne za leto 1975, smernic odbora za gospodarstvo pri delavskem svetu Železarne in sindikalne liste 1975. Izvršni odbor osnovne organizacije sindikata Železarne, ki je predlog dobil v pregled, je menil, da gre lahko v javno razpravo.

Te dni so vodje samoupravnih delovnih skupin prejeli tudi obvestilo centra za informiranje in proučevanje samoupravljanja z navodili za javno razpravo o predlogu, ki bo v mesecu marcu. Pred javno razpravo v samoupravnih delovnih skupinah, bodo za vodje skupin organizirane javne tribune zaradi razšiščevanja nejasnosti in za dopolnilna vprašanja, za obravnavo v samoupravni delovni skupini pa bodo naknadno dobili še kratke izvlečke.

Opozarjamo vse delavce v TOZD in DSSS ter vodje samoupravnih delovnih skupin, da danes objavljeno prilogo shranijo oziroma jo vestno in kritično predelajo, da bodo na sestankih SDS, kjer se bo o združevanju in delitvi odločalo, lahko konstruktivno sodelovali.

PRED SEJO VSEH TREH ZBOROV

V ponedeljek, 24. februarja je sklicana četrta skupna seja zbora združenega dela, zbora krajevnih skupnosti in družbenopolitičnega zbora občinske skupščine Jesenice, kateri bodo sledile ločene seje vseh treh zborov. Obsežni in izredno pomembni dnevni red ter obsežno gradivo — okrog 110 tipkanih strani — so delegacije oziroma delegati prejeli 12 dni pred sejo. Gradivo, ki zahteva najmanj štiri ure normalnega ali vsaj osem ur kritičnega branja. Razen tega bodo zbori sprejemali odločitve, ki imajo širši družbeni pomen in interes, kar z drugimi besedami pomeni, da bi se delegacije oziroma delegati morali vsaj z delom gradiva, tistim, ki zadeva širši družbeni interes in pomen, soočiti z delavci in občani, to je s svojo bazo, kjer bi, morda tudi so, verificirali stališča do posameznih vprašanj in odločitev. Seveda pa bi v takem procesu vsi delovni ljudje in občani o najpomembnejših stvareh morali dobiti predhodne kratke, razumljive pa še vedno popolne informacije. Razen tega so nekatere stvari prejudicirane, ali pa smo še vedno mišljenja, da lahko sklepamo in sprejemamo določene odločitve mimo delavca, mimo enakopravnega soodločanja samoupravnih interesnih skupnosti.

Nedvomno med najpomembnejše dokumente, ki so posredovani vsem trem zborom v razpravo in sprejetje sodi predlog družbenega načrta razvoja občine za leto 1975, ki ga v nekoliko skrajšani obliki objavljamo tudi v današnji številki Železarja. Osnutek smernic razvoja občine Jesenice za leto 1975 je bil posredovan v javno razpravo vsem temeljnim samoupravnim skupnostim in na osnovi tega je bil izdelan družbeni načrt razvoja, ki pa bi moral biti pred sprejetjem posredovan v javno razpravo, tako kot je predlagan predlog programa komunalnih del za leto 1975, ki naj bi bil po sejah zborov posredovan v javno razpravo. Ne vem, če je v duhu nove ustave, da se samoupravni interesni skupnosti v družbenem načrtu razvoja občine opredeljujejo obveznosti, ne da bi o njih tudi ona enakopravno odločala z vsemi tremi zbori.

Poleg obeh že omenjenih vprašanj je na dnevnem redu še: osnutek proračuna občine Jesenice za leto 1975, predlog odloka o spremembah in dopolnitvah odloka o davkih občanov občine Jesenice, predlog odloka o posebnem občinskem davku od prometa proizvodov in od plačil za storitve, predlog odloka o izgradnji pokopališča s pripadajočimi objekti na Blejski Dobravi, predlog odloka o potrditvi zazidalnega načrta gostinsko — stanovanjske cone Mojstrana B, predlog odloka o potrditvi zazidalnega načrta zahodnega dela centra Jesenic — Jesenice — center II, predlog odloka o potrditvi zazidalnega načrta za štiri stolpiče na Koroški Beli in potrditev samoupravnih sporazumov regionalne zdravstvene skupnosti in raziskovalne skupnosti občine Jesenice.

50.996 DIN ODŠKODNIN NOVATORJEM V TOZD TALILNICE

V preteklem letu je komisija za racionalizacije in novatorstvo pri DS TOZD Talilnic obravnavala 15 v proizvodnjo uvedenih izboljševalnih predlogov. Člani komisije so na osnovi prijav in natančno prikazanih, potrjenih in overovljenih izračunov prihrankov in koristi v višini 3.140.242 din, avtorjem priznala 44.137 din spodbudnih odškodnin, rent, akontacij in nagrad.

Predsednik komisije za racionalizacije in novatorstvo v TOZD Talilnice Henrik Zupan, je 13. februarja sklical prvo letošnjo sejo, na kateri so obravnavali osem tehničnih izboljšav, ki se koristno uporabljajo v obratih TOZD Talilnice. Na osnovi potrjenih rentabilitetnih izračunov prihrankov in koristi, ki so jih sestavile in pregledale računovodske in ekonomske službe, je komisija uspešnim avtorjem teh izboljšav priznala sedem spodbudnih rent akontacij, nagrad in odškodnin v skupni višini 50.996,00 din. Vsekako je to lepo in spodbudno priznanje za njihov delovni in ustvarjalni polet k poživljeni inventivni dejavnosti v letošnjem letu tehničnih inovacij.

Avtorjema izboljševlanega predloga št. 1733 in 1744 a Ivanu Berlotu in Emilu Lahu iz obrata plavž, je bila na osnovi 26. člena pravilnika o

(Nadaljevanje na 2. str.)

KADROVSKA PROBLEMATIKA V TOZD IN DSSS V LETU 1974

V zadnji številki Železarja smo objavili najpomembnejše podatke in ugotovitve povzete iz poročila o kadrovski dejavnosti, ki so se nanašale na delovno organizacijo kot celoto. Danes pa iz istega poročila, ki bo sestavni del letnega poslovnega poročila Železarne, povzemamo isto problematiko za posamezne temeljne organizacije združenega dela in delovno skupnost Skupnih služb.

TOZD TALILNICE

V temeljni organizaciji združenega dela je bilo v lanskem letu povprečno zaposlenih 1.049 oseb ali 20 več kot je bilo poprečno zaposlenih kar je enako kot v letu 1973. Ob koncu leta, to je 31. 12. 1974 je bilo v obratih TOZD Talilnice zaposlenih 1.054 oseb oziroma 15 več kot leto preje, od tega 1.013 delavcev in 41 uslužbencev. Vključno z upokojenci pa je bilo na ta dan 1.065 zaposlenih. V lanskem letu je bilo na novo sprejetih 247 oseb ali 20 manj kot v letu 1973. Delovno razmerje je prekinilo 219 oseb ali 45 manj kot leto dni nazaj. Zanimivo je, da je bilo 31 delavcev manj izključenih kot v letu 1973, medtem ko disciplinsko ni bil nihče odpuščen (leta 1973 — 2). Seveda pa so še vedno najpomembnejša kategorija prekinitve delovnega razmerja — izključitve — katerih je bilo lani 158.

Skupaj je lani znašala odsotnost 15,78 odstotkov, ali 0,72 odstotka več kot leto dni preje. Največ odsotnosti je bilo zaradi rednih letnih dopustov — 8,78 odstotka, bolovanja do 30 dni — 3,50 odstotka in nad 30 dni — 2,32 odstotka, sledijo izredno plačani dopusti in neupravičeni izostanki (0,33 odstotka) itd.

V lanskem letu so imeli v TOZD Talilnice 87 poškodb (1973 — 79) ali 8,19 odstotka na stalež (1973 — 7,5 odstotka) z 2.297 izpadlimi dnevi

(Nadaljevanje na 2. str.)

PROIZVODNJA SLOVENSKIH ŽELEZARN V JANUARJU

Letošnje leto smo dobro začeli. Po izrednih proizvodnjih uspehih v zadnjih mesecih lanskega leta je obstajala bojazen, da bo januar slabši. Čeprav je manjkalo belega surovega železa in ponekod so bili na tesno s starim železom, je delovni elan iz preteklih mesecev ostal in s proizvodnjo smo lahko zadovoljni.

Proizvodnja surovega železa je bila 6 % nad planom in 14 % višja, kot januarja lani. Čeprav so imeli na Jesenicah nekaj težav na plavžih, znaša letošnja januarska proizvodnja kar 2.157 ton več, kot je znašala lani. Tudi v železarni Štore je letošnja proizvodnja za 5 % večja od lanskoletne.

Manj razveseljiv podatek je o proizvodnji surovega železa za prodajo. Zaostanek znaša skoraj 1.000 ton, pri čemer pa je treba povedati, da je znašala blagovna proizvodnja surovega železa v lanskem januarju še veliko manj kot letošnja. Konec leta 1974 je znašal zaostanek približno 1.650 ton. Da livarnam manjka vložek je splošno znano. Z nadaljnjim zaostankom bodo imeli še več težav. Z dobrim delom elektro plavža v Štorah pa bodo nastali zaostanek lahko prav hitro nadoknadili.

Proizvodnja surovega jekla je z doseženimi 67.269 tonami prav

(Nadaljevanje na 3. str.)

KADROVSKA PROBLEMATIKA V TOZD IN DSSS V LETU 1974

(Nadaljevanje s 1. strani)

(1973 — 1.705), ali poprečno 26,4 dni na eno poškodbo. Osem delavcev se je poškodovalo na poti (1973 — 9), zaradi tega pa so bolovali 133 dni (1973 — 137). Največ poškodb so v odnosu na poprečni stalež zaposlenih imeli v šamotarni (10,3 odstotka), sledijo elektrojeklarna (9,65 odstotka), martinarna (9,54 odstotka), plavž (6,08 odstotka) in livarna (3,96 odstotka).

Kljub temu, da je bilo poprečno število zaposlenih delavcev v lanskem letu za 20 oseb večje vključeno z upokojenci, so imeli v TOZD vseeno težave pri izpolnjevanju planskih nalog, še posebno, ker so obratovali s petimi SM pečmi. Zanimivo je tudi to, da je bilo od 951 na novo sprejetih delavcev v Železarno, poslanih na delo v TOZD Talilnice 247 ali okroglo 26 odstotkov vseh sprejetih. Pomemben uspeh pa je v tem, da znižanje na novo sprejetih delavcev v celoti odpade na to TOZD.

Še vedno pa je problematično zaposlovanje novih delavcev, ker ti pretežno prihajajo iz drugih republik in pokrajin. Težko se prilagajajo novemu okolju in zato tudi hitro menjajo. Od skupnega števila 570 postelj v samskih domovih Železarne, je 228 zasedenih od delavcev zaposlenih v tej TOZD.

Pomemben uspeh je dosežen pri znižanju fluktuacije in pri izključenih delavcih. To kaže na postopno umirjenost in ustaljenost kadra.

TOZD VALJARNE

Temeljna organizacija združenega dela Valjarne, je v lanskem letu imela poprečno 953 zaposlenih oziroma skupaj z upokojenci 972. To je v odnosu na prvo številko deset delavcev in 26 uslužbencev več, kakor leta 1973. Sicer pa je bilo poprečno 886 delavcev in 67 uslužbencev, medtem ko je normativ za leto 1974 predvideval skupaj 1.053 zaposlenih, od tega 972 delavcev in 81 uslužbencev. Stanje 31. 12. 1974 je bilo 964 zaposlenih, od tega 895 delavcev in 69 uslužbencev. V lanskem letu je bilo v TOZD nanovo sprejetih 152 oseb (147 delavcev in 5 uslužbencev), delovno razmerje pa je prekinilo 131 oseb (1973 — 156). Največ je takih, ki so bili izključeni zaradi samovoljnih izostankov — 77 (1973 — 101), dva pa sta bila disciplinsko odpuščena, medtem ko leto dni preje ni bil nihče. Ostale prekinitve se nanašajo na vpoklice v JLA, starostno in invalidsko upokojene, umrle in na lastno odpoved.

V lanskem letu so v tej TOZD imeli za 2,16 odstotkov večjo odsotnost z dela, kakor leta 1973. Skupna odsotnost je namreč znašala 17,42 % (leto 1973 — 15,26 %). Na prvem mestu so odsotnosti zaradi rednih letnih dopustov — 9,34 % (1973 — 8,80 %), sledijo bolovanja do 30 dni — 3,63 % (1973 — 3,19 %), bolovanja nad 30 dni — 3,09 % (1973 — 1,99 %), izredno plačani dopusti — 0,43 % (1973 — 0,38 %), neupravičeni izostanki — 0,25 % (1973 — 0,30 %) itd.

Število poškodb pri delu se je v lanskem letu zmanjšalo za štiri primere in so zabeležili skupaj 68 primerov poškodb (1973 — 72) s 1.946 izpadlimi dnevi (1973 — 1.742), kar je v poprečju 6,99 % na število zaposlenih (1973 — 7,7 %) oziroma 28,6 izpadlih dni na eno poškodbo (1973 — 24,2 dni). Poškodb na poti na delo in z dela je bilo devet, medtem ko je bila leto dni nazaj samo ena. Zaradi tega so izgubili 212 delovnih dni, lani pa samo štiri dni. Največ poškodb pri delu so v lanskem letu zabeležili v valjarni profilov — 10,61 % (1973 — 8,1 %), sledi valjarna debele pločevine — 7,57 % (1973 — 7,1 %), valjarna bluming — štekel — 6,52 % (1973 — 6,8 %) in valjarna žice — 4,13 % (1973 — 9,6 %).

Poprečno število zaposlenih v TOZD Valjarne je bilo nad nivojem leta 1973, čeprav je bil sprejem za 39 delavcev manjši kot v predhodnem letu, medtem ko se je stalež v skupnem sprejemu povečal za 36 oseb. Fluktuacija se je zmanjšala za 25 oseb, pri čemer je še posebno pomembno, da so se za 24 primerov zmanjšale samovoljne zapustitve dela. Odsotnost z dela se je v primerjavi z letom 1973 povečala in je za 0,98 % večja, kakor je bila dosežena v lanskem letu v Železarni. Tudi čas zdravljenja se je na eno poškodbo povečal za 4,4 dneva.

TOZD HLADNA PREDELAVA

V letu 1974 je bil v temeljni organizaciji združenega dela Hladna predelava poprečni stalež zaposlenih 1.117 oseb oziroma skupaj z upokojenci 1.125. To je v odnosu na prvo številko 71 več kakor leto dni preje, od tega odpade 26 oseb na stalež uslužbencev in 45 delavcev. Poprečno pa je bilo lansko leto zaposlenih 1.057 delavcev in 60 uslužbencev, normativ pa je predvideval z 31. 12. 1.213 delavcev in 66 uslužbencev. Stanje zaposlenih na isti dan pa je bilo 1.090 delavcev in 63 uslužbencev ozriroma skupaj 1.153 oseb. V lanskem letu je bilo v TOZD nanovo sprejetih 191 oseb (1973 — 150) in sicer so bili to vsi delavci, 159 oseb pa je prekinilo delovno razmerje (1973 — 134). Tudi v tej temeljni organizaciji združenega dela prevladujejo prekinitve zaradi izključitev — 90 (1973 — 80), sledijo vpoklici v JLA, starostne in invalidske upokojitve itd.

Odsotnost z dela je bila v lanskem letu za 0,52 % manjša kakor leta 1973. Skupna odsotnost je bila 17,63 % (1973 — 18,15 %). Največji odstotek odsotnosti odpade na redne letne dopuste in sicer 8,81 % (1973 — 8,57 %), na drugem mestu s 4,18 % so bolovanja do 30 dni (1973 — 4,32 %), sledijo bolovanja nad 30 dni — 2,33 % (1973 — 2,84 %), izredno plačani dopusti — 0,70 % (1973 — 0,72 %), porodniški dopusti — 0,59 % (1973 — 0,52 %), skrajšan delovni čas — 0,43 % (1973 — 0,48 %) itd.

V letu 1974 so imeli 104 poškodbe pri delu ali dve manj kot v letu 1973. V odnosu na poprečno število zaposlenih to pomeni 9,2 % (1973 — 9,7 %). Skupaj je bil zaradi tega izpad 1.893 delovnih dni (1973 — 1.639) ali poprečno 18,2 dni na poškodbo (1973 — 16,1 dni). Zaradi petih poškodb na poti, so izgubili 63 delovnih dni (1973 — 9 poškodb, 267 dni). Po številu poškodb je s 12,9 % na prvem mestu hladna valjarna (1973 — 16,9 %), sledi žičarna s 9,6 % (1973 — 8,5 %), jeklovlek s 9,3 % (1973 — 7,2 %), profilarna s 7,8 % (1973 — 9,4 %), podbojarna s 7,7 % (1973 ni obratovala), elektrodni obrat s 7,2 % (1973 — 6,5 %) in žeblarna s 6,5 % (1973 — 7,6 %).

Poprečni stalež zaposlenih v TOZD Hladna predelava je bil lani za 22 delavcev nižji od plana zapolovanja. Najbolj je primanjkovalo delavcev v jeklovleku, žičarni in žebljarni. V lanskem letu je bil nanovo ustanovljen obrat vratnih podbojev s staležem 50 delavcev. Sprejem novih delavcev se je lani znižal v odnosu na leto nazaj za 41 ali 27,3 %, fluktuacija delavcev pa je v isti primerjavi za 25 delavcev ali 18,6 % večja.

Zanimiva ugotovitev je, da 75 % poškodb v TOZD pripisujejo subjektivnim vzrokom (nepazljivost, neupoštevanje predpisov iz varstva pri delu, nepoznavanje in podcenjevanje nevarnosti). Pod nepazljivostjo je mišljena utrujenost, bolezen v družini, slaba zainteresiranost za delo, konflikti na delovnem mestu. Pri 90 odstotkih poškodb je prisoten kot glavni faktor človek. Med poškodovanimi je kar 50 odstotkov delavcev starih do 25 let, 70 % vseh poškodovanih pa je z delovno dobo do petih let. Ugotavljajo tudi, da več poškodb nastane na manj nevarnih delovnih mestih, kot pa na bolj nevarnih. Razen tega pa delavci brez družinskih in drugih obveznosti manj gledajo na svojo varnost in večkrat kršijo delovno disciplino ter so nasploh slabše motivirani za delo.

TOZD VZDRŽEVANJE, ENERGIJA IN TRANSPORT

V TOZD Vzdrževanje, energija in transport je bil v letu 1974 poprečni stalež zaposlenih 1.762 oseb, skupaj z upokojenci pa 1.910 oseb. V primerjavi z letom dni nazaj, je to v odnosu na prvo številko 86 oseb več in sicer 36 delavcev in 50 uslužbencev. Povprečno je bilo lani zaposlenih 1.645 delavcev in 203 uslužbencev, medtem ko je normativ z 31. 12. 1974 predvideval 2.240 oseb — 2.018 delavcev in 222 uslužbencev. Na isti dan pa je bilo zaposlenih 1.860 oseb — 1.653 delavcev in 207 uslužbencev. V letu 1974 je bilo v TOZD VET nanovo sprejetih 234 oseb — 224 delavcev (1973 — 247) in 10 uslužbencev (1973 — 5), delovno razmerje pa je prekinilo 198 oseb (1973 — 220). Na prvem mestu je prekinitev zaradi vpoklica v JLA — 82 (1973 — 76), sledijo izključitve zaradi samovoljne zapustitve dela — 63 (1973 — 68), lastne odpovedi 24 (1973 — 21) itd.

Odsotnost z dela so v TOZD VET v lanskem letu povečali za 0,31 % v primerjavi z letom nazaj. Skupna odsotnost je bila 15,09 % (1973 — 14,78 %) in največji delež odpade na redne letne dopuste — 9,15 % (1973 — 8,92 %), sledi bolovanje do 30 dni — 2,56 % (1973 — 2,50 %), nad 30 dni 1,56 % (1973 — 1,68 %), izredno plačani dopusti — 1 % (1973 — 0,90 %), porodniški dopusti, skrajšan delovni čas itd.

V lanskem letu so zabeležili 96 poškodb pri delu (1973 — 117) ali 5,02 % v odnosu na stalež (1973 — 6,4 %), zaradi tega pa so izgubili 2.048 delovnih dni (1973 — 2.427) ali poprečno 21,3 dni na eno poškodbo (1973 — 20,6 dni). Poškodb na poti na delo in z dela so imeli 15 z 280 izgubljenimi dnevi (1973 — 17, 390 dni). Po številu poškodb je na prvem mestu strojno vzdrževanje — 7,77 % (1973 — 9,2 %), sledijo: strugarna valjev — 6,66 % (1973 — 9,3 %), gradbeno vzdrževanje — 5,35 % (1973 — 8,1 %), elektro vzdrževanje — 5,20 % (1973 — 4,6 %), strojne delavnice — 4,89 % (1973 — 4,3 %), transport — 4,49 % (1973 — 8,3 %), RTA — 2,56 % (1973 — 4,2 %) in ETE 1,80 % (1973 — 1,8 %), medtem ko na plinski in vodni energiji poškodb niso imeli niti lani, niti predlanskim.

Povprečni stalež redno zaposlenih v TOZD VET je bil za 35 oseb pod planiranim oziroma za 28 nad planiranim staležem, če upoštevamo zaposlene upokojence. V lanskem letu se kaže neugoden odnos med sprejetimi in obračunanimi, veliko delavcev pa je prestopilo v DSSS, kar ni zajeto v podatkih.

DELOVNA SKUPNOST SKUPNE SLUŽBE

V delovni skupnosti Skupne službe, je bilo lani poprečno zaposlenih 1.110 oseb (468 delavcev in 642 uslužbencev), medtem ko jih je bilo v letu 1973 — 1.226. Skupaj z upokojenci in družbeno prehrano pa je bil lanskoletni poprečni stalež 1.154 oseb. Normativ je 31. 12. 1974 predvideval 1.118 zaposlenih, dejansko pa je bilo ta dan zaposlenih 1.137 (468 delavcev in 669 uslužbencev), skupaj z upokojenci in družbeno prehrano pa 1.190 (518 delavcev in 672 uslužbencev). V lanskem letu je bilo nanovo sprejetih 127 oseb (1973 — 108), delovno razmerje pa je prekinilo 100 oseb (1973 — 97). Največ prekinitev je bilo zaradi lastne odpovedi — 24 (1973 — 21), sledijo iztek pogodbe, izključitev zaradi samovoljnih izostankov, starostne in invalidske upokojitve itd.

Odsotnost z dela je bila v DSS lani za 0,89 % večja kakor leto dni preje. Skupna odsotnost je znašala 16,30 % (1973 — 15,41 %). Največji delež odsotnosti seveda odpade na redne letne dopuste — 9,08 % (1973 — 8,60 %), sledijo: bolovanja nad 30 dni — 2,36 % (1973 — 1,66 %), bolovanja do 30 dni — 2,17 % (1973 — 2,32 %), izredno plačani dopusti — 1,02 % (1973 — 0,68 %), skrajšan delovni čas, porodniški dopusti itd.

V lanskem letu je bilo 12 poškodb pri delu (1973 — 15), od tega ena s smrtnim izidom. V odnosu na poprečni stalež to pomeni 1,12 % (1973 — 1,2 %). Skupaj je bilo zaradi poškodb izgubljenih 259 delovnih dni ali povprečno 19,9 dni na eno poškodbo (1973 — 252 dni, popr. 16,8 dni na poškodbo). Poškodb na poti je bilo zabeleženih šest s 473 izpadlimi delovnimi dnevi (1973 — 19 s 473 dnevi).

Povprečno število zaposlenih v DSSS je nekoliko višje zaradi izgradnje nove hladne valjarne.

Ob sklepu povzetka moramo pripomniti, da se je število zaposlenih v TOZD dvignilo v drugem polletju lanskega leta tudi zaradi prenosa nekaj administrativnega kadra in čistilk iz staleža DS Skupne službe v stalež TOZD.

POŠKODBE V JANUARJU

Služba za varstvo pri delu nam je posredovala podatke o poškodbah na delovnih mestih v mesecu januarju. V Železarni je bilo v prejšnjem mesecu poškodovanih 31 naših sodelavcev in smo zato izgubili 669 delovnih dni. Pregled poškodb po posameznih TOZD je naslednji:

TOZD Talilnice štiri poškodbe 171 dni, TOZD Valjarne pet poškodb 79 dni, TOZD Hladna predelava deset poškodb 257 dni, TOZD VET 11 poškodb in 158 dni, Skupne službe ena poškodba in štirje izgubljeni dnevi.

Na poti v službo v prejšnjem mesecu ni bilo poškodovanih sodelavcev, pač pa so imeli v TOZD VET 32 izgubljenih delovnih dni zaradi poškodb iz prejšnjih mesecev in v Skupnih službah prav tako izgubljenih 24 dni.

V januarju je bil na delovnem mestu na železniškem oddelku transporta težje poškodovan sodelavec premikač Trajan Atanasov.

50.996 DIN ODŠKODNIN NOVATORJEM V TOZD TALILNICE

(Nadaljevanje s 1. strani)

izumih, tehničnih izboljšavah in koristnih predlogih, priznana po petih letih uporabe dodatna odškodnina v višini 1.200,00 din za napravo za sušenje prebodnih kanalov z mazutom.

Avtor tehnične izboljšave št. 1955, ki se nanaša na nov tehnološki postopek za izdelavo vetrnih šob za potrebe plavža Stanko Pristov, se je upravičeno pritožil na nepravilno ocenjeni in nagrajeni predlog, za katerega je prejel odškodnino v višini 600,00 din. Livarski in plavžarski strokovnjaki, računovodske in ekonomske službe so upoštevale avtorjevo pritožbo in mu na osnovi novih izračunov ocen in priporočil pristojnih in odgovornih strokovnjakov za vetrne šobe, priznali novo odškodnino v višini 8.540,00 din z odbitkom že prejete akontacije. Izredno koristen izboljševalni predlog po izračunih za izdelanih 407 vetrnih šob, presega prihranek 204.700,00 din. Iz tega razloga je bila povsem upravičena nova stimulativnejša odškodnina.

Avtorji izboljševalnega predloga št. 2137 Zvonko Ažman, Miha Pogačnik in Bogomir Bizjak, so za svojo izboljšavo oziroma za uspešno in ceneno popravilo bakrenih glav za kisik kopja za potrebe jeklarne že prejeli akontacijo v višini 3.000,00 din. Na osnovi dokončne ugotovitve koristi in prihrankov, ki znašajo 149.886,00 din, so avtorji upravičeni do dodatne odškodnine v skupni višini 2.106,00 din.

Avtorji tehnične izboljšave št. 2142 (domače vodohlajene glave za kisikova kopja) Stane Pristov, Srečko Talar in Anton Strajnar, so ža svojo izboljšavo, ki se koristno uporablja v talilnicah prejeli akontacijo v višini 1.500,00 din. Po enoletni uporabi tega, se bo izračunal letni prihranek in avtorji bodo nagrajevani po novem izračunu prihrankov z odbitki sedaj odobrene akontacije.

Avtor predloga št. 2012, 2068 in 2147 Štefan Rus je na osnovi 26. člena pravilnika upravičeno prejel dodatno odškodnino v višini 6.640,00 din za prikazani, overovljeni in potrjeni prihranek, ki znaša 183.742.00 din. Le-ta se nanaša na boljše in cenejše vzdrževanje hladilnih odprtin 80 tonske peči v šamotarni.

Janko Bauman je s svojim izboljševalnim predlogom št. 2156, nakazal teoretično rešitev v Železarju objavljenega razpisa: Sesalec, posnemalec tekoče žlindre s površine ingotov in bram pri vlivanju nepomirjenih jekel. Na osnovi razpisa se avtorju za teoretično nakazano rešitev perečega večletnega problema prizna in izplača enkratna druga nagrada v višini 1.200,00 din. Po realizaciji predloga ima avtor pravico do nove odškodnine na osnovi prikazanih in izračunanih prihrankov in koristi.

Tehnična izboljšava št. 2158 (nova tehnologija izdelave aglomerata brez posteljice), ki so jo izvedli Vitomir Gričar, Janko Guzelj, Vinko Žalik in Lado Šketa izkazuje na leto 2,303.500,00 din koristi in prihrankov, predvsem pri manjši uporabi kosa in boljši kakovosti in zadostni količini aglomerata za potrebe plavžev. Nova tehnologija je tudi upravičila izgradnjo nove aglomeracije. Za ta izredno velik prihranek so avtorji upravičeni do triletne rente. Prva letna renta za 1974 se jim izplača v višini 30.410,00 dinarjev. Renta za letos in prihodnje leto, bo izplačana na osnovi novih letnih izračunov prihrankov in koristi. Izboljševalni predlog številka 2159 avtorjev Mihaela Talarja in Vitomira Gričarja, rekonstrukcija kip naprave na plavžih, ni mogel biti dokončno ocenjen in nagrajen, ker je več variant za rešitev tega problema. Vodstvo TOZD Talilnice, se mora čim preje odločiti za najboljšo izvedbo.

USTVARJENI DOHODEK...

(Nadaljevanje s 1 strani)

Formiranje in delitev celotnega dohodka

	Leto 1973	Leto 1974	indeks
Celotni dohodek	1,944.771	2,903.366	149,3
Materialni stroški	1,299.789	2,064.528	158,8
Amortizacija	188.764	288.395	152,8
Pogodbene obveznosti	54.791	59.324	108,3
Zakonske obveznosti	38.278	61.925	161,8
Bruto OD	254.468	311.694	122,5
Ostalo	65.597	44.067	67,2
Ostanek dohodka	43.084	73.433	170,4

Železarna je poleg eksterne realizacije ustvarila še za 371 milijonov dinarjev storitev za lastne potrebe ter iztržila 56 milijonov din neposlovnih dohodkov v obliki zamudnih obresti, povrnjenih tečajnih razlik pri uvozu, obračunanih škod pri zavarovalnici in drugo.

Tako znaša ustvarjeni celotni dohodek 2.903 milijone din, kar je za 32,2 % več kot smo planirali in 49,3 % več kot je znašal celotni dohodek za leto 1973.

Še hitreje kot so naraščale prodajne cene naših izdelkov, so naraščale cene nabavnih surovin, materialov in storitev ter s tem seveda materialni stroški podjetja.

Ker normativnih porab surovin, goriv in pomožnega materiala nismo prekoračevali, gredo vsa povečanja v glavnem na ta račun. Precejšnje spremembe je v letošnjem letu doživljala tudi amortizacija. Potrebe po večjih investicijskih sredstvih in novi predpisi o večizmenskem obratovanju so zahtevali, da smo povišali najprej predpisano stopnjo odpisa od 5,1 na 6,75 %, valorizirati smo morali amortizacijski znesek za inflacijsko stopnjo na področju gradbenih del in opreme za 26 %, za preostalo povišanje pa smo se odločili na osnovi povečanih potreb in podražitev na področju investicijske izgradnje. Pogodbene obveznosti obsegajo obresti od kreditov in zavarovalne premije.

Novi samoupravni sporazumi o financiranju splošne in skupne porabe so povzročili, da se je delež zakonskih obveznosti bistveno povečal, na drugi strani pa so se zmanjšale obremenitve bruto osebnega dohodka, da je pri sedaj znanih stopnjah končni učinek za Železarno isti.

Tudi davek iz dohodka je z zakonom določena dajatev, pri čemer pa se zakonski predpisi o osnovah in stopnjah za izračun od enega do drugega obračuna menjajo. O problematiki in višini izplačanih osebnih dohodkov so bili vsi zaposleni vsak mesec obveščeni preko Železarja.

Ostanek dohodka znaša torej 73 milijonov dinarjev, kar je več kot smo planirali in več kot je znašal ostanek v preteklem letu. Ostanek dohodka ali dobiček, delimo na poslovni sklad, sklad skupne porabe in rezervni sklad. Predloge za višino in plan koriščenja sklada skupne porabe bodo samoupravni organi v mesecu februarju po Temeljnih organizacijah združenega dela. Višina rezervnega sklada je določena z zakonom, prav tako je z zakonskimi predpisi angažiranega že polovico poslovnega sklada in to za posojila za hitrejši razvoj nezadostno razvitih republik in avtonomnih pokrajin ter obvezna posojila za investicije v gospodarstvu.

Sklad skupne porabe lahko koristimo šele po zaključnem računu, to se pravi v letu 1975. V letu 1974 pa smo imeli po posameznih namenih naslednje oblike trošenja sredstev skupne porabe:

— regresi za letni dopust	5.248
— nagrade jubilantom	2.524
— regresi za počitniške domove	589
— posojila za ind. stan. gradnje	6.613
— dotacije odboru za življ. pogoje	3.421
— nezgodno in posmrtninsko zavarovanja	2.014
— solidarnostne akcije — Kozjansko in Brkini	1.512
— ostalo	3.369
Skupaj	25.290

Za zaključek lahko povemo, da smo kljub nekaterim težavam uspešno zaključili poslovno leto 1974. izpolnili vse planske obveznosti ter ustvarili dovolj močno bazo za razširjeno reprodukcijo v letošnjem letu.

Jelka Vidali

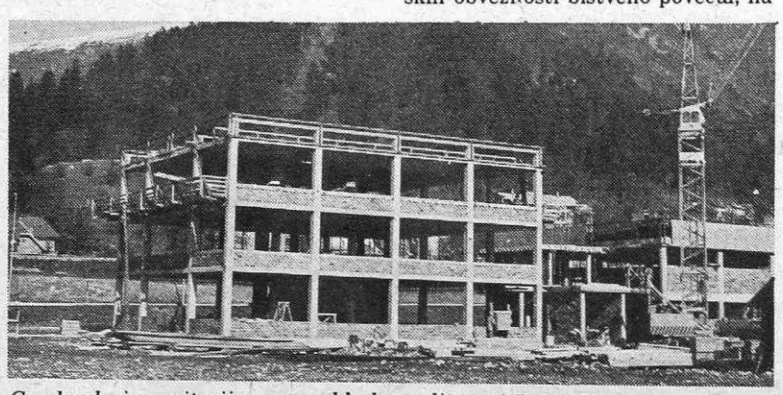

Garderobe in sanitarije za novo hladno valjarno (17. 2. 1975)

PROIZVODNJA...

(Nadaljevanje s 1. strani)

dobra in za 2.399 ton ali 4 % večja od lanskoletne. Sicer ni nobenih izjemnih rezultatov, vendar znaša januarska proizvodnja za približno 3.270 ton več, kot je bilo mesečno poprečje lanskega leta. Pod mesečnim načrtom so ostali samo s proizvodnjo surovega jekla v SM pečeh na Jesenicah. Pomanjkanje vložka jih je prisililo za začasno obratovanje s štirimi pečmi medtem, ko so planirali proizvodnjo s petimi pečmi. Pri proizvodnji elektro jekla so v vseh treh železarnah izdatno nad mesečno načrtovano količino in je skupen rezultat kar za 8 % nad načrtom in celo za 12 % večji od lanskoletne januarske proizvodnje. Proizvodnja v električnih pečeh je pokrila zaostanek proizvodnje v SM pečeh in so slovenske železarne za odstotek presegle mesečno načrtovano količino. Če bo vseh 12 mesecev proizvodnja jekla na približno isti ravni, kot je dosežena v januarju, bi letos lahko celo nekaj presegli z akcijskim programom postavljeno mejo osemstotisoč ton. Toliko znaša tudi naš proizvodni načrt za letošnje leto po srednjeročnem razvojnem programu 1971—1975.

Dobra proizvodnja jekla je predpogoj za dobro izpolnjevanje načrta blagovne proizvodnje. To ne velja samo za tekoči mesec, temveč tudi za nekaj prihodnjih mesecev. Običajno je bila januarska proizvodnja precej nižja od decembrske in je zaostala za planom. Lani smo januarja izpolnili samo 92 % mesečnega plana. Letošnja proizvodnja je za 3.826 ton večja od lanske, ali za celih 16 %. Letošnji mesečni načrt smo uresničili s 104 % in so ga presegle vse tri železarne. Če bi ohranili enak nivo blagovne proizvodnje v vseh mesecih letošnjega leta, bi lahko presegli letni načrt za približno 7 %. Takšno pričakovanje bi bilo le precej optimistično, saj je januarska blagovna proizvodnja ena najvišjih, kar smo jih dosegli v slovenskih železarnah.

Podrobnejši pregled blagovne proizvodnje po grupah proizvodnje ne daje tako ugodne slike, kot jo skupen rezultat. Pri osnovni metalurški proizvodnji je skoraj povsod in v vseh treh železarnah mesečni načrt izdatno presežen. Pod mesečnim načrtom je proizvodnja polizdelkov za prodajo na Jesenicah, toplo valjano paličasto jeklo na Ravnah, srednja in tanka pločevina na Jesenicah, vlečeno jeklo v Štorah in vlečena žica na Jesenicah in Ravnah.

Proizvodnja sive litine je v železarni Štore bolj obetavna kot je bila lansko leto. Pri proizvodnji kokil mesečni načrt sicer ni izvršen, količina je pa za 16 % večja od proizvodnje v lanskem januarju. V strojni litini so mesečni načrt celo presegli za 6 % in pri modularni zaostali samo za 2 %. Skupno so plan sive litine izvršili z 98 %.

Pri vseh proizvodih, katere uvrščamo v našo finalizacijo, pa januarja ponovno zaostajamo, ponekod več drugje manj, podatki pa niso ravno razveseljivi. Zdi se mi, da bo treba resneje analizirati vzroke. Na vložek se ne bo mogoče stalno izgovarjati, vsaj tam ne, kjer je vložek jeklo. Neugoden asortiment je lahko samo odraz nezadostne analize potreb trga in tega, da so v plan vnešene zmogljivosti proizvodnje, ne pa možnosti plasmana. Če bi bil to samo primer letošnjega januarja, potem bi bila morda ta pripomba odveč, ker samo en mesec ne more dati prave slike, Na žalost pa se je ista ali podobna problematika pri nekaterih proizvodih ponavljala že nekaj mesecev v preteklem letu in se v januarju letos nadaljevala.

Predelovalci so januarski načrt proizvodnje izvršili z 99 %. Proizvodnja je za 2 % večja, kot je bilo lanskoletno mesečno poprečje. Čeprav so v Plamenu Kropa izdelali za 3 % več kot lani, so zaostali za 6 % za mesečnim načrtom. Veriga Lesce, Žična Celje in Tovil Ljubljana, so dosegli in presegli mesečni plan, skupno pa zaostajajo predelovalci 18 ton za načrtovano količino. Tolikšen zaostanek ne bo težko nadoknaditi.

V Slovenskih železarnah smo letos januarja proizvedli za 15 % več kot lani. Mesečni načrt blagovne proizvodnje je izvršen s 104 %.

Slabše kot proizvodnja se je odvijal januarski izvoz. Letošnje načrtovane naloge so dosti zahtevne, kar kaže tudi samo 57 % izvršitev načrta v januarju po vrednosti in 60 % po količini. Lani smo januarja izvozili okoli 6.130 ton več kot letos. Razumljivo vpliva na izvoz vrsta faktorjev, od katerih je najpomembnejša cena. Na svetovnem trgu pada konjuktura in padajo tudi izvozne cene. Lani je znašala svetovna proizvodnja jekla 710,6 milij. ton in je prvič presegla mejo 700 milij. ton. Črnogledi napovedovalci pravijo, da se bo svetovna proizvodnja jekla letos celo znižala in da bodo morali letos omejevati proizvodnjo v večini industrijsko razvitih držav. Takšno stanje pa povzroča zelo ostro konkurenco na svetovnem trgu in moramo s tem tudi resno računati.

Blagovna proizvodnja jugoslovanskih železarn ne zadošča za potrebe jugoslovanskega trga. Primanjkuje okoli 1,2 milij. ton proizvodov črne metalurgije. Ni se nam torej treba bati, da bi ob takem stanju ne imeli možnosti proizvodnje in prodaje na domačem trgu. Kriza na svetovnem trgu nas bo pa seveda tudi posredno in ponekod neposredno prizadela. Cene nekaterim železarskim surovinam so že padle, drugim se pa vsaj ne bodo več dvigale. Vsaka palica ima pač dva konca.

V mesecu decembru so v vseh delovnih organizacijah imeli visoko odpremo gotove robe, doslej daleč najvišjo. To, da znaša letošnja odprema 7.300 ton ali 13 % več kot lani januarja, je gotovo lep dosežek in najvišji za lanskim decembrom.

Cene naših proizvodov so se med letom 1974 menjale, zaradi tega rezultati realizacije dosežene v januarju letos in lani niso več primerljivi. Za letošnji gospodarski načrt upoštevamo nove cene in zaradi tega tudi rezultati realizacije niso več tako izredno ugodni, kot smo jih spremljali v zadnjih mesecih lani. V januarju niso dosegli načrtovane realizacije v železarni Ravne in nihče od predelovalcev. Železarna Jesenice je mesečni načrt presegla za 4 % in železarna Štore celo za 12 %. Železarne so izvršile zaradi tega mesečni plan realizacije s 102 %, Slovenske železarne pa z 99 %.

Kot je že uvodoma rečeno, smo lahko s skupnimi rezultati dela v mesecu januarju zadovoljni. Mesec februar ima manj dni in ker zasledujemo mesečne uspehe tako, da imamo za načrt v vseh mesecih dvanajstino letnega načrta, bo verjetno februarski rezultat manj ugoden. Skozi vse mesece bomo primerjali: koliko smo proizvedli v istem mesecu lani, v kakšnem odnosu je mesečna porizvodnja do lanskega mesečnega poprečja in seveda, kako dosegamo letošnji proizvodni načrt. Upam, da bomo imeli skozi vse leto vsaj enake, če ne še boljše delovne pogoje, kot smo jih imeli prvi mesec letos.

Milan Marolt

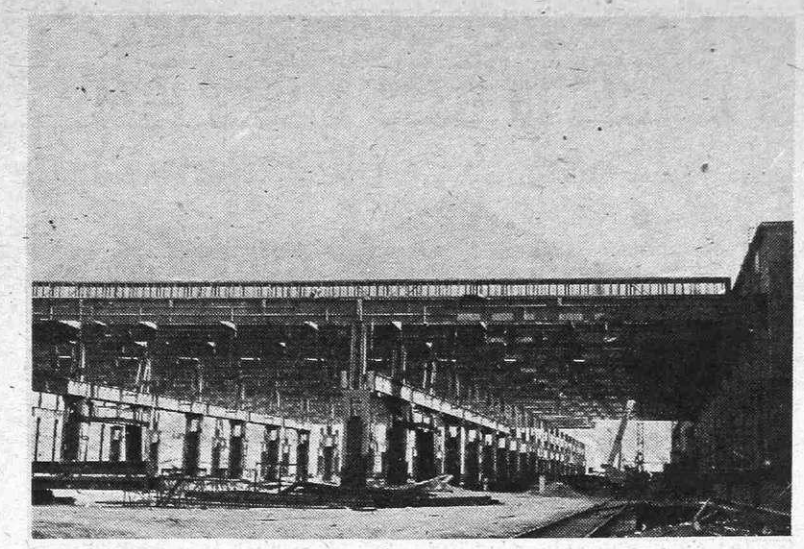

Prvi del hale za novo hladno valjarno že prekrivajo (17. 2. 1975)

OBVESTILA KOLEKTIVU — OBVESTILA

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK – 24. 2.	BERNIK FRANC	TUŠAR IVAN
TOREK – 25. 2.	ERŽEN STANE	LEBAN IVO
SREDA – 26. 2.	PEZDIRNIK JOŽE	MENCINGER STANE
ČETRTEK – 27. 2	GMAJNAR JANEZ	RAVNIK JOŽE
PETEK – 28. 2.	FALETIČ JANEZ	REKAR VINKO
SOBOTA – 1. 3.	KORDEŽ FILIP	SVETINA JOŽE
NEDELJA – 2. 3.	RAVNIHAR PETER	BRUMAT MARTIN

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je: 358
vezni telefon je: 410

Na redne delovne dni dela dnevni dežurni od 14.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Na proste sobote, nedelje in praznike dela:
dnevni dežurni od 6.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni zgradbi TOZD-VET.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 24. februarja do 1. marca bodo delale naslednje ambulante:
Dopoldan: III. in IV. obratna ambulanta
Popoldan: I. in II. obratna ambulanta
V soboto, 1. marca, samo dopoldan I. obratna ambulanta.

V zobni ambulanti:
Dopoldan: I. zobna ambulanta
Popoldan: II. zobna ambulanta
V soboto, 1. marca, samo dopoldan I. zobna ambulanta.

Ordinacijski čas dopoldan ob 6.30 do 13. ure, popoldan od 13. do 19.30. V soboto samo dopoldan od 6.30 do 13. ure.

KAKO BODO BORCI NOV UVELJAVILI POSEBNE PRAVICE IZ ZDRAVSTVENEGA ZAVAROVANJA

V prejšnji številki Železarja smo objavili zapis o posebnih pravicah borcev NOV iz zdravstvenega zavarovanja. Da bi upravičenci lahko uveljavili svoje pravice, je potrebna overovitev zdravstvene izkaznice, za to pa so pristojne službe pri skupščinah občine.

V skladu z dogovorom s službo pri skupščini občine Jesenice, pozivamo vse: vojaške vojne invalide, imetnike partizanske spomenice, borce španske narodnoosvobodilne in revolucionarne vojne 1936—1939 ter **borce NOV pred 9. septembrom 1943, oziroma 13. oktobrom 1943, zaposlene v železarni Jesenice,** da prinesejo svoje zdravstvene izkaznice obratni personalki, ali na oddelek za socialno zavarovanje v Železarni zaradi ureditve postopka.

V oddelku za socialno zavarovanje bomo v sodelovanju z drugimi službami v kadrovskem sektorju ugotovili na podlagi obstoječe dokumentacije upravičenost in nato vse knjižice dali na občino v overovitev. Overovljene knjižice vam bomo nato vrnili. Le s tako overovljenimi knjižicami vam ne bo treba plačati prispevka k stroškom za zdravila.

Oddelek za socialno zavarovanje

Na osnovi čl. 10 pravilnika o delovnih razmerjih železarne Jesenice dajemo naslednjo

OBJAVO

za prosto delovno mesto v nabavni službi

5223 U-5 vodja odseka nabave 1 oseba

POGOJI:
Za zasedbo navedenega delovnega mesta se zahteva:
- visokošolska izobrazba, ekonomske ali tehnične smeri in 3 leta ustreznih delovnih izkušenj
  ali
- višja šola, ekonomske ali tehnične smeri in najmanj 5 let ustreznih delovnih izkušenj.

Poleg tega morajo kandidati ustrezati še naslednjim pogojem:
- da je samostojen
- da je samoinciativen in iznajdljiv
- da ima smisel za kontaktiranje s strankami.

Prijave z osnovnimi podatki in podatki o strokovnosti je v roku 8 dni poslati na kadrovski sektor železarne Jesenice.

KADROVSKI SEKTOR

AVTOMOBILSKI PREVOZI V ŽELEZARNI

Na pobudo članov samoupravne delovne skupine avtomobilski prevozi je bil 25. januarja sestanek, na katerem so izčrpno obravnavali problematiko avtomobilskih prevozov v tovarni. Na sestanku je bilo navzočih 24 članov kolektiva, šef transporta Jože Košir, vodja cestnega oddelka Jože Šlibar ter delovodja v delavnici cestnih vozil Jože Oblak.

Po kratki uvodni besedi vodje SDS Boga Malija so obravnavali probleme, ki so jih posredovali vozniki osebnih avtomobilov. Gre za probleme, s katerimi se srečujejo pri vsakodnevnem delu. Večkrat imajo težave zaradi rezervnih delov, občasno pa imajo tudi težave, ker vozniki po 14. uri dobijo potne naloge za naslednji dan. Zaradi vedno večjega prometa na naših cestah je pogosto ogrožena tudi osebna varnost voznikov in zato predlagajo povečanje osebnih dohodkov. Vozniki tovornjakov opozarjajo na kontrolne preglede, ki jih na cestah opravljajo organi milice, zato morajo biti vozila vedno in pravočasno usposobljena za vožnjo.

V Železarni je problematično tudi nakladanje vlačilcev. Kljub opozorilom voznikov, nakladalci navodil ne upoštevajo. Svitki, ki jih vozijo iz valjarne Bela, niso pravilno naloženi. Navedli so primer, da se je vozniku Tonetu Pogačniku med prevozom raztrgala žica, svitek pa se je sprožil. To bi bilo še posebej nevarno ob morebitnem srečevanju vozil. Tudi posteljice za prevoz svitkov večkrat ne ustrezajo. Prav tako žerjavovodje pri nakladanju tovornjakov in vlačilcev niso dovolj previdni in je zato precej škode na vozilih. Kritične pripombe, da je v eni izmeni premalo voženj za voznike, niso sprejemljive, saj se nakladalci in razkladalci ter žerjavovodje večkrat jezijo, če je kakšna vožnja v izmeni več, kot je to v navadi.

Voznika 15-tonskega vozila MAN-kiper opozarjata, da v valjarni 2400, v oddelku OTOP še vedno pripravljajo predolge zvitke odpadnega železa. Zvitki ne bi smeli biti daljši od petih metrov. Glede pravilnega nakladanja naj obratovodstvo valjarne 2400 ponovno opozori zaposlene delavce pri nakladanju, da upoštevajo predpise o nakladanju. V Železarni se večkrat zgodi, da je prehod za vozila zaprt z vagoni. Zato vlačilci ostajajo v nakladalnih in razkladalnih prostorih v obratu. Znani so tudi primeri, ko nepravilno odbijajo vagone in le po srečnem naključju se je voznik 15-tonskega kamiona-kiper še pravočasno umaknil iz razkladalnega prostora pod Sava žerjavom. Veliko nevarnost predstavljajo v Železarni tudi odrezki iz odpadnega železa pri Bronx škarjah ter v odpremi valjarne Bela in po cestah v Železarni. Zato nastajajo tudi okvare in materialna škoda na gumah. Vozniki ponovno opozarjajo na težave pri vzdrževanju, v zadnjem času pa jih imajo tudi z mazalko. Pripombe so imeli še zaradi higienskih prostorov, medtem ko glede osebnih dohodkov menijo, da bi jih morali izravnati s strojevodji.

Na postavljena vprašanja in zahteve voznikov je odgovoril šef transporta Jože Košir. Pozitivno je ocenil sklic sestanka na prost delovni dan in željo, da bi bil rezultat takega sestanka boljše delo. Še posebej je poudaril, da je treba zagotoviti varnost prevozov. Kamion ne sme odpeljati, dokler ni skladno s predpisi o nakladanju in razkladanju naložen. V takih primerih je treba poklicati pristojne ljudi, da bodo zadevo uredili. Obratovodstvo transporta bo opozorilo železniški oddelek na večjo previdnost pri odbijanju vagonov in zapiranju prehodov z vagoni. Meni, da z rezervnimi deli za cestna vozila ne bi smeli imeti težav, ker so rezervni deli za lokomotive dražji, pa jih kljub temu pravočasno dobijo. To velja tudi za mazalko, ki jo bo treba dobiti v delavnico motornih vozil.

Šef transporta je spregovoril še o osebnih dohodkih in meni, da je razlika pri osebnih dohodkih na relaciji strojevodja — voznik kamiona ustrezna in ne moremo pričakovati večjih sprememb. Dodatno je Jože Šlibar predlagal povečanje plačilne skupine voznikom osebnih avtomobilov zaradi večje zasedenosti cest. Potrebna je večja previdnost voznikov.

UPRAVNI SVET SLOVENSKIH ŽELEZARN O SAMOUPRAVNIH SPORAZUMIH

Upravni svet Slovenskih železarn je imel 17. februarja v Ljubljani svojo sedmo sejo, na kateri je obravnaval predvsem samoupravne sporazume in sprejel naslednje sklepe:

– Samoupravni sporazum o uveljavitvi sindikalne liste v SŽ

Upravni svet SŽ ugotavlja, da je bila sindikalna lista v javni razpravi v vseh TOZD SŽ. Pred potrditvijo na DS SŽ pa morajo obravnavati še delavski sveti vseh delovnih organizacij sestavljene organizacije združenega dela SŽ. Le-ti naj svoje eventualne pripombe posredujejo delegatom v DS SŽ, da jo bodo lahko potrjevali na seji, ki bo predvidoma 28. februarja.

– Samoupravni sporazum o izumih in tehničnih izboljšavah SŽ

Prvotni predlog sporazuma je doživel več sprememb. Tako je bil članom US na seji predložen nov predlog, ki že zajema spremembe na osnovi pripomb poslovodnih organov SŽ. Ta prečiščen osnutek je posredovan delovnim organizacijam v javno razpravo, ki naj bo zaključena do 31. aprila.

– Samoupravni sporazum o merilih za pridobivanje in razporejanju dohodka v črni in barvni metalurgij. Slovenije

Na seji je bila podana informacija o pripravah na ta sporazum. Iz predloženega gradiva je US ugotovil, da sporazum zagotavlja usklajenost z ustavnimi določili, zato podpira nadaljnje delo v pripravah tega sporazuma. Zaveda pa se tudi, da SŽ ne bi smele ostati osamljene v svojih prizadevanjih. Zato naroča skupnim službam SŽ, da o pripravah na ta sporazum in o samem sporazumu ustrezno informirajo tudi republiške organe in širšo javnost.

V nadaljevanju seje so sprejeli program inozemskih službenih potovanj delavcev OSS za prvo polletje 1975.

Sprejet je bil sklep, da SŽ prevzamejo pokroviteljstvo nad izvedbo XXIV. SKOKA ČEZ KOŽO študentov metalurgije. V ta namen so odobrili finančna sredstva v višini 10.000 din.

Potrjen je bil tudi program dela upravnega sveta in delavskega sveta Slovenskih železarn za obdobje februar—marec 1975.

Samoupravni organi v preteklem tednu

6. SEJA ODBORA ZA URESNIČEVANJE USTAVE

Predsednik Rev Stane je v četrtek, 13. februarja, sklical 6. sejo odbora za uresničevanje ustave, ki deluje pri delavskem svetu Železarne. Po pregledu zapisnika o samoupravnem informiranju in komuniciranju v delovni organizaciji Slovenske železarne – železarna Jesenice, program dela odbora v letu 1975, sprejeli so kadrovsko spremembo v odboru in obravnavali tekoče zadeve.

Kratko razlago o pomenu in namenu pravilnika, je imel član delovne grupe Jože Varl. Pri izdelavi pravilnika, je dejal, je grupa imela za cilj, da se izoblikuje kar najbolj popolni sistem samoupravnega informiranja in komuniciranja v Železarni ob opredelitvi konkretne odgovornosti vseh subjektov v tem sistemu. Kajti informiranje v Železarni oziroma TOZD in DSSS, ki ga normativno opredeljujemo s tem aktom, je eden pomembnih pogojev za uresničevanje novega družbeno-ekonomskega položaja delavca oziroma delegatskega sistema. Pravilnik, je poudaril, sam po sebi še nič ne rešuje, če hkrati ne bomo izpeljali politične in strokovne akcije za uresničitev tega sistema. Seveda je treba računati s tem, da bo predlog pravilnika v javni razpravi še dopolnjen oziroma celo razširjen ali še bolj konkretiziran.

Pri oblikovanju predloga je delovna grupa izhajala iz ustavnih določil, zakona o javnem obveščanju SRS, temeljnega samoupravnega sporazuma o združitvi TOZD v delovno organizacijo železarna Jesenice in kongresnih dokumentov ZK in sindikata. Upoštevala pa je tudi lastne pozitivne izkušnje na področju informiranja, različne in strokovne publikacije, ki so v tem času izšle pa tudi pozitivne izkušnje drugih delovnih organizacij. Z osnutkom pravilnika smo zasledovali take sistemske rešitve samoupravnega informiranja in komuniciranja v Železarni, ki mora pogojevati hitrejše in učinkovitejše uresničevanje neodtujlivih ustavnih pravic delavcev v TOZD in DSSS, je zaključil referent svoje uvodne misli.

Po razpravi, v kateri ni bilo izrečenih bistvenih pripomb, so sklenili, da se osnutek pravilnika objavi 6. marca v tedniku Železar s tem, da javna razprava traja 30 dni od objave. Sestanki samoupravnih delovnih skupin, na katerih bodo obravnavali osnutek, bodo sklicani enotno za vso Železarno z dodatnimi navodili.

V nadaljevanju seje, je odbor sprejel progam dela, ki opredeljuje kateri samoupravni akti morajo biti v letošnjem letu na novo sprejeti ali dopolnjeni. V program so zajeti naslednji samoupravni in drugi normativni akti:

– Samoupravni sporazum o združevanju TOZD v delovno organizacijo železarne Jesenice (v zvezi z ustanovitvijo in združevanjem novih TOZD),
– Statute TOZD (spremembe in dopolnitve),
– Statut železarne Jesenice,
– Samoupravni sporazum delovne skupnosti skupnih služb,
– Statut DSSS (spremembe in dopolnitve),
– Samoupravni sporazum o sistemizaciji delovnih mest v TOZD in DSSS,
– Poslovnik za delo samoupravnih organov, delegacij in delegatov,
– Pravilnik o samoupravnem informiranju in komuniciranju v delovni organizaciji železarna Jesenice,
– Samoupravni sporazum o varstvu pri delu TOZD (spremembe in dopolnitve),
– Samoupravni sporazum o medsebojnih razmerjih delavcev TOZD in DSSS (dopolnitve in spremembe),
– Pravilnik o postopku in načinu uresničevanja pravic in obveznosti delavcev v združenem delu TOZD in DSSS,
– Pravilnik o družbeni samozaščiti,
– Sprejem drugih organizacijskih predpisov in morebitnih zunanjih samoupravnih sporazumov – aktov,
– Izvedba registracij glede na statusne spremembe delovne organizacije in reorganizacijo ter pripojitev novih TOZD,
– Uvedba registra za samoupravne akte in organizacijske predpise za TOZD, DSSS in delovno organizacijo železarne Jesenice, Slovenske železarne, ZJŽ in interesne skupnosti.

Na seji je kratko informacijo v zvezi z novo samoupravno zasnovo Železarne podal tov. Vidic, sodelavec sektorja za ekonomiko in organizacijo podjetja. V njej je zajel dosedanje razprave in sprejete pripombe na osnutek zasnove, ki je bila izdelana kot izhodišče za nadaljno vsebinsko oblikovanje predloga o nadaljnjem izpopolnjevanju in razširjanju samoupravne organiziranosti v Železarni.

Dosedanje dolžnosti v odboru so razrešili Tomaža Ertla, ki je odšel na novo delovno dolžnost in na njegovo mesto kooptirali Toneta Varla, novega direktorja kadrovskega sektorja.

TOZD Valjarne

9. SEJA ODBORA ZA DELOVNO VARNOST

Predsednik Ivan Dolenc je 12. februarja sklical 9. sejo odbora za delovno varnost pri DS TOZD Valjarne. Na seji so pregledali sklepe zadnje seje in obravnavali poročilo o poškodbah v obratih TOZD Valjarne v letu 1974 in mesečno poročilo za december 1974.

Pri pregledu sklepov zadnje seje je odbor ugotovil, da so bili vsi realizirani, oz. da so nekateri zaradi dolgotrajnejšega reševanja še v teku.

Varnostni inženir Franc Svetina je podal statistični prikaz poškodb za leto 1974 v primerjavi z letom 1973:

Obrat	Poškodbe 1973	Poškodbe 1974	Izpad dni 1973	Izpad dni 1974
Bluming-Štekel	30	28	851	926
Valjarna debele pločevine	14	15	268	183
Valjarna žice	13	6	425	207
Valjarna profilov	15	19	216	630
Skupaj	72	68	1760	1946

Razpredelnica kaže, da so poškodbe v obratih TOZD Valjarne v upadanju, in sicer za štiri primere ali 0,36 % v primerjavi z letom 1973. Odsotnost zaradi poškodb je bila 1.963 dni oz. 203 dni več kot v letu 1973. Povečanje je nastalo zaradi poškodbe sodelavca v letu 1973. Poškodovanec zaradi hujših posledic poškodbe še vedno boluje in je njegova letna odsotnost 275 dni. Za 68 poškodb je skupna odsotnost 1.688 ali 25 dni na eno poškodbo, medtem ko je bilo leta 1973 24 dni bolovanja na eno poškodbo.

V valjarni profilov je bila hujša poškodba, zaradi katere je delavec boloval 261 dni. Druga poškodba je bila na liniji rezanja, ki je imela tudi hujše posledice s skupno odsotnostjo 248 dni. Oba poškodovanca imata zaključeno zdravljenje z manjšimi posledicami. Skupna odsotnost obeh znaša 509 dni, pri tem pa ostane 1179 dni od 66 poškodb ali 18 dni bolovanja na eno poškodbo. Analiza delovanja nezgodnega faktorja v obratih pokaže, da je v valjarni Bela in valjarni žice v upadanju, dočim imata valjarna debele pločevine in valjarna profilov povišanje.

Odbor je obravnaval tudi najpogostejše vzroke poškodb, ki so:

– neurejeni delovni prostori – prehodi in dohodi, predvsem na delovna mesta in nered na delovnih mestih,
– pomanjkljiva tehnična zaščita na delovnih napravah,
– slabo ročno orodje (rezalne pištole, kladiva, klešče),
– neredno vzdrževana pomožna nosilna sredstva (verige, magneti, žične vrvi),
– površno sporazumevanje med signalistom, privezovalcem in žerjavovodjem,
– nepravilen način dela pri posamezniku ali v skupini – neorganiziranost,
– zaradi tehnoloških pogojev in povečane življenjske nevarnosti vsled vročine, prahu, plinov, kjer hoče delavec delo hitro opraviti, pri tem pa opusti varnostne ukrepe, katerih posledica so potem poškodbe,
– mnogokrat je prisoten pri poškodbah osebni faktor, oziroma osebna nepazljivost delavca.

To je le nekaj primerov, ki opozarjajo, da bo potrebno v bodoče te povzročitelje zmanjšati. Nosilci odgovornosti za dobro proizvodnjo morajo skrbeti tudi za dobro organizacijo varstva pri delu.

V mesecu decembru je bila v primerjavi z novembrom zabeležena ena poškodba manj, pa tudi 121 dni manj bolniške odsotnosti.

Pri pregledu izvrševanja sanacijskega programa za leto 1974 je bilo ugotovljeno, da je še vedno nekaj točk oz. pomanjkljivosti, ki so v njem zajete, ostalo nerešenih:

– Za rešitev problema čiščenja okujine v kanalih pod blumingom je treba ponovno narediti razpis in najboljšo rešitev priznati po pravilniku o novatorstvu.
– Zmanjšanje zaprašenosti v hali I, ki nastaja pri valjanju na bluming ogrodju, zahteva velika finančna sredstva, zato se rešitev tega problema zaenkrat odloži.
– V konstrukcijski delavnici je treba urgirati za pospešeno izdelavo železnega podesta z ograjami, ki je potreben za izvedbo remonta peči vročih navijalcev od štekla.
– Nerešena je zaprašenost in zadimljenost, ki jo povzroča obratovanje flemarskega stroja. Potrebno je poiskati primerno rešitev za rezanje raznih kvalitet, ki prekomerno zadimijo III. halo.
– Za odpravo prekomernega prepiha, ki ga povzročajo vhodna vrata v adjustaži bluming, ker so večkrat v okvari, je obratovodstvo naročilo pnevmatska vrata iz Italije.
– Za delovodsko pisarno v oddelku površinske obdelave je podan predlog, da se isto uredi ob južni steni III. hale.
– Za tedensko čiščenje jaškov za okujino na progi v valjarni debele pločevine je podan predlog, da se naredi skupno jamo, iz katere bi okujino čistili z grabilcem.
– Za rešitev povečanja higienskih prostorov v valjarni debele pločevine je v delu projekt za dograditev dodatnih prostorov.
– Pospešiti je treba delo primernih valjčnic in škarij za rezanje palic v obratu valjarne žice pri progi profila 320.
– Timsko se mora izvajati izobraževanje na delovnih mestih.

Odbor je po obravnavi potrdil sanacijski program za leto 1975. HZ

TOZD Hladna predelava

19. SEJA ODBORA ZA DOHODEK IN NAGRAJEVANJE

V četrtek, dne 13. februarja, je bila 19. seja odbora za dohodek in nagrajevanje v TOZD Hladna predelava. Predsednik je za sejo predlagal naslednji dnevni red: pregled sklepov prejšnje seje, obravnava osebnega dohodka za mesec januar 1975, pregled doseženih učinkov ter razno.

Odbor je na začetku seje pregledal izvrševanje sklepov prejšnje seje in ugotovil, da so vsi izvršeni.

Informacijo o doseženem osebnem dohodku v mesecu januarju je podal tov. Faletič iz oddelka za nagrajevanje SEOP.

Na nivoju Železarne je v mesecu januarju dosežen najvišji osebni dohodek in sicer 3.362 din na osebo ali 44.00 več kot v mesecu decembru. To povečanje pa gre predvsem na račun povečanja števila efektivnih ur in na račun koriščenja dopustov na proste sobote.

Med obrati TOZD Hladna predelava, je opaziti največje odstopanje pri žebljarni, ki je dosegla v januarju za 395.– din večji osebni dohodek kot v mesecu decembru lani. Tako pozitivno razliko je žebljarna dosegla zaradi 13 ur daljšega delovnega časa in zaradi 4,65 % boljšega učinka. Ostali podatki so naslednji:

	OD v decembru din/os.	OD v januarju din/os.	razlika
vodstvo TOZD	4.112	4.085	– 27
hladna valjarna	3.354	3.323	– 31
žičarna	3.168	3.221	+ 53
profilarna	3.373	3.447	+ 74
vratni podboji	2.766	2.791	+ 25
jeklovlek	3.134	3.062	– 72
elektrodni obrat	2.633	2.722	+ 89
žebljarna	2.615	3.010	+395
skupaj TOZD	3.069	3.120	+ 51

Gornji osebni dohodek pa je bil dosežen pri naslednjem številu ur:

	december ur/os.	januar ur/os.
vodstvo TOZD	184,0	193.3
hladna valjarna	199.5	204.8
žičarna	192.3	202.1
profilarna	199.0	207.1
vratni podboji	190.4	192.5
jeklovlek	189.5	194.7
elektrodni obrat	188.1	199.3
žebljarna	179.5	192.8
skupaj TOZD	191.5	200.3

O doseženih učinkih in o premijah po učinku je odboru poročal tov. Lešnik.

	dosežen učinek %	premija %
vodstvo TOZD	–	34
hladna valjarna	1.29	36
žičarna	1.30	34
profilarna	1.33	33
vratni podboji	1.32	–
jeklovlek	1.30	33
elektrodni obrat	1.26	30
žebljarna	1.33	34

Glede premij so člani odbora sklenili, da je treba v teku enega meseca izdelati nove osnove za obrat jeklovlek.

Korekcija operativnega programa je bila izvršena v mesecu januarju samo za elektrodni obrat in to zaradi nenormalno visoke bolniške odsotnosti ter pomanjkanja vložka.

Dosežena stimulacija glede na izvršitev operativnega programa pa je naslednja:

vodstvo TOZD	8 %
hladna valjarna	9 %
žičarna	6 %
profilarna	12 %
vratni podboji	8 %
jeklovlek	9 %
elektrodni obrat	6 %
žebljarna	6 %
povprečno TOZD	8 %

Odbor je vzel poročilo o doseženem osebnem dohodku na znanje in nanj ni imel bistvenih pripomb.

J. S.

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNI

KALCIJ

Lahke kovine postajaje v zadnjem času vedno bolj pomembne. To velja predvsem za aluminij, magnezij, titan in berilij. Postopno pa pridobiva na važnosti tudi kalcij.

Magnezij, aluminij in kalcij so precej reaktivne kovine. Kalcij rad reagira z vlažnim zrakom. Vendar ga nastali oksid le slabo varuje pred nadaljno oksidacijo. Če pa kalciju dodamo nekaj magnezija je oksid veliko bolj obstojen proti nadaljni oksidaciji. Kalcijev klorid in oksid sta znana kot zelo dobra reducenta (odvzemata kisik iz različnih oksidov).

Elementarnega kalcija v naravi praktično ni. Pridobivajo ga iz različnih spojin, ki so v zemeljski skorji, kot so karbonati, sulfati, silikati in floridi. Tudi morska voda vsebuje precej kalcija in sicer do 0,37 g na liter. Večina kalcija v morski vodi je vezana na kloride. Največje količine kalcija pridobivajo iz apnenca, ki ga je dovolj na razpolago v zemeljski skorji.

V prejšnjih časih so pridobivali kalcij s pomočjo elektrolize kalcijevega klorida. Danes pa ga pridobivajo izključno z aluminotermično redukcijo apna. Ta poteka pri temperaturi okoli 1200 stopinj Celzija v procesu, ki ni kontinuiren. Na ta način pridobljeni kalcij vsebuje običajno 94–97,5 % te kovine, ostalo so razne aluminijeve spojine. Za posebne namene ga pridobivajo tudi z 99,9 % čistoče, ki pa je znatno dražji. Za proizvodnjo kilograma kalcija je potrebno 25 kWh električne energije.

Kalcij uporabljamo v različne industrijske namene. Uporaba je razdeljena približno takole: 25 % kalciotermija, 15 % proizvodnja urana za jedrske elektrarne, 40 % pridobivanje bizmuta iz svinca in 20 % odstranjevanje žvepla iz grodlja ter dezoksidacija surovega jekla.

Današnja svetovna proizvodnja, brez Sovjetske zveze in LR Kitajske, se giblje okoli 1000 ton letno. S proizvodnjo te kovine se ukvarjajo tri podjetja. Francoska družba Planet-Watthom z letno proizvodnjo 500 ton in kanadska družba Chromasco s 420 ton. V ZDA proizvaja kalcij družba New England Lime predvsem za vojaške namene. Zato njena proizvodnja ni znana. Cena kalcija je zaradi visokih proizvodnih stroškov zelo visoka. V ZDA se giblje okoli 2100 dolarjev na tono.

Z ozirom na tako visoko ceno se postavlja vprašanje ali ima kalcij sploh večjo bodočnost za industrijsko uporabo. Več činiteljev omogoča pozitiven odgovor. Proizvodnja te kovine ni pogojena z različnimi političnimi krizami ker je osnovna surovina – apnenec – praktično povsod na razpolago. Proizvodni stroški so visoki samo zaradi majhne količine in velike porabe električne energije. Osnovna surovina, kakor tudi same proizvodne naprave, so poceni. S povečanjem svetovne proizvodnje na 10.000 ton letno bi lahko znižali njegovo ceno za okoli 30 %. Z eventuelnim znižanjem cene električne energije, bi bila lahko cena te kovine nižja.

Z znižanjem cene kalcija bi tudi njegova uporaba takoj narastla, saj bi lahko nadomestil mnoge druge kovine, ki tudi niso poceni. Danes porabita 60 % svetovne proizvodnje kalcija barvna in črna metalurgija. Ostalih 40 % pa proizvodnja urana in ostali potrošniki. Če bi cena padla, bi takoj narastla poraba na vseh področjih.

Najvažnejši fizikalni lastnosti kalcija sta njegova gostota in električna upornost. Je dober električni prevodnik in se v tem oziru lahko primerja z bakrom ali aluminijem. Ob dostopni ceni bi lahko razširili njegovo uporabo na elektrotehnično industrijo. Uporabljamo ga tudi kot legirni element v številnih zlitinah. Njegove mehanske lastnosti so nekoliko slabše kot aluminijeve. Rad reagira tudi z zrakom, posebno vlažnim in sicer podobni kot magnezij. V nasprotju z nekaterimi drugimi podobnimi kovinami ni vnetljiv na zraku.

Z dodajanjem nekaterih kovin kot npr. cink ali cirkon, je mogoče izboljšati mehanske lastnosti kalcija. S tem je možno znatno izboljšati tudi njegovo odpornost proti koroziji. Tako bi lahko znatno porastla njegova uporaba predvsem v letalski industriji in vesoljski tehniki. Možno ga bo tudi uporabiti v avtomobilski industriji. Pri morebitnem bodočem širjenju njegove uporabe v različnih industrijskih vejah je treba računati tudi na odpore psihološke narave. To velja podobno kot pri magneziju predvsem pri uporabi kot konstrukcijski material.

Spodnja tabela kaže predvideno povečanje svetovne letne porabe kalcija ob eventuelnem znižanju njegove cene za kemično in fizikalno uporabo:

Cena dol. /t	Kemična uporaba ton	Fiz. uporaba ton	Skupaj ton
2.100	1.000	–	1.000
1.445	2.500	–	2.500
1.000	4.000	10.000	14.000
775	15.000	50.000	65.000
555	30.000	100.000	130.000
445	70.000	nad 100.000	nad 170.000

Iz vsega tega lahko razvidimo, da je pridobivanje in uporaba kalcija danes še nepomembna. Z znižanjem proizvodnih stroškov pa bi lahko njegova poraba že v bližnji prihodnosti močno narastla. Možnosti za to so v različnih industrijskih dejavnostih.

N. K.

MLADI O SEBI, SVOJIH PROBLEMIH, NALOGAH IN PERSPEKTIVAH

TUDI VOJAŠKI POKLICI SO PRIVLAČNI

Šolsko leto se je prevesilo v drugo polovico in naenkrat bo tukaj junij in konec pouka. Učenci osmih razredov na osnovnih šolah že vneto razmišljajo: saj je toliko najrazličnejših možnosti, tako za nadaljevanje študija na višjih šolah, kot za izučitev poklica na ustreznih šolah.

Danes smo se odločili, da vam predstavimo nekaj možnosti za šolanje na raznih vojaških šolah. Že takoj moramo poudariti, da je za te poklice v zadnjih letih med šolsko mladino vse manj zanimanja. Tako iz leta v leto bolj primanjkuje vojaških kadrov, ki so naši domovini neobhodno potrebni za primer agresije kakor tudi za vodenje vojaškega pouka v mirnem času. Vse učence zadnjih razredov osemletk, ki jih karkoli zanima o teh poklicih naj preberejo te vrstice.

Zvezni sekretariat za ljudsko obrambo je že razpisal natečaj za sprejem novih učencev v vojaške gimnazije in vojaške srednje šole za leto 1975/76. Vojaške gimnazije so v Mostarju, Beogradu, Zagrebu in Ljubljani, srednje šole pa v Sarajevu Zagrebu, Rajlovcu in Splitu.

Na teh šolah se učenci izučijo najrazličnejših poklicev s področja: zvez, prometa, telekomunikacij, elektrotehnike, sanitete, strojne tehnike itd.

Natečaja se lahko udeležijo državljani SFRJ, ki so učenci 8. razreda in ki so 7. razred zaključili najmanj z dobrim uspehom. Imeti morajo v matematiki, fiziki in kemiji najmanj doboro oceno. Nadalje natečaj zahteva, da so rojeni leta 1959 ali kasneje, da so zdravi in sposobni, da niso bili kaznovani oziroma niso v kazenskem postopku.

V posebnih pogojih je tudi navedeno, da se natečaja lahko udeležijo tudi učenci ki so rojeni leta 1958, če so redni učenci 8. razreda in so 7. razred končali z dobrim uspehom. Ta pogoj velja le za učence srednjih vojaških šol.

Učenci, ki se nameravajo udeležiti natečaja, morajo poslati prošnjo, kolkovano z 2 din, občinskemu organu za ljudsko obrambo. Prošnji je treba priložiti potrjen prepis iz rojstne matične knjige in prepis spričeval, ki so navedeni v pogojih za natečaj.

Pouk se bo začel v gimnazijah in srednjih vojaških šolah 1. septembra 1975 in bo trajal štiri leta, za kvalificirane kuharje v intendantski šoli pa tri leta. V času šolanja bodo učenci stanovali v šolskih internatih in bodo imeli pravico do stanovanja, prehrane, obleke, šolskih potrebščin, učbenikov, zdravstvene zaščite, poleg tega bodo prejemali tudi redne mesečne prejemke. Seveda bodo imeli učenci po končani gimnaziji in srednji šoli možnost nadaljevati šolanje na vojaških akademijah.

Vse podrobnosti okrog natečaja, pogojih šolanja, pravicah in obveznostih učencev lahko dobite na oddelku za ljudsko obrambo pri občinski skupščini. Natečaj traja do 31. maja 1975. J. R.

TEŽAVE OO ZSMS PLAVŽ

Osnovna organizacija ZSMS Plavž se je po večmesečnem aktivnem sodelovanju ponovno znašla v težavah. Kljub temu, da se predsedstvo osnovne organizacije prizadeva delo spet poživiti, pa med ostalimi mladinci Plavža, ki so podpisali članstvo v zvezi socialistične mladine, vedno naletijo na gluha ušesa.

Nova organiziranost zveze socialistične mladine predvideva, da naj bi bili mladi v krajevni skupnosti Plavž organizirani v petih osnovnih organizacijah. To je predvsem potrebno zaradi večje koordinacije in aktivnosti, saj na Plavžu živi že okoli 1500 mladih. Skupaj naj bi potem vseh pet osnovnih organizacij ustanovilo koordinacijsko konferenco, ki naj bi jo sestavljali delegati iz vseh petih osnovnih organizacij. Ta koordinacijska konferenca bo obravnavala programe, stališča in sklepe vseh petih OO ZSMS, poleg tega pa bo enotno nastopala pri reševanju vseh problemov mladine v krajevni skupnosti. Prva akcija ustanavljanja novih osnovnih organizacij na Plavžu je spodletela, sicer pa nam je nekaj več o tem povedal Stane Kramar, sekretar osnovne organizacije ZSMS Plavž:

»V začetku februarja smo pripravili ustanovne seje štirih novih osnovnih organizacij. Udeležba je bila porazna, saj se je vseh štirih sej udeležilo le osem mladincev. V predsedstvu se sprašujemo, zakaj je tako slab odziv mladincev. V dosedanjem popisu članstva ZSMS se je za vstop v zvezo socialistične mladine odločilo 109 mladincev. Očitno je, da ne poznajo, ali pa nočejo poznati 10. člena statuta ZSMS, kjer so natančno opredeljene dolžnosti in pravice članov zveze socialistične mladine.

Ustanovne seje novih OO ZSMS bodo skušali sklicati še enkrat. Osebno sem zelo prizadet, kakor tudi vsi člani predsedstva, ker vidim, da so naša prizadevanja zastonj. Včasih imam celo občutek, da imajo mladinci na Plavžu nekaj osebnega proti meni, pa tega nočejo javno povedati.

Povem naj še to, da je naše predsedstvo predlagalo v krajevno konferenco SZDL pet mladincev, od tega tri v predsedstvo konference. Imamo pa tudi tri mladince v skupščini krajevne skupnosti in dva v svetu krajevne skupnosti.« J. R.

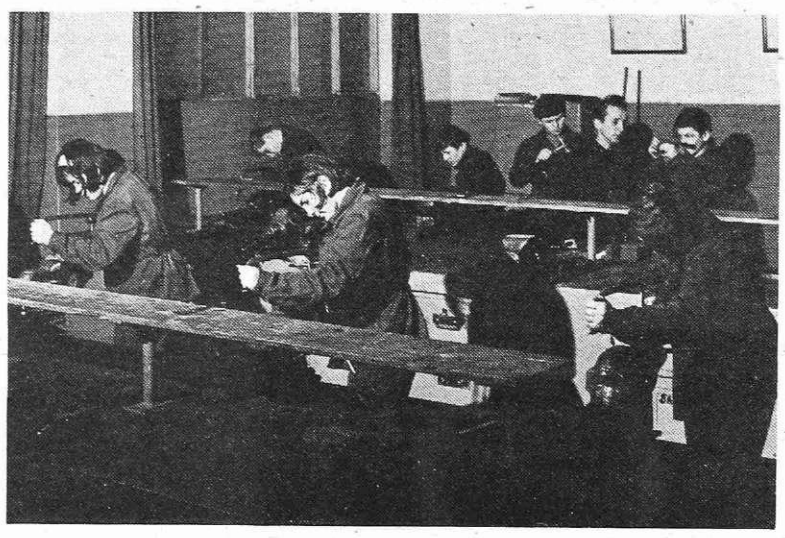

Učenci poklicne šole ŽIC pri praktičnem pouku

Pripravljenost je vedno boljša kakor golo pričakovanje . . . 49

Tito

Hrana je pogoj, da se preživimo

ZELENJAVA	
Krompir	20000 gramov
Rdeča pesa (konzerv.)	600 gramov
Stročji fižol (konzerv.)	2000 gramov
Grah (konzerv.)	1500 gramov
Paprika v olju	500 gramov
Paradižnikova mezga	400 gramov
SADJE	
Jabolka	9000 gramov
Orehi	200 gramov
Suhe slive	700 gramov
Sadni sok	6 litrov
Kompot (konzerv.)	1500 gramov
Rozine	200 gramov
Sol	1800 gramov

To bi bila osnovna zaloga hrane, k tej zalogi pa dokupimo vsak teden še meso, sadje in zelenjavo, vsak dan pa še kruh in mleko. In mesečni izdatki štiričlanske slovenske družine se samo za hrano približajo vsoti 1400 N dinarjev.

Zato moramo že sedaj misliti na to, da se lahko zgodi kaj nepredvidenega. Kaj bomo v prvi zmedi potem jedli? Zalog pa za sedaj nima nihče, tudi v obratih družbene prehrane jih nimajo. Prav zato lahko nenadoma hudo zaškriplje.

KAJ JE TO PAKET?

Stalna zaloga hrane ne more in ne sme biti vreča sladkorja, vreča moke, škatlja z dvanajstimi steklenicami olja in podobno. V zalogo sodijo tudi izdelki živilske industrije, ki so dehidrirani, v instant obliki ali kakorkoli konzervirani. Iz takšnih izdelkov si lahko katerakoli kategorija prebivalcev tudi otroci, starčki, bolni, pripravijo dobre in kompletne obroke. Ta v jedila predelana živila pa bi lahko proizvajalci ponujali tudi v obliki paketov. En tak paket bi moral vsebovati izdelke različnih tovarn, Torej različne pakete, za različne namene uporabe in predvsem za različne žepe.

NAČRTOVANJE PREHRANE

Kadar je govora o vojnih pripravah, tedaj so mišljeni določeni viri in sicer:

- kmetijstvo
- živilska industrija
- družbena prehrana
- trgovina in gostinstvo

Osnova celotnih priprav materialne proizvodnje in organiziranja prehrane prebivalstva ter oboroženih sil – od krajevne skupnosti pa do federacije – naj bi bila bilanca prehrane. Ta bilanca je dejansko zelo pomemben faktor dolgoročne politike v mirnem času, obenem pa tudi neogiben element vojnih priprav na področju prehrane.

Tovrsten načrt bi omogočil določene ukrepe za zagotovitev prehrane med vojno. Prav tako bi služil kot podlaga:

- za načrtovanje določenih ukrepov ekonomske politike
- za izdelavo sejalnih načrtov
- za določanje obsega rezerv hrane (po vrsti in količini) za vso državo in za ožje družbeno-politične skupnosti

mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja — mala šola samoupravljanja – mala šola samoupravljanja —

Ob petdesetletnici delavskih spopadov s fašistično Orjuno

Zapiski iz obdobja Neodvisne delavske partije Jugoslavije na Jesenicah

Spomini prve generacije jeseniških komunistov

39

In prav v času obiska tajnika Neodvisne delavske partije Jugoslavije Triše Kaclerovića na Jesenicah, se je to obdobje takrat zunanjepolitičnih dogodkov zaključevalo. Vlade kapitalističnih dežel so že začele spoznavati v porazu intervencijskih vojnih pohodov na mlado deželo socializma in po porazu kontrarevolucije njeno trdnost in silo, obenem pa čedalje bolj tudi to, da brez Sovjetske zveze ni mogoče vzpostaviti normalnega gospodarskega življenja in utrditve mednarodnih odnosov. Bližal se je čas, ko bodo velesile, pa tudi druge države začele priznavati Sovjetsko zvezo ne samo kot dejstvo, marveč tudi pravno-de uire, kakor temu pravijo v diplomatskem jeziku.

In kakšen je bil v tem obdobju družbeno gospodarski in politični položaj v versajski tvorbi na Balkanu — v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev? Če sodim po državnozborskih volitvah marca 1923, je bil za revolucionarno delavsko gibanje skrajno neugoden. Neodvisna delavska partija Jugoslavije je dobila samo 18.000 glasov in tako ni imela nobenega poslanca v skupščini kraljevine Jugoslavije. Državnim oblastem in jugoslovanski buržoaziji seveda ni bila nobena skrivnost, da je NDPJ pravzaprav komunistična organizacija in da za njo stoji prepovedana KPJ, ki je še leta 1920 imela velik vpliv med delovnimi množicami v vsej državi, saj je iz takratnih volitev v ustavodajno skupščino izšla kot tretja politična stranka v državi in je imela v skupščini 59 poslancev vse do razveljavitve oziroma odvzema njihovih mandatov avgusta 1921, zdaj pa je NDPJ kot naslednica leta 1920 legalne KPJ bila po volilnem rezultatu brezpomembna strančica brez večjega vpliva na volilce. Zato je buržoazni tisk komunizmu v Jugoslaviji marca 1923 zapel bilje, čeprav se je po drugi strani buržoazija zavedala, da je bil vzrok za tak slab volilni rezultat Neodvisne delavske partije tudi v predvolilnem terorju s strani nekaterih okrajnih glavarstev (na pr. na Hrvaškem), ki ponekod niso dovoljevala kandidirati poslancev NDPJ na svojem območju, kar je razvidno iz tiska Hrvaške republikanske seljaške stranke, ki je v lovu na volilne glasove obsojal tak postopek z NDPJ, obenem pa vabil njene člane, da bi oddajali glasove za HRSS.

Toda tudi brez tega terorja NDPJ ni mogla volitev dobro pripraviti, saj je bila ustanovljena, kakor vemo, dne 13. in 14. januarja 1923, volitve v skupščino pa so bile 18. marca 1923. Mimo tega vemo tudi, da so bivši komunistični poslanci iz Slovenije bojkotirali ustanovni kongres NDPJ v Beogradu in da je vodilna skupina v Pokrajinskem komiteju KPJ za Slovenijo 21. januarja 1923 skupaj s socialisti okrog Zarje ustanovila Socialistično stranko delovnega ljudstva Slovenije in da je ta stranka v Sloveniji postavila svojo listo, ki je dobila na področju Slovenije 6 odstotkov glasov, Socialistična stranka Jugoslavije (socialno demokratska) pa tri odstotke, medtem ko je klerikalna Slovenska ljudska stranka pri teh volitvah dobila 60,5 odstotka glasov. Tudi separatizem nekaterih vodilnih članov vodstva KPJ v Sloveniji je bil kriv, da je NDPJ pri skupščinskih volitvah 18. marca 1923 doživela tako slab volilni rezultat. To pa je obenem opozarjalo, da tudi v vodstvu — v CK KPJ ni vse v redu in da so mimo frakcijskih bojev v vodstvu CK KPJ, ki so slabili komunistično gibanje v domovini, še drugi problemi, ki jih je CK KPJ zanemaril, predvsem pa njegov odnos do nerešenega nacionalnega vprašanja v večnacionalni državi, saj je CK KPJ podobno kakor slovenska socialna demokracija že od leta 1909 v Tivolski resoluciji smatrala Slovence, Hrvate in Srbe za en sam troimeni ali troplemenski narod, kar je že takrat naletelo (kmalu po sprejetju Tivolske resolucije leta 1909) na ostro kritiko Ivana Cankarja, ki je — kakor se je vedno bolj kazalo tudi v obdobju NDPJ — bila popolnoma upravičena, prav tako kakor je bila upravičena Cankarjeva misel o morebitni Jugoslaviji samo kot o državi s federativno ureditvijo v svojem govoru »Slovenci in Jugoslovani« 12. aprila 1913 v delavskem kulturnem društvu »Vzajemnost« v Trstu.

V tem svojem govoru, ki ga je takrat Cankar označil za svoje osebno mnenje (»Izjavljam namreč, da ne govorim v imenu nobene stranke, še manj pa seveda v imenu celokupnega naroda, temveč čisto ponižno v svojem imenu«) in dodal, da je bila ta izjava toliko bolj potrebna zaradi tega, ker je 'opazil, kako govore v imenu celokupnega naroda oblastni ljudje, ki si jih ta narod prav gotovo ni izbral za svoje besednike'. V tistem času namreč, po zmagi balkanskih držav nad Turki, je stopilo jugoslovansko vprašanje v Avstriji še bolj v ospredje kakor po aneksiji Bosne in Hercegovine k avstro-ogrskemu cesarstvu. V tem govoru je Ivan Cankar dejal med drugim naslednje:

»Ko so topovi oznanili jugoslovansko Veliko noč, se je spomnila tudi naša ljuba oficialna Avstrija na jugoslovanski problem in ga začela po svoje reševati. Najprej je na Kranjskem, na Štajerskem in v Dalmaciji zaprla nekaj ljudi zaradi veleizdaje, nato je dala na dunajskem Grabnu pretepsti nekaj srbskih študentov, naposled pa je Srbiji in Črni gori napovedala papirno vojsko. Na ta način je jugoslovanski problem rešen za grofa Berchtolda, za druge navadne ljudi pa je ostal prav tako nerešen in kompliciran, kakor je bil. — Za človeka z naturno kmečko pametjo, ki bi prav nič ne vedel, kaj je diplomacija, kaj politika in kaj državni pravdnik, bi ne bil jugoslovanski problem kar nič kompliciran in bi sploh noben problem ne bil. Tak človek bi rekel: »Če mislijo ti štirje narodi, da so si sorodni in da bi najlažje in najbolje živeli, če bi bili združeni, naj se zgodi po njih želji in volji, naj si v božjem imenu zgrade ZVEZNO REPUBLIKO JUGOSLOVANSKO (podčrtal M. Kl.) Koristen za vesoljno človeštvo je samo narod, ki je zadovoljen in ki ima pogoje in prostora, da uveljavi svojo moč!« Saj sem rekel: Tako bi govoril človek, ki se svoj živ dan ni pečal z evropsko politiko, z avstrijsko še posebno ne. — Tak človek z naturno kmečko pametjo pa bi moral ZAVREČI VES SEDANJI USTROJ ČLOVEŠKE DRUŽBE (podčrtal M. Kl.), zato ker je že vnaprej obsodil in zavrgel njene žalostne posledice, tako imenovane mednarodne probleme.«

Tako je zapisal Ivan Cankar edino možnost o rešitvi jugoslovanskega, pa tudi nacionalnega vprašanja, saj je v nadaljevanju svojega govora zavrnil vsako narodno in kulturno jugoslovanstvo, ki ga zaradi različnega zgodovinskega razvoja posameznih jugoslovanskih narodov ni bilo in ga ni moglo biti. Nakazal je federativno ureditev morebitne jugoslovanske države, in sicer federativno republiko, do katere pa bo lahko prišlo samo tedaj, kadar bomo zavrgli ves tedanji ustroj človeške družbe – torej kapitalizem in imperializem.

To, kar je Ivan Cankar videl že deset let poprej in nakazal tudi rešitev, je bilo leta 1923 še vedno nerešeno, niti teoretično utemeljeno niti v avantgardni partiji jugoslovanskega delavskega razreda, čeprav je Ivan Cankar s preprostimi in slehernemu človeku razumljivimi besedami nakazal marksistično utemeljitev in rešitev tega vprašanja in čeprav se je reševanje tega vprašanja v toku državljanske vojne v Rusiji tudi praktično uveljavljajo in je tudi Lenin, ki je na primer še leta 1914 (meseca decembra) zavračal federalizem in takrat federalne odnose imenoval ‚malomeščanski ideal', ta svoj nazor kot marksistični dialektik takoj, ko je to njegovo misel zanikala praksa kot potrdilo pravilnosti ali nepravilnosti dialektične misli, to se pravi, ko se je pokazalo, da je bil njegov odnos do federalizma iz leta 1914 dialektično nepravilen, zavrgel, ker ni bil dogmatik, marveč resnični dialektik, že 5. decembra 1917, torej slab mesec po zmagi oktoberske revolucije, odgovoril zaskrbljenim sovjetom, ko so ga vprašali, kaj meni o razpadanju Rusije na posamezne republike, odgovoril: »Kakršnokoli bi bilo število samostojnih republik, tega se nam ni treba bati,« januarja 1918 pa je v Deklaraciji pravic delovnega in izkoriščanega ljudstva že zapisal o ‚ustanavljanju federacije sovjetskih nacionalnih republik' in v njih odkrival načelno in konkretno obliko države socialističnega tipa, oziroma – po prvotnem izrazu Marxa in Engelsa – diktature proletariata, uresničene na širnih prostorih z mnogimi narodi. Lenin je znal napraviti prave dialektične zaključke, znal je potegniti pravilne rezultate iz materialnih sprememb v družbi, ko so postavljale nove zahteve časa. Pri tem je ponavljal: »Naša teorija ni dogma, sta vselej učila Marx in Engels, temveč vodila za dejavnost. »Dialektik, marksistični dialektik, namreč vselej išče potrdilo teorije v praksi toliko časa, dokler ne najde v celoti tistega člena, ki daje celoti razvojni napredek.

(se nadaljuje)

PREDLOG DRUŽBENEGA NAČRTA RAZVOJA V OBČINI JESENICE ZA LETO 1975

Izvršni svet pri ObS Jesenice je pripravil predlog družbenega načrta razvoja v občini Jesenice za leto 1975. To gradivo sedaj obravnavajo v delegacijah zbora združenega dela, krajevnih skupnostih in družbenopolitičnega zbora. Zaradi širšega interesa ga v skrajšani obliki objavljamo.

V predlogu družbenega načrta razvoja v občini Jesenice za leto 1975 je še prav posebno poudarjena vloga samoupravljanja. Osnovna naloga pri krepitvi samoupravljanja, kot temeljnega družbenoekonomskega odnosa je v tem, da iz teoretičnih zasnov preidemo na praktično realizacijo ustavnih določil samoupravnih interesnih skupnosti, krajevnih skupnosti in delovnih organizacij. Delovni ljudje morajo postati dejanski nosilci odločanja v celotnem procesu družbene reprodukcije.

Najvažnejše naloge na področju samoupravljanja, ki so zajete v predlogu družbenega načrta razvoja v občini Jesenice za leto 1975 so sledeče:

Krepiti moramo temeljne organizacije združenega dela, ki že obstajajo in pri tem vztrajati, da se izvedejo organizacijske dopolnitve oziroma reorganizacije temeljnih organizacij združenega dela, kjer lete niso organizirane v skladu z intencijami ustave. Organizirati temeljne organizacije združenega dela v vseh tistih dislociranih enotah, kjer teh še ni in so zato podani pogoji. Izdelati moramo samoupravne akte temeljnih organizacij združenega dela kot nepogrešljivih samoupravnih aktov v sistem samoupravljanja, v smislu nadzora nad uresničevanjem te naloge pa okrepiti in programsko usmeriti organe družbenega nadzora in delavske kontrole. Delati je treba na vsebinskem izpopolnjevanju sistema družbenega dogovarjanja in samoupravnega sporazumevanja med temeljnimi organizacijami združenega dela in samoupravnimi interesnimi skupnostmi, krajevnimi skupnostmi ter občinsko skupščino. Razširiti moramo druge oblike združenega dela in v ta namen inteziviratí proces združevanja organizacij združenega dela. Na področju kovinske predelave moramo povezati obstoječa obrtno proizvodna podjetja z Železarno, predvsem zaradi programske usmeritve delitve dela in nadaljnjega razvoja teh podjetij.

Tudi na področju trgovine, gostinstva, obrtništva in cestnega prometa, si moramo prizadevati za povezave.

Organizacijsko je treba izpopolniti in programsko usmeriti samoupravne interesne skupnosti in krajevne skupnosti ter nuditi potrebno pomoč pri izdelavi programov dela, sistema financiranja, reševanju prostorskih problemov in organizaciji strokovnih služb. Težiti je treba k dopolnjevanju oblik in vsebine dela skupščine, predvsem na področju oblikovanja informacijskega sistema, delovanja delegacij ter skupščinskih odborov in komisij. V letu 1975 je treba izdelati srednjeročni družbeni plan za obdobje 1976—1980 in to na nivoju temeljnih organizacij združenega dela, organizacij združenega dela, samoupravnih interesnih skupnosti, krajevnih skupnosti in občine. Temeljni nosilci pri izdelavi tega plana so delovni ljudje v temeljnih organizacijah združenega dela in krajevnih skupnostih. Zato bo pri izdelavi planov nujna povezanost in medsebojna odvisnost vseh faz na vseh ravneh in postopkih.

GOSPODARSTVO

Gospodarska rast v naši občini mora v letu 1975 temeljiti predvsem na večji produktivnosti dela ter boljšem izkoriščanju razpoložljivih zmogljivosti. Zato se morajo delovne organizacije intenzivno prizadevati za izboljšanje organizacije dela, za modernizacijo in avtomatizacijo proizvodnih procesov in za dvig tehnološke ravni. Temeljne organizacije združenega dela morajo s samoupravnimi sporazumi ter dogovori uveljavljati racionalno delitev dela, ki bo omogočala poleg boljšega koriščenja kapacitet tudi večjo specializacijo. Večji pomen je treba dati tudi inovacijski dejavnosti, stimulativnemu nagrajevanju, izboljšanju kadrovske strukture zaposlenih, obenem pa bolje izkoristiti delovni čas in povečati delovno disciplino.

NALOGE NA PODROČJU GOSPODARSTVA V TEKOČEM LETU

1. Gospodarske organizacije si morajo prizadevati, da bodo začrtane naloge republiške resolucije družbenoekonomskega razvoja realizirale. Za dosego teh ciljev je potrebno povečati produktivnost dela, pri tem si prizadevati za realizacijo načel stabilizacijske politike.

Zato moramo vzdrževati in krepiti reproduktivno sposobnost gospodarstva, razvijati tako proizvodnjo, ki bo omogočala večjo reproduktivnost in boljše izkoriščanje kapacitet, zmanjševati proizvodnje stroške, racionalno vlagati v zaloge, zniževati obratna sredstva, politiki stabilizacije pa podrediti politiko porabe.

2. Prizadevati se za dvig produktivnosti dela najmanj za 3 %, kot je predvideno v osnutku resolucije SRS družbeno-ekonomskega razvoja. V občini ne smemo zaostajati za tem procentom, zato so vse delovne organizacije dolžne izpopolnjevati organizacijo dela in modernizacijo proizvodnih procesov.

3. Izboljšati moramo kadrovsko strukturo in dvig strokovne ravni delavcev ter še posebej vodstvenega kadra. V zvezi s to nalogo so se delovne organizacije dolžne povezati z izobraževalnimi inštitucijami ter z njihovo pomočjo organizirati strokovno izobraževanje.

4. Investicijsko politiko je treba usmerjati v skladu z resolucijo SRS. Zato morajo pri sprejemanju investicijskih odločitev samoupravni organi delovnih organizacij in bank upoštevati kriterije za oceno investicij, predvsem pa preveriti:

— ali investicijski program prispeva k odpravi strukturnih neskladij;

— kako se vključuje v družbene dogovore in samoupravne sporazume o razvoju gospodarstva;

— ali so zagotovljena sredstva;

— ali je zagotovljeno tržišče za izdelke;

— kakšna je zahtevana struktura zaposlenih delavcev in ali so le-ti dosegljivi;

— ali so zagotovljena sredstva za zadovoljitev osnovnih in posebnih zahtev družbenega standarda novo zaposlenih delavcev;

— kakšna je akumulativnost in stopnja rentabilnosti pod ugodnimi in kritičnimi pogoji gospodarjenja;

— ali so zagotovljeni surovinski in energetski viri;

— ugotoviti vpliv na okolje, če ne ogroža varstva okolja;

— ugotoviti strateški pomen investicij.

5. Izvoz moramo uskladiti s politiko izvoza v SRS in Jugoslaviji. V SRS se predvideva porast izvoza za 10 %, ki mu moramo v občini slediti.

6. Uvoz se mora zreducitati na minimum in se orientirati na preskrbo s surovinami iz domačega trga ob upoštevanju, da je z osnutkom resolucije SRS predviden porast uvoza za 4 %.

NALOGE NA PODROČJU RAZVOJA GOSPODARSTVA OBČINE V NADALJNJEM OBDOBJU

V predlogu družbenega načrta so predvidene še sledeče naloge dolgoročnejše gospodarske narave, ki so začrtane v razvojnih planih organizacij združenega dela in občine:

— izgradnja hladne valjarne v železarni Jesenice

— izgradnja razdelilne trafo postaje za Plavž

— povečanje zmogljivosti carinsko-skladiščnih prostorov na Plavškem travniku in dokončanje terminala (ob meji z Italijo)

— izgradnja vodne pregrade na Savi ter regulacija reke Save in njenih pritokov

— pospeševanje proizvodnje gradbenih elementov in polizdelkov

— izgradnja trgovsko-poslovnega centra na Jesenicah

— načrtovanje in gradnja poslovnih prostorov na Plavžu (Ljubljanska banka, PTT, Državna založba) ter nadaljevati z izgradnjo trgovskih prostorov v ostalih krajevnih skupnostih

— nadaljevati z izgradnjo gostinsko-rekreativnih turističnih zmogljivosti v Gornjesavski dolini

— na področju prometa in zvez si prizadevati da republiški sklad za ceste vnese v svoj program za leto 1975 rekonstrukcijo in modernizacijo regionalnih in magistralnih cest v skladu s potrebami in srednjeročnim programom. Pristojni organi naj objavijo dokončno lokacijo predora pod Karavankami ter potek trase magistralne ceste v Gornjesavski dolini zahodno od predora

— načrtovati s PTT izgradnjo telefonskega omrežja v občini

— načrtovati nadaljno modernizacijo in intenzifikacijo kmetijstva v povezavi s kmetijsko zadrugo. Kmetijska zadruga mora izdelati načrt obnove visokogorskih kmetij in pašnikov

— nadaljevati z organizacijo pašnih skupnosti

— z gozdnim gospodarstvom načrtovati racionalno ksploatacijo gozdov, pogozdovanje posekanih površin in izgradnjo ter povezavo gozdnih poti, predvsem v karavanškem predelu.

Pri izvajanju politike komunalne dejavnosti je treba izhajati iz 4-letnega programa komunalnih del, zlasti pa upoštevati vse tiste naloge, ki so bile planirane, pa je njihova realizacija izpadla zaradi podražitev. Ustanoviti moramo komunalno samoupravno skupnost, ki bo na osnovi politike občinske skupščine in ob tesnem sodelovanju s krajevnimi skupnostmi ter drugimi samoupravnimi interesnimi skupnostmi organizirala planiranje in izvajanje nalog s področja komunalnih zadev v občini.

Za vsa tekoča komunalna dela v letu 1975 je izhodišče program komunalnih del za leto 1975, ki ga bo skupščina posebej obravnavala in sprejemala.

SKUPNA PORABA

Temeljna usmeritev, pri oblikovanju vsebine dela in bodočih nalog na področju družbenih dejavnosti, je nadaljnja krepitev samoupravnih družbenoekonomskih odnosov pri uveljavljanju ustavnih pravic delavcev, da odločajo pri ustvarjanju, usmerjanju in delitvi dohodka znotraj svojih delovnih organizacij in v svobodni menjavi dela z drugimi delavci preko samoupravnih interesnih skupnosti.

Samoupravne interesne skupnosti bodo pri planiranju svojega razvoja v letu 1975 upoštevale načela družbenoekonomske politike, s katero je dogovorjeno, da skupna poraba narašča počasneje od rasti družbenega proizvoda. Uresničitev tega nalaga vsem področjem skupne porabe iskanja nadaljnih oblik integracije, skrajno varčevanje, racionalizacijo poslovanja in zniževanje stroškov na vseh ravneh.

Samoupravne interesne skupnosti bodo svojo dejavnost izvajale po programih, v katerih so zajete vse tiste naloge, ki so v neposredni zvezi z uresničevanjem skrbi za delovnega človeka in občana.

Samoupravna interesna skupnost za vzgojo in izobraževanje bo morala pri načrtovanju proučiti vse vire in možnosti za začetek gradnje osnovne šole na Plavžu, za začetek gradnje zdravstvene šole in za izboljšanje prostorskih pogojev centra srednjih šol (gimnazije in ekonomske šole) na Jesenicah.

Zaradi zbiranja sredstev za izgradnjo šolskega centra na Plavžu in vzgojnovarstvenega zavoda Javornik-Koroška Bela, moramo izvesti referendum za samoprispevek.

Delo v železarskem izobraževalnem centru se mora izvajati po programu, ki bo omogočal učencu po končanem šolanju neposredno vključitev v delo ali pa nadaljevanje šolanja ob rednem štipendijskem odnosu ali ob delu. V ŽIC se mora pričeti z izgradnjo telovadnice.

Samoupravna interesna skupnost za področje otroškega varstva mora izdelati novi srednjeročni program razvoja otroškega varstva v občini. V zvezi s tem mora upoštevati:

— začetek gradnje vzgojno varstvenega zavoda Javornik-Koroška Bela

— razširitev kapacitet vzgojno-varstvene ustanove na Plavžu

— adaptacijo stare stavbe vzgojno-varstvene ustanove Julke Pibernik

— soudeležbo pri urejanju otroškega letovišča v Novigradu.

Samoupravna interesna skupnost za področje zdravstva mora svojo dejavnost programsko zasnovati. Poleg rednih nalog s področja socialnega skrbstva mora predvideti v letu 1975 tudi nekatere najbolj aktualne naloge kot so:

— ustanovitev centra za socialno delo kot samostojne strokovne službe

— dokončno dograditev stavbe socialnega zavoda dr. Franceta Berglja

— začeti z adaptacijo in preureditvijo stare stabe socialnega zavoda dr. Franceta Berglja.

Na področju zdravstva je treba načrtovati tudi nadaljnji razvoj in organizacijsko ureditev osnovne zdravstvene službe ter prostorsko in kadrovsko usposobitev splošne bolnice Jesenice.

Samoupravna interesna skupnost za področje kulture si mora prizadevati, da bodo kulturne dobrine postale dostopnejše širšemu krogu delovnih ljudi, zlasti delavcem — neposrednim proizvajalcem, mladini in delavcem iz drugih republik. Zato mora biti prioritetna naloga kulture, da se bo s pomočjo kvalitetnih programov povečalo število obiskovalcev, oziroma porabnikov kulturnih dobrin. V program mora zajeti ureditev prostorov za ustanovitev muzeja delavskega gibanja in NOV na Jesenicah in ureditev prostorov za zgodovinski arhiv.

Temeljna telesno kulturna skupnost mora pri načtovanju poleg svoje redne dejavnosti v letu 1975 predvideti še:

— izdelavo programa in finančne konstrukcije za dograditev športne hale

— pričetek gradbenih del za pokrito kopališče na Jesenicah

— organiziranje učinkovite službe za upravljanje in vzdrževanje športnih objektov.

SPLOŠNA PORABA IN DRUGE NALOGE

Splošno porabo predstavljajo družbene potrebe, ki se financirajo iz proračunov.

Skupni dovoljeni global proračunske porabe občin v SR Sloveniji bo v letu 1975 za 25 % višji od dovoljene porabe v letu 1974. Po merilih družbenega dogovora o splošni porabi, ki ga bodo sklenile slovenske občine, bo v okviru tega globala določena višina za posamezno občino, oziroma občino Jesenice.

Razpored proračunskih sredstev občine Jesenice bo moral upoštevati:

— povečano aktivnost družbenopolitičnih organizacij in društev

— večjo strokovnost in obseg dela upravnih organov

— večjo vlogo krajevnih skupnosti.

Prioriteto pri razporejanju proračunskih sredstev bodo imeli uporabniki po naslednjem vrstnem redu:

— dejavnost organov občinske skupščine

— dejavnost družbenopolitičnih organizacij in društev

— dejavnost krajevnih skupnosti

— komunalna dejavnost

— socialno skrbstvo in zdravstveno varstvo za opravljanje tistih nalog, za katere bo morala občinska skupščina še nadalje zagotavljati sredstva iz proračuna

— negospodarske investicije, pri tem je treba prvenstveno zagotoviti sredstva za porabo že sprejetih obveznosti (anuitet) in za dokončanje začetih investicij

— gospodarske investicije (anuitete)

— investicije v gospodarstvu.

Za leto 1975 je predvideno financiranje naslednjih pomembnejših skupnih zadev in akcij:

— Upravni in pravosodni organi si bodo prizadevali izboljšati in pospešiti storitve občanom. V ta namen se bo morala financirati ureditev prostorov in ostalih pogojev dela;

— organizacija strojne obdelave podatkov;

— za načrtovanje družbenoekonomskega razvoja mesta Jesenic, s tem v zvezi pričeti z izdelavo urbanističnega načrta;

— sofinanciranje gasilske dejavnosti bo do ustanovitve skupnosti iz proračuna. Z ustanovitvijo novo ustanovljene požarne skupnosti pa bo financiranje gasilstva poleg razvoja, zajeto v programu te skupnosti;

— zaradi nadaljnjega pospeševanja razvoja turizma bo sofinancirana izgradnja vrhniških žičnic in ustanovitev zavoda za razvoj turizma;

— program »Razvoja turizma na vasi« predvideva financiranje v obliki subvencije pri regresiranju obrestne mere posojilojemalcem.

CELOTNI DOHODEK IN DELITEV NEKATERIH

Po planih, ki so jih izdelale organizacije združenega dela in zasebnega sektorja s področja gospodarstva, bodo v letu 1975 dosežene naslednje okvirne nominalne stopnje rasti celotnega dohodka in nekaterih elementov v njegovi delitvi:

	Indeks plan 75: ocena real. 74
— celotni dohodek	134,5
— družbeni proizvod	131,0
— amortizacija	120,0
— doseženi dohodek	130,6
— sklad bruto OD	128,5
— ostanek dohodka	132,7
— pogodbene obveznosti	106,6
— zakonske obveznosti	125,3

ZAPOSLENOST IN OSEBNI DOHODKI

Predlog družbenega načrta razvoja v občini Jesenice za leto 1975 predvideva, da porast zaposlenosti ne bi presegel več kot 3 %, pri tem se mora dati večji poudarek zaposlovanju žensk v občini. Izboljšati se mora tudi struktura zaposlenih po stopnjah izobrazbe.

Delovne organizacije s področja gospodarstva (brez zasebnega sektorja) so planirale v letu 1975 povečanje bruto osebnih dohodkov za 28,5 %, skupaj pa znaša plan sklada bruto osebnih dohodkov 776.140.000 dinarjev.

GRADNJA STANOVANJ IN DRUGIH OBJEKTOV

Ker je stanovanjska problematika v naši občini še vedno velik problem so v predlogu družbenega načrta predvidene naslednje gradnje:

1. Program izgradnje družinskih stanovanj v letu 1975

a) Družbeni sektor (zajeti tudi eventuelni etažni lastniki)

— trojčki (vila bloki) Kranjska gora	39 stanovanj
— nadzidava — adaptacija (železniški bloki)	24 stanovanj
— stolpnica S 3 (Plavž)	84 stanovanj
— stolpnica SG 1 in SG 2 (Plavž)	102 stanovanj
skupaj	249 stanovanj
plan	182 stanovanj

Predvideno preseganje plana družinskih stanovanj za 67 stanovanj ali 137 %.

b) zasebni sektor

— predvidevamo, da bo potekala graditev stanovanj v skladu s srednjeročnim planom — 90 stanovanj

2. Priprave za nadaljno stanovanjsko izgradnjo družinskih stanovanj

Poleg navedenih gradenj so za posamezne objekte oziroma območja v postopku sprejemanja, urejanja zemljiških vprašanj ali pa tudi že sprejeti zazidalni načti na sledečih kompleksih:

— Center I. jesenice	65 stanovanj
— Center II.	540—720 stanovanj
— Koroška Bela (stolpiči)	72 stanovanj
— Trojčki Kr. gora	39 stanovanj
— Stolpnica S 4 (Plavž)	84 stanovanj
— Mojstrana (5 stolpičev)	30 stanovanj

3. Program izgradnje samskih stanovanj

Poleg družinskih stanovanj bodo podjetja gradila še naslednje objekte:

— samski dom Kovinar

— samski dom Železarne

4. Ostala gradnja

— dokončanje garažne hiše na Plavžu,

— izgradnja toplarne na Plavžu.

— nadaljevanje izgradnje vodovoda iz Peričnika (II. etapa),

— izgradnja žal na Blejski Dobravi, pripravljalna dela in ureditev pokopališča v Kranjski gori,

— nadzidava občinske stavbe.

INVESTICIJE

Po planih, ki so jih izdelale gospodarske organizacije se predvideva v predlogu družbenega načrta razvoja v občini Jesenice za leto 1975, da bodo gospodarske organizacije v občini Jesenice vložile 838.252.000 din za razširitev in modernizacijo svojih kapacitet. Od tega so podjetja s sedežem v občini planirala sedemstodvainosemdeset milijonov tristošestinosemdeset tisoč dinarjev ali 93,3 % (železarna Jes. 685.415.000 din ali 87,6 %) podjetja s sedežem izven občine pa 55.866.000 din ali 6,7 %.

Planirane naložbe bodo podjetja financirala iz naslednjih virov:

— lastna sredstva	28,2 %
— bančni krediti	57,9 %
— drugi viri	13,9 %

R. K.

2. *Delovne skupine soglašajo s predloženimi namenskimi naložbami, in sicer:*

– HD Jesenice – pokroviteljstvo	400.000 din
– SD Jesenice – pokroviteljstvo	150.000 din
– Reševanje manjših vlog odbora	150.000 din
– Ureditev smučišča (SD Jes.)	350.000 din
– Športna hala – nova dela	1,000.000 din
– Pokrito kopališče	125.000 din
– Planinska društva	100.000 din
– manjše investicije – odbor	200.000 din
SKUPAJ	2,475.000 din

3. **Za namensko usmeritev združenih sredstev se zadolžuje odbor za delovne in življenjske zadeve, ki je dolžan zahtevati od koristnikov poročila o delu v zvezi z vloženimi sredstvi.**

D) **Namenska odobritev plačanih dopustov**

Poleg omenjenih sredstev sklada skupne porabe predlagamo, da se odboru za delovne in življenjske pogoje odobri 5.200 dni dopustov, ki jih glede na potrebe sme dodeljevati sledečim prosilcem:

– HD Jesenice	3.200 del. dni
– SD Jesenice	1.000 del. dni
– Klub za keg. na ledu	30 del. dni
– Klub za keg. na asfaltu	35 del. dni
– Odbojkarski klub Jesenice	30 del. dni
– TVD Partizan Jesenice	40 del. dni
– TVD Partizan Gorje	45 del. dni
– Planinska društva	100 del. dni
– ALC Lesce	70 del. dni
– ZKPO Jesenice	40 del. dni
– Gledališče T. Čufar	30 del. dni
– Pihalni orkester	40 del. dni
– DPD Svoboda T. Čufar – DOLIK	30 del. dni
– Sindikat Železarne	100 del. dni
– ZSM Železarne	50 del. dni
– ZZB NOV obč. odbor Jesen.	30 del. dni
– PAO Železarne	40 del. dni
SKUPAJ	4.910 del. dni

Odbor za delovne in življenjske pogoje za reševanje nepredvidenih potreb razpolaga z 290 dnevi plačanega dopusta.

Predlagana višina 5.200 dni dopustov je od lanskoletne kvote za 35 dni višja. Pri tem pripominjamo, da vsebujejo vloge za odobritev dopustov kar nekaj sto dni več dopusta. Menimo, da moramo tudi na tem področju omejevati prekomerne zahteve v prid stabilizacijskim prizadevanjem gospodarstva.

Predlagamo sprejem sledečega stališča:

1. **Delovne skupine soglašajo s predlagano vsoto plačanih dopustov za rekreativno aktivnost zaposlenih, po predloženi lestvici. Odbor za delovne in življenjske pogoje se zadolžuje, da skupno s strokovno službo kadrovskega sektorja skrbi za najbolj racionalno koriščenje dopustov. Skupna, kot posamezna višina dopustov se v nobenem primeru ne sme prekoračiti.**

REKAPITULACIJA DELITVE SKLADA SKUPNE PORABE ZA LETO 1975

Namen	Neposredno TOZD	Združena	Skupna
A) Po določilih sindikalne liste	10.000.000	1.350.000	11.350.000
1. Regresi za letne dopuste	6.100.000	1.000.000	7.100.000
2. Jubilejne nagrade	2.700.000	–	2.700.000
3. Solidarnostna pomoč	1.200.000	350.000	1.550.000
B) Družbeni standard in obvezne potrebe		18.500.000	18.500.000
1. Družbeni standard	–	10.000.000	10.000.000
2. Sind. rekreac. dejavnost	–	800.000	800.000
3. Vloge odbora za splošne zadeve	–	450.000	450.000
4. Odbor za kadre – telovadnica ŽIC	–	1.950.000	1.950.000
5. Življenjsko in nezgodno zavarovanje	–	2.700.000	2.700.000
6. Storitve družbene preharne	–	1.900.000	1.900.000
7. Solidarnost – širša	–	700.000	700.000
C) Neposredne širše družb. potrebe		2.475.000	2.475.000
1. Mrliške vežice – Bl. Dobrava	–	1.800.000	1.800.000
2. Elektrifikacija Javorniški Rovt	–	280.000	280.000
3. Delavski dom in OA	–	395.000	395.000
Č) Rekreac. in društvena dejavnost		2.475.000	2.475.000
1. Pokroviteljstvo HD in SD Jesenice	–	550.000	550.000
2. Reševanje manjših vlog	–	150.000	150.000
3. Investicije v rekreativno dejavnost	–	1.775.000	1.775.000
SKUPAJ SKLAD SKUPNE PORABE	10.000.000	24.800.000	34.800.000

RAZMERJA DELITVE

1. Sredstva TOZD, ki se neposredno delijo, predstavljajo	28,7 %
2. Združena sredstva sklada skupne porabe	71,3 %
3. Delitev, ki je v neposrednem interesu zaposlenih (A + B)	85,8 %
4. Delitev, ki je v posrednem interesu zaposlenih (C + Č)	14,2 %

PRIPOMBE

PRIPOMBE

PREDLOG ZDRUŽEVANJA IN DELITVE SKLADA SKUPNE PORABE ZA LETO 1975

I.

TEMELJNA IZHODIŠČA ZDRUŽEVANJA IN DELITVE SKLADA SKUPNE PORABE ZA LETO 1975

1. Predlog formiranja in delitve sklada skupne porabe za leto 1975 je izdelan v skladu s sprejetim gospodarskim načrtom Železarne za leto 1975, ki predvideva formiranje sklada v višini 9 % planiranega bruto osebnega dohodka. Predlog v celoti upošteva dogovorjene kriterije in merila sindikalne liste za leto 1975.

2. Predlog delitve sklada skupne porabe upošteva v letu 1974 sprejete družbene in samoupravne dogovore o financiranju interesnih skupnosti. Zaradi tega predlog delitve predvsem zasleduje:

– družbeni standard, splošno obvezno in neposredno porabo, kot so: sredstva za individualno stanovanjsko gradnjo, regresi za letni dopust, počitniške domove, jubilejne nagrade, življenjsko zavarovanje, sindikalno rekreacijsko dejavnost in solidarnost.

Drugi del sredstev predlagamo za vlaganja v neposredne skupne in družbene interese kot so: za telovadnico ŽIC, mrliške vežice, elektrifikacija Javorniški Rovt itd.

Pri predlogu delitve sklada za kulturno in telesno kulturno ter športno dejavnost, smo upoštevali sprejete sporazume za financiranje samoupravnih interesnih skupnosti v občini. Zato vsebuje predlog le tisti del delitve sredstev iz sklada, ki so po usklajenem programu z interesnimi skupnostmi nujna za dograditev ter za sofinanciranje ali financiranje nabave potrebnih večjih rekvizitov.

Predlog delitve sklada skupne porabe za letos ne predvideva naložb v dejavnosti posameznih krajevnih skupnosti. Na ožjem območju Železarne je 5.800 zaposlenih, ki prebivajo v 33 krajevnih skupnostih. Menimo, da bi bile zelo nesmotrne naložbe v KS po merilu števila stanujočih delavcev in nenamensko za rešitev najbolj potrebnih krajevnih zadev. Zato predlagamo, da naša prizadevanja in vlaganja v prihodnje temelje na sprejetih srednjeročnih programih KS, ki bodo prioritetno usklajeni v posamezni občini.

II.

FORMIRANJE SKLADA SKUPNE PORABE

Na osnovi temeljnih izhodišč in uspešnega dela v letu 1974 predlagamo:

1. da se formira sklad skupne porabe za leto 1975 v višini 9 % planiranega bruto osebnega dohodka za leto 1975 in sicer

9 % od 386.874.000.– = 34.800.000.– din

2. Pri formiranju in delitvi sklada je upoštevana sprejeta sindikalna lista za leto 1975, ki določa, da lahko oblikujemo sredstva sklada skupne porabe, ki so namenjena za:

– regres za letni dopust in počitniške domove,
– jubilejne nagrade,
– solidarnostno pomoč zaposlenim, obdaritve upokojencev, invalidov itd. (sindikalna lista v toč. 27, 28 in 29 določa višino, ki ne presega 70 % višine povprečnega bruto OD na zaposlenega v SR Sloveniji, pomnoženega s številom zaposlenih v OZD.)

Po teh kriterijih je na osnovi ugotovljenega povprečnega bruto OD v SR Sloveniji za leto 1974 v višini 2.785 din, pri 6.330 zaposlenih, po sindikalni listi dopustno formirati:

2.785 din × 6.330 = 17.630.000.– din
17.630.000 din × 0,70 % = 12.340.000.– din

PRILOGA ŽELEZARJA 7/XVII
Z DNE 20. FEBRUARJA 1975

3. Predlog formiranja in delitve sklada skupne porabe določila sindikalne liste dosledno upošteva in po opredelitvah v predhodni točki, predlagamo dogovorjeni del sredstev v višini:

– regresi za letni dopust in počit. domove	7.100.000.– din
– regresi za letni dopust in počit. domove	7.100.000.–
– nagrade jubilantom dela	2.700.000.–
– solidarnost, upokojenci	350.000.–
Skupaj:	10.150.000.–

ali 82,4 % dovoljene višine.

Upoštevajoč še 0,36 % od OD za obratne sindikalne odbore v višini 1.200.000 din, ki so namenjena za solidarnostno pomoč zaposlenim in druge neposredne dejavnosti članov kolektiva, znaša skupna namenska vsota sklada skupne porabe 11.350.000 din ali 92,2 % od največje dogovorjene višine.

Na osnovi obrazložitve predloga formiranja sklada skupne porabe za leto 1975 predlagamo samoupravnim delovnim skupinam, da sprejmejo sledeča stališča:

1. TOZD in delovna skupnost Skupnih služb delovne organizacije železarna Jesenice, formirajo za leto 1975 sklad skupne porabe, v skladu z gospodarskim načrtom za leto 1975, s poslovnimi rezultati dela in določili sindikalne liste za leto 1975 v višini 9 % na planirani bruto OD za leto 1975, kar znaša 34.800.000 din : 6.330 = 5.498 din na zaposlenega.

TOZD in DS Skupne službe za formiranje sklada skupne porabe združujejo:

TOZD Talilnice	**5.498 × 1.064**	**5.849.872.–**
TOZD Valjarne	**5.498 × 986**	**5.421.028.–**
TOZD Hladna predelava	**5.498 × 1.166**	**6.410.668.–**
TOZD VET	**5.498 × 1.924**	**10.578.152.–**
DS Skup. službe	**5.498 × 1.190**	**6.542.620.–**
SKUPNO za ŽJ:		**34.802.340.–**

2. Iz sklada skupne porabe, formiranega na osnovi kriterijev sindikalne liste in poslovnih rezultatov v letu 1974, TOZD in Skupne službe združujejo namenska sredstva za kritje skupnih potreb po predloženem konkretnem programu, ki ga potrdijo samoupravne delovne skupine. Le-te določijo kolektivne izvršilne organe, ki so dolžni spremljati realizacijo sprejetih programov in poročati o uporabi namenskih sredstev ob periodičnih zaključnih računih.

III.

PREDLOG PROGRAMA DELITVE SKLADA SKUPNE PORABE ZA LETO 1975

A) Delitev dela sklada skupne porabe po dogovorjenih določilih sindikalne liste za leto 1975

1. Regresi za letni dopust

Po določilu 28. točke sindikalne liste se sredstva za nadomestilo stroškov rednega letnega dopusta oblikujejo v višini najmanj 900 din in največ 1.100 din na zaposlenega. V regres za letni dopust na delavca je všteto tudi regresiranje počitniških domov. Upoštevajoč zahteve samoupravnih delovnih skupin in stališča sindikalne organizacije predlagamo:

– da zadržimo še vnaprej solidarnostne kriterije neposrednega regresiranja za člane kolektiva, s tem, da se pri delnem povečanju regresov za letni dopust da večji poudarek na člane kolektiva.

– počitniški domovi omogočajo letno preko 3.000 članom kolektiva in njihovim svojcem oddih na morju, zato naj se še vnaprej zadrži dodatno regresiranje v teh domovih, s tem, da se za leto 1975 sorazmerno s podražitvijo regresiranje poveča.

Na osnovi teh stališč, usklajenih v Slovenskih železarnah, predlagamo samoupravnim delovnim skupinam, da za leto 1975 sprejmejo sledeče višine regresov:

– za člane kolektiva	650 din
– za nezaposlene žene in otroke nad 10 let starosti	300 din
– za otroke do 10 let starosti	250 din

Za počitniške domove predlagamo združitev sredstev v višini 1.000.000 din, s tem, da bi se krilo dodatne regrese, v skladu s predlogom sindikata.

Predlagamo, da delovne skupine sprejmejo sledeča stališča:

1. Sprejme se predlagana lestvica neposrednega regresiranja za letne dopuste članov delovne skupnosti železarne Jesenice v letu 1975.

2. Sprejme se predlog o združitvi sredstev za neposredno in posredno regresiranje letnih dopustov v skupni višini 7.100.000 din. TOZD in Skupne službe v ta namen združijo sredstva v enaki višini na zaposlenega in sicer:

7.100.000 : 6.330 = 1.122 din

TOZD Talilnice	**1.122 × 1.064 = 1.193.808**
TOZD Valjarne	**1.122 × 986 = 1.106.292**
TOZD Hladna predelava	**1.122 × 1.166 = 1.308.252**
TOZD VET	**1.122 × 1.924 = 2.158.728**
DS Skupne službe	**1.122 × 1.190 = 1.335.180**
SKUPAJ	**7.102.260**

Op.: Pri združevanju je upoštevana predpisana prispevna stopnja v višini 7,32 %. Izplačana višina regresov po predlogu znaša 1.029 din povprečno na zaposlenega člana delovne skupnosti in je skladna s sindikalno listo.

PRIPOMBE **PRIPOMBE**

2. Delovne skupine soglašajo s predlaganimi namenskimi naložbami, in sicer:

– za mrliške vežice	**1,800.000 din**
– za elektrifikacijo Jav. Rovt	**280.000 din**
– za asfaltiranje Delavski dom	**15.000 din**
– za zunanjo ureditev OA	**380.000 din**

Č) Delitev sklada skupne porabe za širšo rekreativno in društveno dejavnost

1. Namenska sredstva za športna društva iz naslova pokroviteljstva Železarne

Z uveljavitvijo rednega financiranja interesne skupnosti za telesno kulturo se menja tudi direktno financiranje športnih društev. V letošnjem letu predlagamo iz naslova pokroviteljstva pomembno nižja sredstva (v letu 1974 = 1,620.000), ki so predvsem namenjena za naložbe v nadaljnji kadrovski napredek športne dejavnosti.

Predlagamo, da se za financiranje hokejskega društva in smučarskega društva Jesenice iz naslova pokroviteljstva nameni:

HD Jesenice	400.000 din
SD Jesenice	150.000 din
SKUPAJ	550.000 din

Op.: V znesku HD je upoštevana tudi komplet oprema za eno moštvo – 150.000 din.

2. Namenska sredstva za reševanje manjših vlog odbora za delovne in življenjske pogoje

Za reševanje manjših vlog društev, klubov in organizacij s področja kulture in telesne kulture, predlagamo namenska sredstva v višini 150.000 din, to je enaka vsota, katera je bila v letu 1974 porabljena in za 50.000 din nižja od odobrene.

3. Namenska sredstva za investicije na področju športne in rekreativne dejavnosti

Od prispelih številnih vlog za pomoč pri gradnji ali obnovi športnih in rekreativnih objektov, katerih v celoti preko interesne skupnosti za telesno kulturo ne bo mogoče financirati, smo na osnovi mnenja le-te in izvršnega sveta občinske skupščine ter stališč v Železarni, izdelali sledeči predlog:

V letu 1975 je smotrno sofinancirati:

a) dokončna ureditev smučišča Podmežakljo	350.000 din
b) dograditev športne hale – nova dela stenski pregradi	1,000.000 din
c) začetne priprave pri izgradnji pokritega kopališča	125.000 din
č) za obnovo planinskih poti in drugih manjših popravil	100.000 din
d) za manjše investicije ostalih društev in klubov	200.000 din
SKUPAJ	1,775.000 din

UTEMELJITEV:

a) Z dokončno ureditvijo smučišča Podmežakljo bo SD Jesenice neposredno na Jesenicah omogočilo množično zimsko rekreacijo. Še posebno bo glede na bližino primerno za smučanje tudi med tednom.

b) Zaprtje športne hale je nujno tako glede gledalcev športnih prireditev, športnikov, kakor tudi iz vzdrževalnih vidikov. Pri predlogu predpostavljamo, da so predlagana sredstva izključno namenjena za sofinanciranje pregrad in ne za eventualne poslovne ter druge prostore. Prav tako se sredstva ne morejo koristiti za eventualno še neporavnane stare obveznosti.

c) Glede na večjo nujno dokončanje del na predhodnih objektih ne kaže, zaradi omejenih sredstev tako v Železarni kot v občini, v tem letu pričeti s širšimi deli na pokritem kopališču. Predlagana vsota je namenjena le za pripravljalna dela.

č) Planinskih društev na ožjem območju Železarne je 11 s preko 8.000 članov, od katerih je pomembno število zaposlenih v Železarni. Glede obsežnosti del na vzdrževanju planinskih poti in koč, so dospele vloge relativno visoke in znašajo samo od štirih planinskih društev preko 500.000 din, katere je Železarni posredovala Planinska zveza Slovenije, z željo, da bi prevzeli vsaj polovico zahtev. Za leto 1975 predlagamo, da namenimo za vzdrževanje planinske dejavnosti 100.000 din s tem, da z njo po prioriteti in nujnosti gospodari koordinacijski odbor vseh PD na našem območju.

d) Za manjše investicije ostalih društev, organizacije in klube predlagamo, da s sredstvi razpolaga odbor za delovne in življenjske pogoje ter rešuje le najbolj aktualne probleme.

Predlagamo sprejem sledečih stališč:

1. TOZD in Skupne službe združujejo za namensko širšo rekreativno, društveno dejavnost in investicije, sredstva v višini 2,475.000 din, in sicer:

2,475.000 din : 6.330 = 391 din

TOZD Talilnice	**391 × 1.064 = 416.000**
TOZD Valjarne	**391 × 986 = 385.500**
TOZD Hladna predelava	**391 × 1.166 = 455.900**
TOZD VET	**391 × 1.924 = 752.200**
DS Skupne službe	**391 × 1.190 = 465.200**
SKUPAJ	**2,474.800**

Predlagamo, da delovne skupine sprejmejo sledeče stališče:

1. Za regresiranje ekonomskih stanarin v samskih domovih prehrane novosprejetih delavcev v iznosu leta 1974, ter za storitve družbene prehrane združujejo TOZD in Skupne službe sredstva v višini 1,900.000 din in sicer:

1,900.000 : 6.330 = 301 din

TOZD Talilnice	**301 × 1.064 = 320.200**
TOZD Valjarne	**301 × 986 = 296.700**
TOZD Hladna predelava	**301 × 1.166 = 350.900**
TOZD VET	**301 × 1.924 = 579.100**
DS Skupne službe	**301 × 1.190 = 358.100**
SKUPAJ	**1,905.000**

7. Solidarnost

V letu 1974 smo za potres na Kozjanskem med letom združevali sredstva za pomoč temu področju. Za solidarnostne akcije v letu 1975 predlagamo združitev sredstev v višini 700.000 din. Kot nujno rezervo, s katero bi v soglasnosti delegacij DS Železarne lahko ob potrebi hitro ukrepali.

Predlagamo sprejem sledečih stališč:

1. TOZD in Skupne službe združujejo sredstva v višini 700.000 din kot rezervo solidarnostne pomoči v letu 1975 in sicer:

700.000 : 6.330 = 111 din

TOZD Talilnice	**111 × 1.064 = 118.000**
TOZD Valjarne	**111 × 986 = 109.000**
TOZD Hladna predelava	**111 × 1.166 = 129.000**
TOZD VET	**111 × 1.924 = 213.000**
DS Skupne službe	**111 × 1.190 = 132.000**
SKUPAJ	**701.000**

2. O namenski podelitvi solidarnostne pomoči odloča DS Železarne v soglasnosti vseh delegacij TOZD in Skupnih služb.

C) Delitev sklada skupne porabe za neposredne širše družbene potrebe

1. Namenska sredstva za izgradnjo mrliških vežic na pokopališču Blejska Dobrava

V letošnjem in naslednjem letu planira občinska skupščina Jesenice uresničitev dolgoletne želje in upravičene zahteve občanov Jesenic, Javornika, Koroške Bele, Potokov in Blejske Dobrave, izgradnjo mrliških vežic s pripadajočimi komunalnimi in sanitarnimi objekti na pokopališču Blejska Dobrava, pri čemer so predvideni tudi parkirni prostori in obvozna cesta do pokopališča.

Po projektantskih predračunih bodo stroški celotnega projekta znašali 11,100.000 din. V letih 1975 in 1976 bi se le nujni del načrtov izvedel. Za uresničitev gradnje občinska skupščina iz proračuna ne more zagotoviti vseh potrebnih sredstev. Zato se obrača na vse delovne organizacije v občini, da v sorazmerju s številom zaposlenih delavcev, ki stanujejo v eni od zgoraj navedenih krajevnih skupnostih prispevajo v letih 1975—1976 2 % od ustvarjenega dohodka, oz. najmanj 400 din na zaposlenega. Izgradnja mrliških vežic in ureditev komunalnih in sanitarnih objektov na pokopališču je v interesu preko 70 % vseh zaposlenih, ki stanujejo v že navedenih krajevnih skupnostih. **V skladu s predlogom izvršnega sveta občinske skupščine, bi bil delež Železarne za leto 1975 v višini 1,800.000 din.**

2. Namenska sredstva za elektrifikacijo Javorniški Rovt

Dotrajanost in šibkost električnega omrežja z daljnovodom in transformatorjem onemogoča prebivalcem naselja koriščenje osnovnih gospodinjskih in drugih električnih pripomočkov. Nastale nove potrebe in dotrajanost zahteva praktično novo elektrifikacijo. Do pred nekaj leti je bilo vzdrževanje in distribucija skrb Železarne (centrala). Zaradi interesa same Železarne (centrala – vodni rezervar), kakor tudi nujnost rešitve situacije za prebivalce naselja **predlagamo, da za novi transformator prispevamo 280.000 din.**

3. Namenska sredstva za asfaltiranje dohoda v delavski dom na Jesenicah in zunanja ureditev obratne ambulante

Asfaltiranje pomožne ceste: kino – posebna šola je glede na stanje nujno. Pri tem je dogovorjeno, da vsi trije koristniki te ceste (kino podjetje, posebna šola, Železarna) vložimo po eno tretjino potrebnih sredstev, **kar predstavlja delež 15.000 din.**

Predvidena je rekonstrukcija glavne ceste skozi Jesenice. V zvezi s tem bo nujno pri obratni ambulanti preurediti tako dohode kot parkirni prostor. **Po predračunu bo za to potrebno 380.000 din.**

Skupni predlog za neposredne širše družbene potrebe, katere smo namensko obrazložili predvideva združitev sklada v višini 2,475.000 din.

Predlagamo sprejem sledečih stališč:

1. TOZD in Skupne službe združujejo za namenske širše družbene potrebe sredstva v višini 2,475.000 din, in sicer:

2,475.000 din : 6.330 = 391 din

TOZD Talilnica	**391 × 1.064 = 416.000**
TOZD Valjarne	**391 × 986 = 385.500**
TOZD Hladna predelava	**391 × 1.166 = 455.900**
TOZD VET	**391 × 1.924 = 752.200**
DS Skupne službe	**391 × 1.190 = 465.200**
SKUPAJ	**2,474.800**

2. Delovne skupine soglašajo s predlaganimi namenskimi naložbami, in sicer:

PRIPOMBE

PRIPOMBE

PRIPOMBE

PRIPOMBE

2. Nagrade jubilantom dela

V Železarni jubilejne nagrade izplačujemo po pravilniku, ki so ga delovne skupine sprejele v februarju 1971. Pravilnik se razlikuje od sindikalne liste v tem, da jubilejne nagrade izplačujemo vsako leto zadnji delovni dan pred 1. majem. Pravilnik določa, da v Železarni vsako leto izplačamo osnovo 100 din, povečano z 20 din za vsako leto neprekinjene delovne dobe v Železarni. Primerjalni izračun z določili sindikalne liste, ki določa jubilejne nagrade za 10, 20 in 30 in več let delovne dobe v delovni organizaciji kaže:

za 10 let v Železarni	2.140 din;	po sind. listi	2.300 din
za 20 let v Železarni	4.300 din;	po sind. listi	3.450 din
za 30 let v Železarni	6.300 din;	po sind. listi	4.600 din
za 40 let v Železarni	9.340 din;	po sind. listi	– odpravnina

Glede na to, da so podobne predloge sindikalne liste (jubilejne nagrade na 5 let) samoupravne delovne skupine zavrnile in sprejele veljavni pravilnik, bo zato v letu 1975 potrebnih sredstev sklada skupne porabe v višini 2.700.000 din.

Predlagamo, da delovne skupine sprejmejo sledeča stališča:

1. Za leto 1975 se v Železarni podeli jubilejna priznanja po veljavnem pravilniku v višini 100 din osnove in za vsako leto dela v Železarni 20 din.

2. V petletni uveljavitvi podeljevanja jubilejnih nagrad do sedaj izplačane nagrade ne prekoračujejo zgornjih vrednosti jubilejnih nagrad, ki jih določa sindikalna lista za leto 1975. Zato ni potrebno menjati višine nagrad.

3. Solidarnostna pomoč

Po sindikalni listi se za solidarnostno pomoč šteje:

a) pomoč družini delavca, ki je umrl zaradi posledic nezgode pri delu v višini pogrebnih stroškov po računu pristojne organizacije;

b) ob smrti v ožji družini in v primeru daljše bolezni delavca lahko znaša denarna pomoč največ en povprečni neto mesečni OD zaposlenih v delovni organizaciji v preteklem letu;

c) enkratna pomoč ob elementarnih nesrečah ali požarih, ki so prizadeli delavca in njegovo družino;

č) enkratne letne obdaritve upokojencev;

d) enkratne pomoči ob nastanku težje invalidnosti;

e) druge solidarnostne pomoči.

Razen pomoči pod točko a), ki jo ne upoštevamo pri tem, se vse oblike solidarnostne pomoči izplačujejo iz sklada skupne porabe do višine, ki jo določa sindikalna lista. Predlagamo združitev potrebnih sredstev za solidarnostno pomoč v naslednjih zneskih:

– za skupni solidarnostni sklad pri IO sindikata Železarne	150.000 din
– za dotacije društvom upokojencev namesto enkratnih letnih obdaritev	200.000 din
– za solidarnostno pomoč in druge potrebe osnovnih sindikalnih organizacij v višini 0,36 % bruto OD	1.200.000 din

UTEMELJITEV

– Predlagana vsota za skupni solidarnostni sklad pri IO sindikata Železarne v višini 150.000 din je opredeljena s sindikalnim pravilnikom, ki določa, v katerih primerih se le-ta koristi. Višina je ocena sedanjih tovrstnih pomoči in se dopolnjuje s sredstvi osnovnih sindikalnih organizacij.

– Za upokojene člane našega kolektiva predlagamo, da se jim kot prispevek društvom na člana poveča iz 25 din na 35 din. Poleg tega predlagamo, da zadržimo kriterije predhodnih let, ko smo namensko dali večje vsote za ureditev in popravila domov društev upokojencev na Javorniku in Jesenicah ter v letu 1974 dali prvo akontacijo za popravilo doma DU Žirovnica. Predlagamo, da letos DU Žirovnica omogočimo dokončanje adaptacije doma in namenimo sredstva v višini 65.000 din. Za preostali znesek v višini 51.000 din naj se pooblasti odbor za delovne in življenjske pogoje, tako da bo tekom leta reševal najbolj aktualne probleme društev upokojencev.

– 0,36 % bruto OD se direktno steka na konto posameznih sindikalnih odborov in je poraba razvidna iz letnih poročil posameznih sindikalnih odborov.

Predlagamo sprejem sledečih stališč:

1. Samoupravne delovne skupine soglašajo za združitev sredstev solidarnostne pomoči in sicer:

– pri IO sindikata Železarne	**150.000 din**
– namenska sredstva za upokojence oz. društva upokojencev	**200.000 din**
– za sindikalne odbore osnovnih organizacij v višini 0,36 % bruto OD	**1,200.000 din**

2. Za te potrebe TOZD in Skupne službe združijo skupno 350.000 din in sicer:

350.000 din : 6.330 = 56 din

TOZD Talilnice	**56 × 1.064 = 59.584**
TOZD Valjarne	**56 × 986 = 55.216**
TOZD Hladna predelava	**56 × 1.166 = 65.296**
TOZD VET	**56 × 1.924 = 107.744**
DS Skupne službe	**56 × 1.190 = 66.640**
SKUPNO ŽJ:	**56 × 6.330 = 354.840**

3. Za uporabo sklada solidarnostne pomoči se zadolžuje IO sindikata Železarne.

4. Za spremljanje in realizacijo delitve namenskih sredstev za upokojence se zadolžuje odbor za delovne in življenjske pogoje, ki naj namensko združena sredstva, kot solidarnostno pomoč društvom upokojencev usmeri:

– za rekreacijo 2.400 članov po 35 din	**84.000 din**
– za dokončanje adaptacije doma DU Žirovnica	**65.000 din**
– za reševanje tekočih problemov DU	**51.000 din**
SKUPAJ	**200.000 din**

3. Predlog formiranja in delitve sklada skupne porabe določila sindikalne liste dosledno upoštevajo in da opredelitvah v predhodni točki predlagamo dosvoritevi del sredstev v višini:

B) Delitev sklada skupne porabe za družbeni standard in splošne obvezne potrebe

1. Družbeni standard

Po določilih temeljnega samoupravnega sporazuma o združitvi TOZD v delovno organizacijo železarne Jesenice, je sklad za stanovanjsko izgradnjo združen in z njim upravljajo soglasno delegacije DS Železarne. Oblikovanje sklada za stanovanjsko izgradnjo je pogojeno s programom gradnje družbenih stanovanj.

Za leto 1975 se do sedaj za Železarno gradi v usmerjeni gradnji: 100 stanovanj; poleg tega predvidevamo pridobiti iz solidarnostnega sklada 25 stanovanj in iz kvote zaostankov iz let 1973 in 1974 še 27 stanovanj. Stanovanja iz solidarnostnega sklada in zaostankov iz let 73/74 so namenjena, da s kombinacijami saniramo naselji Stara Sava in Soteska kot najbolj akutna problema na tem področju. V kolikor bi stanovanjsko podjetje rešilo nekatere zemljiško lastniške probleme pravočasno, bi se Železarna v usmerjeni gradnji za leto 1975 angažirala še za 30 stanovanj.

Za pospešeno reševanje stanovanjske problematike predlagamo, da se iz okvira skupne vsote sklada skupne porabe za leto 1975 namensko podeli za posojilo individualnim graditeljem 10,000.000 din. Predlog utemeljujemo:

— Po sklenjenih pogodbah iz let 1973 in 1974 smo individualnim graditeljem dolžni podeliti posojila v višini 2,895.000.— din

— Na razpis posojil za individualno gradnjo in adaptacije stanovanj je vloženih 210 vlog naših delavcev, ki prosijo za posojilo v višini 12,409.000 din ali znatno nad vsemi našimi skupnimi zmogljivostmi.

— Za nakup stanovanj, anuitet in podobno je potrebno za leto 1975 500.000 din.

Predlagamo združitev in podelitev sredstev za posojila individualnim graditeljem in za adaptacije stanovanj za leto 1975 v višini:

— skupna vsota	10,000.000.—
— od tega:	
obveze iz let 1973 in 74	2,895.000.—
anuitete, nakup stanovanj	500.000.—
novo podeljenih kreditov	6,505.000.—

Op.: 121 prosilcev za posojilo pri novogradnji nam sprosti 21 stanovanj, last Železarne.

Predlagamo, da delovne skupine sprejmejo sledeča stališča:

1. Za pospešeno razreševanje stanovanjske problematike delavcev Železarne soglašamo, da TOZD solidarnostno združujejo poleg prispevka za stanovanjsko izgradnjo še 10,000.000 din iz dohodka za leto 1974, namenjena za podelitev posojil individualnim graditeljem in adaptacij stanovanj.

TOZD združijo naslednja sredstva:

10,000.000 : 6.140 = 1.946.—

TOZD Talilnice	**1.946 × 1.064 = 2,070.544**
TOZD Valjarne	**1.946 × 986 = 1,918.756**
TOZD Hladna predelava	**1.946 × 1.166 = 2,269.036**
TOZD VET	**1.946 × 1.924 = 3,744.104**
SKUPAJ	**1.946 × 5.140 = 10,002.440**

2. Namensko združena sredstva sklada skupne porabe za individualna posojila se v letu 1975 ne smejo prekoračiti in ne podeljevati že na račun leta 1976.

3. Odbor za delovne pogoje in življenjski standard, komisijo za stanovanjske zadeve in strokovno službo kadrovskega sektorja se zadolžuje, da naredijo vse potrebno proti nesmotrnemu ali razsipnemu podeljevanju posojil neupravičenim prosilcem. Poročilo o tem se mora podati v javnih informacijskih sredstvih.

2. Namenska sredstva za rekreativno dejavnost sindikata za leto 1975

Sindikalna organizacija Železarne je za leto 1975 posredovala naslednji program financiranja rekreativne dejavnosti:

1. Športna dejavnost TK sindikata	400.000.—
2. Športna dejavnost TK ZSMS	70.000.—
3. Kulturno prosvetna dejavnost TK sind.	100.000.—
4. Kulturno prosvetna dejavnost TK ZSMS	45.000.—
5. Dan žena	95.000.—
6. Sredstva za opremo rekreacijske dejavnosti	40.000.—
7. Sredstva za TRIM Jesenice	35.000.—
8. Sredstva za balinišče	15.000.—
SKUPAJ	800.000.—

Predlagamo sledeče stališče:

1. Za rekreativno dejavnost članstva sindikata združujejo:
TOZD in skupne službe 800.000 din in sicer:

800.000 : 6.330 = 127.—

TOZD Talilnice	**127 × 1.064 = 135.128**
TOZD Valjarne	**127 × 986 = 125.222**
TOZD Hladna predelava	**127 × 1.166 = 148.082**
TOZD VET	**127 × 1.924 = 244.348**
DS Skupne službe	**127 × 1.190 = 151.130**
SKUPNO	**803.910**

2. Sindikalna organizacija je ob zaključku leta dolžna podati pismeno poročilo DS TOZD in skupnih služb o realizaciji programa.

3. Sredstva za manjše vloge in druge razne potrebe odbora za splošne zadeve

a) Na odbor za splošne zadeve je letno naslovljenih več prošenj in manjših obveznosti kot so: članarine Železarne, DIATI Jesenice, manjše finančne pomoči gasilskim društvom, socialno humanitarnih ustanov (zveza slepih, društvo invalidov itd.), združenj ZB za spominska obeležja, do vsakoletnih stroškov srečanja borcev NOB železarjev. Predlagamo, da se v ta namen združi in usmeri iz sklada skupne porabe 130.000 din.

PRIPOMBE

PRIPOMBE

b) Poleg navedenih sredstev za reševanje manjših vlog odbora za splošne zadeve predlagamo še za razne predvidene potrebe in zadeve izven sklepov, da se združi v tem sklopu še dodatnih 320.000 din. Slednja so namenjena:

— proslavi 25 letnice samoupravljanja
— obresti po kreditih za družbeni standard
— pogrebi smrtno ponesrečenih delavcev in težje nesreče
— sklad za skupne potrebe ljudske obrambe v občini Jesenice.

Predlagamo sprejem sledečih stališč:

1. Za reševanje manjših vlog in obveznosti odbora za splošne zadeve se združi in usmeri 130.000 din. Za razne potrebe — izven sklepov se združi in usmeri 320.000 din.

TOZD in skupne službe za navedeno združujejo skupno:

450.000 din : 6.330 = 71

TOZD Talilnice	**71 × 1.064 = 75.544**
TOZD Valjarne	**71 × 986 = 70.006**
TOZD Hladna predelava	**71 × 1.166 = 82.786**
TOZD VET	**71 × 1.924 = 136.604**
DS Skupne službe	**71 × 1.190 = 84.490**
SKUPAJ	**71 × 6.330 449.430**

2. Odbor za splošne zadeve se zadolžuje za smotrno in racionalno trošenje namenjenih sredstev, o čemer mora ob zaključku leta podati DS TOZD in Skupnih služb ustrezno poročilo.

4. Telovadnica ŽIC in sredstva za manjše vloge odbora za kadre

V letu 1974 so delovne skupine podale soglasje za finančno soudeležbo železarsko izobraževalnemu centru pri izgradnji prepotrebne telovadnice. Do pričetka gradnje ni prišlo. Odbor za kadre pri DS Železarne in svet ŽIC predlagata, da se odobrena soudeležba prenese v leto 1975 in delno tudi poveča. Predlagamo delovnim skupinam, da TOZD in skupne službe združijo kot soudeležbo pri izgradnji telovadnice sredstva v višini 1,800.000 din oz. že odobreno soudeležbo 1,350.000 din povečajo. Za leto 1975 so podani pogoji za pričetek gradnje telovadnice ŽIC. Pomembnost objekta je predvsem:

— da našim učencem strokovnih šol ustvarimo pogoje za normalno telesno-kulturno dejavnost, ki je sestavni del učnih programov in nujni del sistematične krepitve telesnih sposobnosti naših bodočih kadrov;

— z izgradnjo telovadnice bodo strokovne šole tudi izpolnile enega izmed osnovnih pogojev za končno verifikacijo šol;

— telovadnica ŽIC bo istočasno pomemben objekt za nadaljnje širjenje vse bolj potrebne telesno kulturne rekreacije članov naše delovne skupnosti.

Nadalje predlagamo združitev sredstev v višini 150.000 din za reševanje manjših vlog odbora za kadre kot so: poklicno usmerjanje, tekmovanje osnovnih šol, strokovne ekskurzije šol, DIT in drugih strokovnih društev, v katerih delujejo zaposleni.

Na osnovi navedenega predlagamo v sprejem sledeča stališča:

1. Delovne skupine soglašajo za združitev sredstev za sofinanciranje izgradnje telovadnice ŽIC v višini 1,800.000 din in za financiranje navedenih dejavnosti odbora za kadre v višini 150.000 din.

2. Za te potrebe TOZD in Skupne službe združijo skupno 1,950.000 din in sicer:

1,950.000 : 6.330 = 308 din

TOZD Talilnice	**308 × 1.064 = 327.000**
TOZD Valjarne	**308 × 986 = 303.000**
TOZD Hladna predelava	**308 × 1.166 = 359.000**
TOZD VET	**308 × 1.924 = 592.000**
DS skupne službe	**308 × 1.190 = 366.000**
SKUPAJ	**1,947.000**

3. Odbor za kadre se zadolžuje za smotrno koriščenje navedenih sredstev s tem, da ob zaključku leta poda ustrezno poročilo.

5. Kolektivno življenjsko in nezgodno zavarovanje

Že več let smo vsi zaposleni v Železarni kolektivno življenjsko in nezgodno zavarovani. Zavarovanje vseh zaposlenih je v interesu posameznika kot celotne delovne skupnosti. Za pogodbeno zavarovalno premijo je potrebno združiti sredstva v višini 2,700.000 din.

Zato predlagamo:

1. TOZD in Skupne službe združujejo sredstva za kolektivno življenjsko in nezgodno zavarovanje vseh zaposlenih v višini 2,700.000 din in sicer:

2,700.000 : 6.330 = 427 din

TOZD Talilnice	**427 × 1.064 = 454.300**
TOZD Valjarne	**427 × 986 = 421.000**
TOZD Hladna predelava	**427 × 1.166 = 497.800**
TOZD VET	**427 × 1.924 = 821.500**
DS Skupne službe	**427 × 1.190 = 508.100**
SKUPAJ	**2,702.700**

6. Storitve družbene prehrane

Regresiranje ekonomskih (polnih) stanarin v samskih domovih in delnih regresov prehrane novosprejetih delavcev (prvi mesec) zahteva, da združimo del sredstev sklada skupne porabe za kritje teh regresov.

Poleg tega bodo nastopili v letošnjem letu tudi dodatni stroški v zvezi s proslavo 30-letnice osvoboditve in 25-letnice delavskega samoupravljanja. Na osnovi lanskoletnih koriščenih sredstev (1,605.000 din) predlagamo za leto 1975 združitev sredstev v višini 1,900.000 din s tem, da upoštevamo tudi nastale podražitve.

NOVICE IZ SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

SEJA TOVARNIŠKE KONFERENCE OSNOVNIH ORGANIZACIJ SINDIKATA

Predsednik tovarniške konference osnovnih organizacij sindikata Franc Kobentar sklicuje za jutri, petek 21. februarja redno sejo. Na seji bodo spregovorili o vključevanju sindikalne organizacije na področju množične inventivne dejavnosti.

Problematiko s področja inventivne dejavnosti bo na seji obrazložil predsednik DIATI Janez Faletič. Ker je letošnje leto tudi leto inovacij v Jugoslaviji pričakujejo, da bo razprava obsežna in izčrpna.

V drugi točki dnevnega reda bodo obravnavali finančni načrt tovarniške konference osnovnih organizacij sindikata za leto 1975, dodatno pa so na dnevni red vključili še razpravo o dopolnitvah in razširitvi temeljne vsebinske zasnove tednika Železar.

ELEKTRO TOPLOTNA ENERGIJA

Na nedavnem občnem zboru osnovne organizacije sindikata elektro toplotne energije je bilo poleg uvodnega poročila o delu sindikalne organizacije posredovana tudi problematika elektro toplotne energije za leto 1974. Jože Kramar je posredoval nekaj primerjalnih podatkov v primerjavi z doseženimi rezultati v prejšnjem letu. Opozarjal je na potrebna prizadevanja, ki naj bodo prisotna za bolj racionalno gospodarjenje in za koriščenje vseh možnosti za cenejšo proizvodnjo. Opozoril je na pomanjkanje strokovnega kadra in povedal, da je organiziran tečaj za strojnike parnih turbin. O remontih sta govorila tov. Starc in Novak in poudarila da so jih opravili v letnih mesecih ko je bilo veliko letnih dopustov. V razpravi sta sodelovala tudi tov. Oven, ki je zastopal izvršni odbor sindikata Železarne in Srečko Mlinarič sekretar republiške konference sindikata delavcev kovinske industrije Slovenije. Ob koncu občnega zbora je bil izvoljen nov odbor osnovne organizacije sindikata, za predsednika pa Anton Kokalj.

VALJARNA ŽICE

V spodnjih prostorih Kazine na Jesenicah so se v soboto, 25. januarja zbrali člani sindikata iz valjarne žice na Beli. Poleg članov kolektiva se je občnega zbora udeležil tudi Mirko Zupan, ki je zastopal izvršni odbor osnovne organizacije sindikata Železarne. Poročila predsednika ter ostalih članov odbora in obratovodje so bila zelo obširna. V razpravi je sodelovalo več sodelavcev, precej pozornosti pa so posvetili problematiki obrata in celotne Železarne. Spregovorili so tudi o športni in rekreacijski dejavnosti. Sodelavec Nikola Arbanas je govoril o samskih delavcih, ki stanujejo v samskih domovih Železarne. Meni, da bi jim morali posvetiti več pozornosti.

Mirko Zupan je v razpravi opozoril na sklepe 7. kongresa sindikatov Jugoslavije in osmega kongresa slovenskih sindikatov. Ti sklepi in resolucije, ki so bile sprejete na kongresih ZK v lanskem letu, pa še bolj poudarjajo naloge, ki jih morajo opraviti osnovne organizacije sindikata in pomenijo velik prispevek k nadaljnjemu razvoju samoupravljanja. Opozoril je še na stanovanjsko problematiko in na skrb za delavce z manjšimi osebnimi dohodki. Ob koncu svoje razprave je opozoril še na predvideno reorganizacijo sindikalne organizacije, ki jo prilagajamo organizaciji TOZD v Železarni.

Občnega zbora se je udeležilo tudi 12 upokojenih sodelavcev. Zahvalili so se jim za njihovo dolgoletno delo in jim izročili praktična darila. Izvoljen je bil nov devetčlanski odbor, ki ga bo v prihodnji mandatni dobi vodil predsednik Anton Drab.

PLAVŽ

Občni zbor osnovne organizacije sindikata v obratu plavž je bil 22. januarja. O opravljenem delu v pretekli mandatni dobi sta poročala predsednik Alojz Brgant in obratovodja Lado Šketa. Obratovodja je še posebej poudaril velik uspeh, saj je bila dosežena rekordna proizvodnja 160.000 ton grodlja, oziroma 500.000 ton jekla v TOZD Talilnice. Precej težav so imeli s surovinami, vendar so problematiko reševali sproti, tako da ni bilo večjih zastojev v proizvodnji plavžev. V aglomeratu so imeli 55 odstotkov železa, kar pomeni tudi lep uspeh. Obratovodja je v svojem poročilu še dodal, da po vsakem remontu delo poteka uspešneje.

V razpravi je sodeloval tov. Jeren, ki je pohvalil delo odbora osnovne organizacije sindikata, vendar meni, da so organizirali premaló izletov. Izleti v naravo so koristni, medsebojna srečanja pa prispevajo k boljšemu spoznavanju delavcev. Opozarja, da garderobe na plavžu ne ustrezajo in da kopalnica ni v zadostni meri oskrbljena s toplo vodo za umivanje ob koncu izmene. Tov. Drolc je še dodal, da urejanje garderob zelo počasi poteka in so dela odvisna tudi od finančnih sredstev. Več sodelavcev se je dalj časa zadržalo pri fluktuaciji delavcev, ki negativno vpliva na proizvodnjo.

Občni zbor je pozdravil Karel Pogačar, član izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata Železarne. Plavžarjem je čestital k doseženim uspehom. Prav tako je k izrednemu uspehu čestital direktor TOZD Talilnice Stanko Čop. V svoji razpravi je poudaril, da bi morali z uspešnim delom nadaljevati tudi letos, sicer bo treba delovni čas kar najbolje izkoristiti zaradi kritičnega položaja za delovno silo. Skrbeti bo treba, da bo vložek ustrezal, da bo manj zastojev in da bomo imeli kvaliteten grodelj za nadaljno obdelavo. Vzporedno s tem bo treba še izboljšati mehanizacijo.

Ob koncu občnega zbora so izvolili nov petnajst članski odbor ki ga bo vodil predsednik Alojz Bregant. Prav tako so izvolili devet članov v konferenco sindikata TOZD Talilnice. Predsednik osnovne organizacije sindikata je navzoče seznanil še s pravili osnovne organizacije sindikata, upokojeni sodelavci so prejeli praktična darila.

PROFILARNA

V profilarni na Javorniku je bila 24. januarja konstituantna seja odbora osnovne organizacije sindikata. Novo izvoljeni odbor osnovne organizacije sindikata bo vodil Andrej Vidmar. Urkula Nikola je bil imenovan za referenta za izlete in oddihe, med tem ko bo referent za socialna vprašanja in pritožbe tov. Kosova, referent za športno dejavnost pa Miha Sajovic. Predsednik Vidmar je člane novo izvoljenega odbora opozoril na vestno delo, želijo pa tudi čimprejšnjo ustanovitev samostojne osnovne organizacije sindikata v obratu vratnih podbojev. Miha Sajovic, ki bo skrbel za rekreacijsko in športno dejavnost je na seji predlagal organizacijo številnih tekmovanj in sicer v zimskem času sankanje, med letnim časom pa plavanje in kegljanje. Referent za izlete predlaga uvedbo zbiralne akcije za izlete, samoupravne delovne skupine v profilarni pa naj bi obravnavale tudi predlog, da bi presežek mesečnega plana (več kot deset odstotkov) prispevali blagajni sindikalne organizacije.

ŠAMOTARNA

V petek, 31. januarja je bila prva seja odbora osnovne organizacije v šamotarni. Najprej so razdelili dolžnosti članom odbora, ki so bili izvoljeni na občnem zboru. Poleg predsednika Vinka Pfajferja so za referenta za oddihe izvolili Saida Medila. Hilmo Brdar bo referent za športno dejavnost, Poldka Fabijan pa referent za mladinska vprašanja in prosvetno dejavnost.

V drugem delu seje so razpravljali o programu sindikalne organizacije. V programu je še posebej poudarjena nadaljna krepitev delavskega samoupravljanja, zavzemati pa se bo treba za še boljše odnose z obratovodstvom, družbenopolitičnimi organizacijami in samoupravnimi organi. Dosledno bo treba izvajati sklepe osmega kongresa slovenskih sindikatov v Celju. Večjo skrb bo treba posvetiti kakovosti izdelkov ter potrebnim surovinam za proizvodnjo. Program ugotavlja, da na fluktuacijo delavcev vplivajo tudi izrabljeni stroji in neustrezni osebni dohodki. Nadaljna prizadevanja bodo potrebna pri sistematičnem reševanju obratne problematike.

Odbor osnovne organizacije naj bi se sestajal enkrat na mesec ali po potrebi. Spremljati bo treba probleme s področja gospodarjenja in socialnih vprašanj, mladim pa bo treba nuditi vso pomoč pri ustanavljanju aktiva mladih delavcev. Delavci bodo morali biti poučeni in seznanjeni z vsemi samoupravnimi akti in predpisi. Analizirati bo treba rezultate gospodarjenja in ustrezno ukrepati.

Na konstituantni seji so podprli kandidaturo Teodorja Kreuzerja za predsednika družbenopolitičnega zbora občinske skupščine. Beseda je tekla o dodeljevanju denarne pomoči, razpravljali pa so še o delu samoupravnih delovnih skupin in ugotovili, da delavci niso v zadostni meri seznanjeni z vsebino objavljenega gradiva.

LETNA KONFERENCA OSNOVNE ORGANIZACIJE SINDIKATA TOZD TALILNICE

V ponedeljek, 3. februarja je bila v sejni sobi TOZD Talilnice letna konferenca osnovnih organizacij sindikata TOZD Talilnice. Navzočih je bilo 36 članov konference, direktor TOZD Talilnice Stanko Čop in obratovodje.

Obširno poročilo o delu izvršnega odbora je posredoval predsednik Štefan Ščerbič. Iz njegovega poročila povzemamo, da so že na konstituantni seji pred dvema letoma sprejeli vrsto nalog. Poročilo ugotavlja, da je bil izvršni odbor sindikata TOZD Talilnice pomemben člen in da je prispeval svoj delež pri izpolnjevanju nalog. Imeli so 18 sestankov s skoraj sto odstotno udeležbo. Dvakrat ali trikrat v tednu se je sestajal tudi koordinacijski odbor. Izvršni odbor sindikata TOZD Talilnice se je uspešno vključil v družbena in ekonomska prizadevanja, precej pozornosti pa so posvetili proizvodni problematiki zlasti še potem, ko so sprejeli obveznost, da bodo v počastitev kongresa ZK izdelali pol milijona ton jekla. Poročilo omenja prizadevanja na področju inovacijske dejavnosti, varnosti pri delu in stanovanjske probleme delavcev zaposlenih v talilniških obratih.

Predsednik delavskega sveta TOZD Talilnice Joža Osvald je konferenci posredoval nekaj podatkov o samoupravni delavski kontroli, ki še ni v celoti zaživela. Delavski svet TOZD Talilnice naj bi na prihodnji seji obravnaval in potrdil pravilnik o delu samoupravne delavske kontrole. Prav tako je predlagal, da naj bi sindikalna organizacija v TOZD Talilnice prevzela vlogo mentorja pri delu samoupravne delavske kontrole.

Direktor TOZD Talilnice Stanko Čop je posredoval kratko informacijo o ustanavljanju novih TOZD v Talilnicah in v Železarni. Največ pripomb so imeli v zvezi z ustanavljanjem TOZD v jeklarnah.

Konferenca se je strinjala s predlogom, da Franc Kobentar tudi v prihodnji mandatni dobi opravlja funkcijo predsednika tovarniške konference osnovnih organizacij sindikata Železarne. Prav tako so se strinjali s predlaganimi kandidati, ki bodo zastopali TOZD Talilnice v krajevni skupnosti Brezje, Podmežaklja, Plavž, Dovje – Mojstrana in Rateče.

VALJARNA 2400

Prva seja novo izvoljenega odbora osnovne organizacije sindikata je bila v petek, 7. februarja. Člani odbora so bili seznanjeni z vsebino sindikalne liste za leto 1975. Beseda je tekla še o planu za leto 1975. Po količini bi letošnje planske naloge lahko izpolnili, če bodo iz valjarne Bela prejemali predvidene količine vložka. Največ težav pričakujejo pri izpolnjevanju nalog v zvezi z asortimentom, ker bo treba veliko pločevine normalizirati.

V nadaljevanju seje so predlagali uvedbo stimulacije za delavke, ki so zaposlene pri markiranju pločevine. Negativno so ocenili odnos vzdrževalcev pri urejanju, oziroma popravilu hladilne naprave, ker ne sme biti zastojev zaradi asortimenta pločevine. Za reševanje kadrovskih vprašanj mora sindikalna organizacija tesno sodelovati z obratovodstvom.

Ob koncu seje je bilo sprejetih šest sklepov. Izmene na progi naj bi obratovale vsako soboto v kolikor bodo imeli na razpolago vložek do letnega remonta. Z delom ob sobotah naj bi nadaljevali v septembru, da ne bi že v začetku leta koristili rednih dopustov v adjustaži.

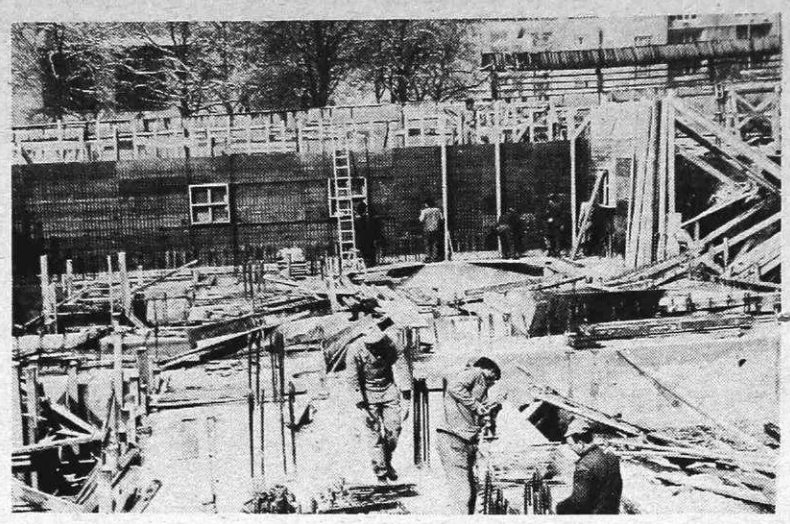

Delavci SGP Sava Jesenice so pričeli na Plavžu, nasproti vrtca, graditi še eno stolpnico. V njej bo 84 stanovanj. V pritličju bodo uredili prostor, ki ga glede na povečano število prebivalcev na tem področju dodatno potrebuje vrtec Angelce Ocepek. Predvidevajo, da bo stolpnica gotova čez eno leto. B.

Železarski globus

AVSTRALIJA

V maju bo predvidoma končana študija za gradnjo nove integralne železarne v Zahodni Avstraliji. Njena letna proizvodna zmogljivost bo deset milijonov ton surovega jekla. Pri projektu bodo s tehnično in finančno pomočjo sodelovale nekatere železarske družbe, predvsem iz Japonske in iz ZDA.

GANA

V Gani bodo v bližnji prihodnosti pričeli z gradnjo nove železarne Tahoradi. Investicijske stroške v višini 2,6 milijona dolarjev bo krila železarska družba Wehrhahm Steel. To železarsko družbo sta šele pred kratkim ustanovili National Investiment Bank iz New Yorka in zahodnonemška železarska družba Gerb Wehrhahm.

INDIJA

V prizadevanjih, da bi v Indiji proizvedli čim več surovega jekla, bodo v bližnji prihodnosti povečali proizvodne zmogljivosti nekaterih indijskih železarn. Tako bodo povečali letno proizvodno zmogljivost železarne Bhilai od 2,5 na 4 milijone ton ingotov. Železarno Bihar pa bodo modernizirali in povečali njeno proizvodno zmogljivost na štiri milijone ton surovega jekla.

ITALIJA

Ob italijanski jadranski obali bodo v bližnji prihodnosti pričeli z gradnjo nove mini železarne. Locirana bo v industrijski coni v bližini Ancone. Njena letna proizvodna zmogljivost bo 300.000 ton surovega jekla.

KANADA

Železarski družbi U. S. Steel iz ZDA in Nippon Steel z Japonske, se z vlado kanadske province Nova Škotska pogovarjata o gradnji nove železarne. Zgrajena naj bi bila blizu mesta Gaborus. Letna proizvodna zmogljivost železarne naj bi znašala 12 milijonov ton surovega jekla.

TURČIJA

V turški železarni Eregli bodo v letošnjem letu montirali novo napravo za kontinuirno vlivanje bram. Pri tem bosta sodelovali tudi inozemski železarski družbi, in sicer: švicarski Concast in zahodnonemški Schlomann-Siemag AG. Letna zmogljivost nove naprave bo 600.000 ton kontinuirno vlitega jekla.

PERU

Peruanska vlada namerava graditi tretji obrat za proizvodnjo peletov. Pri gradnji naj bi sodelovale tudi nekatere japonske železarske družbe s tehnično in finančno pomočjo.

AVSTRALIJA

Devet železarskih družb iz Avstralije, Japonske, ZDA in Velike Britanije, je ustanovilo v mestu Port Kembla tehnični komite. Ta komite bo do sredine letošnjega leta pripravil projekte za gradnjo nove železarne v Zahodni Avstraliji. V novi železarni bodo letno proizvedli deset milj. ton surovega jekla. V proizvodnem programu pa bodo predvsem železarski proizvodi.

FINSKA

V pričetku leta 1977 bo pričela na Finskem obratovati nova železarna za proizvodnjo visokvalitetnih jekel. To bo prva železarna s takšnim proizvodnim programom na Finskem. Njena prvotna letna proizvodnja zmogljivost bo 50.000 ton visokvalitetne pločevine, ki pa jo bodo ščasoma še povečali.

JUŽNA KOREJA

Zahodnonemška družba Siemens AG bo za novo valjarno v tej deželi pripravila vso elektronsko avtomatiko. Valjarna bo postavljena v bližini mesta Pohang, investicijski stroški pa bodo znašali 26. milj. dolarjev. Zgradila jo bo mednarodna železarska družba, ki jo vodi avstrijska železarska družba Vöest Alpine.

KATAR

Domača vlada ter dve japonski družbi, bodo skupno ustanovile novo železarsko družbo Qatar Steel Co. Novoustanovljena železarska družba bo v kraju Umm Said ob Perzijskem zalivu zgradila novo železarno. Investicijski stroški bodo znašali 150 milj. dolarjev. V tej železarni bodo kot tehnološki postopek pri proizvodnji surovega jekla uporabljali direktno redukcijo železove rude.

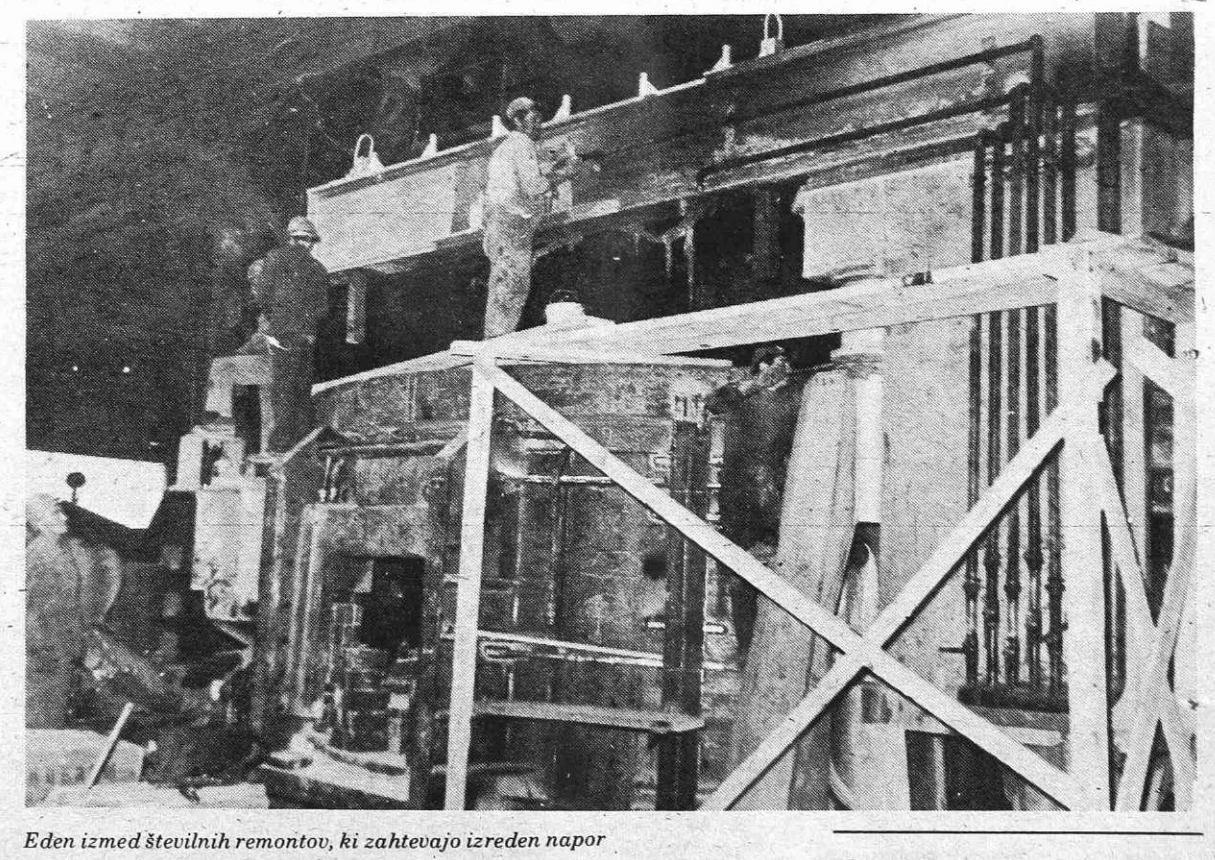

Eden izmed številnih remontov, ki zahtevajo izreden napor in disciplino vzdrževalcev

Spomini na našo revolucionarno preteklost

Ivan Jan

7

MRTVI NE LAŽEJO

(odlomek iz knjige)

S pogledi je večkrat obvisel v Karavankah, ki so se vzdigovale pred njim, ko pa se je obrnil, mu je pogled obstal na zeleni in valoviti Jelovici. Tam je spoznal vsak kotiček, vse kraje, ki so bili primerni za taborišče. Poznal je tudi vse trate in kotičke, kjer so zorele najlepše jagode in kjer si hitro nabral tudi maline. Vse, kar je doživel, vse kar je vedel in čutil, se je v tem hipu zlilo v eno željo: da bi imel v rokah strojnico in bombe, s katerimi bi pospravil zeleno svojat in Filipa med njimi. Potem pa naj bi se takoj znašel v gozdovih med tovariši, da bi kaznoval še Martino, bolečino in sramoto svojega srca.

Morda pa si še ni tako umazala rok!? Toda Filip, ta zlodej! Padel je na kolena in nehal kopati. Trdo je poprijel držaj in temno gledal proti stražarjem! So mu mar maščevalno željo in namero brali iz oči! »Konjska smrt« se mu je tedaj naglo približal, ga z užitkom udaril z bičem in revsnil:

— Koplji! Če nočeš stati, pa na kolenih!

Bernard je vseskozi čutil, da se mora nekaj zgoditi. Blizu Aleša je odmetaval s prstjo pomešan pesek. Tudi iz njegovih oči je žarela želja, da bi pred smrtjo česnil po glavi vsaj enega. Morda je zadnja priložnost, da ima s čim udariti!

Tedaj je zažvižgal bič in udarec je padel po razbičanem Aleševem hrbtu. Mirnega Bernarda je tedaj zapustila razsodnost. Razum ni bil več potreben, čeprav je že prej večkrat razmišljal, zakaj se puščajo ljudje ubijati brez upiranja. Nasilje in stiska sta iskala odgovor in sprostitev! Naglo se je približal »Konjski smrti«, ki je udaril klečečega Aleša in vzdignil lopato, da bi razklal glavo.

Njegovo početje sta napeto spremljala dva druga stražarja. In že sta ga zgrabila od zadaj, mu spretno podvila roke in jih zvezala. Eden ga je s kopitom udaril po tilniku, da so vsi slišali, kako je zazvenela kost. Obsojenci so obstali in se zganili! V lebelem kostanju je tičal v višini človeka močan železen klin. Nemočnega in razbesnelega Bernarda so zdaj potisnili tja. Za zvezane roke so ga obesili ravno tako visoko, da se je s prsti še dotikal zemlje.

Vsa skupina je nehala kopati. Prizor jih je ohromel, v očeh pa je poleg groze gorel tudi upor.

Policisti so pobesnili. Kot na povelje, so sneli orožje, ga napolnili z dodatnimi naboji, podoficir pa je odsekano revsnil:

— Kopljite naprej!

Telesa so se spet sklonila k delu, čeravno uporni plamen v njihovih očeh ni čisto ugasnil. Kaj so mogli med temi zidovi in med oboroženimi, podivjanimi hudodelci.

Najbrž so zbrani najhujši. Taki, ki jim je smrt poklic, je ugotavljal Aleš, ki je srečal tudi že nekaj boljših.

Zdaj so morali kopati hitreje. To so policisti dosegli s pretepanjem. Padalo je po hrbtih ali kamor že. Aleša je »Konjska smrt« priganjal še posebej. Na kolenih je kopal le počasi, potan in ves slaboten. »Smrt« pa se je vmes še porogljivo norčeval:

— Veliko prostora ne boš potreboval. A le pohiti! Vsaj zase moraš pripraviti ležišče!

Drugi so se tej pripombi smejali.

Obešeni Bernard pa je skozi rahlo meglico slabosti opazoval, če je kje blizu tudi dobri bürgermeister.

Toda ni ga bilo. Bernardu je kar malo odleglo. Kakor obliž na rano je delovalo, ko je videl, da vsi policisti vendarle niso bili taki sadisti kakor »Konjska smrt«!

Kupi izkopanega peska in prsti so rasli, več metrov široka jama je bila vse globlja. Ura na bližnjem zvoniku je vsakih petnajst minut udarila in vse vsakokrat opomnila: Še pol ure!

In ko je udarila spet: Še četrt ure!

Ko pa je bila jama na oko zadosti globoka, jim je odštela le še nekaj minut.

Kopali so prepoteni in onemogli, kopali, kot ne bi bili več ljudje, temveč neobčutljivi stroji.

A tudi priganjali so jih stroji: policisti, močni sužnji smrti, po večini za vse to že otopeli.

Obsojenci so svoje zadnje moči sproščali v zamahe, s katerimi so si zdaj z nekakšno ihto pripravljali in rahljali zadnje ležišče. Ob tej novi jami je bilo že več kupov, še skoraj sveže prsti.

Bernard je medtem izgubil zavest in stražar, ki je to opazil, je počasi stopil k njemu in prerezal vrv, na kateri je visel. Padel je na tla kakor prazna vreča. To je bilo za nekatere stražarje spet dovolj, da so se veselo zasmejali. Taki prizori so poživljali njihovo strahotno zdolgočaseno življenje.

— Kako je zdaj miren, je rekel »Konjska smrt«.

Niso ga pustili umreti. Morda je bilo tako povelje, ali pa so hoteli uživati še enkrat.

Bernard se je zavedel prav tedaj, ko so drugi na povelje nehali kopati in so jih ravnali v vrsto.

»Konjska smrt« se je ponorčeval:

— Tako je velik, največji izmed vseh, pa ni nič kopal. Parazit!

To je bil vzrok za zadnji smeh na tej prireditvi, ki jim je razbila puščobo tega dne. Ni jim bilo treba hoditi za partizani po gozdovih, ne polegati po bojiščih in poslušati ruske ali druge topove in strojnice ter se ogibati njihovim izstrelkom. A bilo je nekako prazno.

Med razvrščanjem se je Peter le zrinil do Aleša.

— Kaj je s Filipom? je šepnil.

Aleš je bil presenečen in komaj je še ujel priložnost, da mu je odgovoril:

— Izdajalec je!

— Mir, je zarjul stražar, in skozi zrak je siknil bič, ki je oplazil Aleša in Petra hkrati.

Zdaj sta Aleša podpirala dva druga zapornika. Peter pa je hodil tik za njim. Ujeta med te zidove, pripravljena na strel in prežeta s tesnobo ob odkritju, da morda samo onadva vesta za Filipovo izdajstvo, sta komaj prilezla nazaj v celico. Aleš je bil na slabšem. Upanje na Martinino odločnost je splahnelo in čutil se je kriv. Peter pa je bil kljub Angelini nosečnosti prepričan, da bo nekaj storila. Če se ji ni med potjo kaj zgodilo?

Aleša in Bernarda so spet zaprli v isto celico.

— Tole je čudno? Zakaj nas še niso?

Bernard je molčal, preveč je bil še slab.

Aleš se je nečesa domislil. Da bi ga poživil, je rekel:

— Mi zameriš, da sem kopal na kolenih?

Bernard je odkimal:

— Kaj si mogel drugega. Žal mi je le, da »Konjski smrti« nisem razčesnil glave!

Spet sta nekaj časa molčala. Potem je Aleš pretrgal tihoto:

— Tistega, ki mi je nekaj šepnil, si videl? Tudi ta je Filipova žrtev! Peter, iz mojega kraja!

Filip je bil neprenehoma navzoč. Spojil se je s sivimi in okrvavljenimi zidovi. Vsepovsod so bili njegovi sledovi: v grobovih na kaznilniškem vrtu, v celicah, ob stenah zaslševalnic, v skupnih zaporih, v tesnobi med upanjem in obupom, v dvomih in neprespanih nočeh, v sumničenjih partizanskih voditeljev, v negotovosti Petrovega nerojenega otroka, v opljuvani ljubezni med Alešem in Martino, v grozljivi usodi, ki je bila namenjena Golobu in kdove komu še.

— Ko bi mogel vse to napisati! je govoril tiho Aleš, ki ni mogel molčati. — To ne sme biti pozabljeno!

Bernard je prikimal.

Govorila sta o kmečkih uporih, se vrnila na suženjstvo, pa na Garibaldija in nazadnje še o Prešernovih pesmih.

— Tako blizu je Vrba. Le kaj bi pisal Prešeren o teh časih? Poznala sta dosti knjig, le da jih je Bernard bral mnogo več. To je potrjevala vsaka njegova beseda.

Vrata so se odprla in na začudenje obeh je vstopil obersturmführer Werner. Med vrati so stali oboroženi stražarji. Togo je rekel:

— Oba vesta, čemu ste kopali jamo. Vesta pa tudi, kako se ji lahko ogneta. Kadarkoli si premislita, pokličita. To noč je zadnja priložnost!... Izvolita! Potegnil je cigaretnico in jima ponudil.

Stegnila sta se in vzela vsak po eno. Uklenjena, izmučena, tako rekoč zazidana, sta se brez domenka vedla lahkotno in vzvišeno.

Werner jima je prižgal sam. Proti vsem pravilom, kajti v celici je bilo kajenje prepovedano!

Gestapovec je vedel, da ne more s tem ničesar izgubiti, saj doslej pri nobenem ni dosegel ničesar. Tudi za ponižanje ni štel tega. Nemara bi se ognil temu koraku, a je obema priznal junaštvo. Bi jaz vzdržal kaj takega? se je vprašal večkrat. Popuščal pa zaradi tega ni.

Zapornika sta globoko vdihnila prvi dim, ki sta ga pogrešala že več dni. Bürgermeistra že nekaj dni ni bilo. Bernard je potem v nagajivem tonu in počasi, kot bi bil na obisku rekel:

— Dolgujeva odgovor... zastonj ste se trudili: Je tako, Aleš?

Ta je pokimal.

Gestapovec se je komaj premagoval, čeravno si tudi zdaj ni obetal kaj posebnega.. Poskušal je pač. Bernard ga je spominjal na poraz. In prav to je bilo tisto, kar ga je jezilo najbolj. Njuna nezlomljivost in fanatična prepričanost. Zasačil se je, da se je primerjal z njima, le da je on služil drugim idejam in drugemu gospodarju.

— Gospod obersturmführer. Pametni ste in dobro veste za kaj gre! Poznamo se že, pa še ne odnehate. Tu ni pomoči. Vi...

SPOMIN NA PRVO POKRAJINSKO KONFERENCO AFŽ OB 30-LETNICI

Sredi februarja 1945. leta sem dobila od pokrajinskega komiteja pismeno obvestilo, da sem določena za delegata na pokrajinski konferenci Antifašistične fronte žena za Gorenjsko – AFŽ. Konferenca je bila v Cerknem, začela pa se je 24. februarja 1945.

Zborno mesto delegatk je bilo v Kropi, kjer smo dobile propustnice za osvobojeno ozemlje. V obvestilu zaradi tajnosti ni bil omenjen kraj konference, zato nisem bila opremljena za tako dolgo pot. Snega je zapadlo do pasu, jaz pa sem bila v nizkih čevljih. V Kropi smo dobili partizansko zaščito, kakor da je to pravi partizanski pohod. Med potjo smo imeli počitek, mislim da je bilo nekje v Rudnem, kjer smo se tudi okrepčali. Bila je dolga in naporna pot, a kljub vsemu smo bili dobre volje. Ob srečanju z brigadami smo se veselo pozdravljali. Šli smo mimo bivše italijanske kasarne, kjer so bili nastanjeni garibaldinci, ki so se po kapitulaciji Italije pridružili partizanom. V Novakih smo se razvili v povorko in z zastavo na čelu in pesmijo vkorakali v Cerkno.

Konferenca je bila v dvorani stavbe, katero je pozneje sovražnik požgal. Najbolj se spominjam tov. Osolnika in tov. Vide Tomšič, katera je imela štiri ure dolg govor.

V prostem času zvečer sem videla zavezniška letala, ki so naši vojski metala orožje, hrano in drugo. Zvečer so nam pripravili kulturni večer s plesom in smo za hip pozabili na vojno. Medtem pa sovražnik ni miroval, saj mu je bilo osvobojeno ozemlje trn v peti, pripravljal je napad na Cerkno, da bi nas pregnal. Ker je bil v zadnjih vzdihljajih, je organiziral vse svoje sile, ki so se tačas že pomikale proti avstrijski meji, da napade Cerkno. Vzrok temu je bil, da je odpadla mladinska konferenca, katera bi morala biti takoj po končani konferenci AFŽ.

Na povratku smo se ustavili na Farjem Potoku v partizanski postojanki, katere komandant je bil tov. Krtina. Pot smo nadaljevali proti Železnikom, dohitel nas je neki partizanski odred in nam prestregel pot, da nismo padli v roke sovražniku. Bila sem v skrbeh, kako naj se prebijem, ker sem pustila doma enajstletnega sina. Z neko tovarišico iz Krope sva se odločili, da se nekako morava prebiti. Svetovali so nama edino možno pot na Podlonk, vendar je bilo zelo tvegano, ker so bili na nasprotni vzpetini in v cerkvi utrjeni belogardisti. Prebijali sva se od grma do grma in srečno prispeli v Podlonk, kjer sva prenočili. Naslednji dan sem z neko kurirko nadaljevala pot preko Jelovice na Bohinjsko Belo, kjer sva se razšli. Tovarišica iz Krope pa je čakala ugodnejši čas, da bi se vrnila proti Radovljici. Pozneje sem zvedela, da so se po isti poti tudi ostale delegatke srečno prebile.

Med tem časom so bombardirali Jesenice, v strahu sem se vračala domov v skrbeh za sina, pa tudi bala sem se, da Nemci ne bi opazili moje dolge odsotnosti.

Viktorija Medja

— Kaj? je potresel z glasom tudi brat.
— Kaj pa, če so že zunaj?
— Bratu je potolklo srce visoko v vratu.
— Zakleni! je ukazal s pojemajočim glasom.
— Daj ti!
— Zakaj? je odgovoril široko.
— Saj so tebi rekli ate, da reži kruh!
— Madonca, se pa tudi bojiš! je zdrknil na tla in z velikimi rokami odšel do vrat. Na! je škrtnil ključ.
— Kaj pa, če bodo po šipah trkali? je gledala v sence starih vej, ki so poplesovale po šipah.
— Tiho bova, pa konec!
— In če jih bodo odprli?
— Jim vržem, ga je zgrabilo, v gobec tistile stol.
— Marija! Kje sta atę in mama zdaj? Slišiš, kako pada?
V šipe je zanašalo pramene dežja in jih kar oblivalo.
— Kaj bo učiteljica rekla, ko naju spet ne bo? se je spet oglasila in potegnila zrak skozi zobe.
— Kaj pa jo briga! je odgovoril surovo.
— Veš, da jo!
— Jo gleda...!
— Marija, Polde!
— Kurba je!
— Polde! Bom mami povedala!
— Kar povej!
— Bom!
— Glej, glej! je sklonil glavo in zašepetal. Gredó!
— Polde, daj mir! se je pognala na peč.
— Zobe nosijo v rokah! Želodec jim mahedra iz ust in vanj vpijejo ZDRAVO.
— Polde! je zajokala.
— I, saj jih ni, trapa! Kaj se pa dereš? Reci, da je učiteljica kurba, pa ne bom več rekel, da gredo.
— Ne bom! je hropla v rokav.
— Reci!
— Ne!
— Pa ji zlezi pod kiklo! Še tebe naj požre, ko je že vse naše kokoši!
— Kaj ne slišiš Rudija! se je brisala.
— Ja Ludi! je zdrknil brat s peči in pokleknil k skrinji.
Rudi se je prijel za rob, poskakoval in pihal.
— Ni ata, ni mame! se je Polde naredil žalostnega.
Rudi je obrnil glavo k veliki postelji.
— Ni! je rekel ves osupel in odkimal.
— Ni, ni!
— Ni, ni! je ponovil za bratom in spet veselo udarjal s koleni v skrinjo.
— Napravi ga! je rekla sestra s peči in kazala bratcu rdeč trakec.

PAVLE ZIDAR

SVETI PAVEL

34

— Naplaviti! Hitlo! Hitlo! ga je dvignil brat in ga posadil na mizo.
Rudi se je prijel za lulčka in lovil z očmi in usti trakec, s katerim se je igrala sestra.
Polde se je vzpel na klop ob peči in pobral z nje srajčko, jopico, copate, vmes pa zamahoval po rdeči pentlji, da bi jo ujel in dal bratu.
— Daj mu jo! je tiščal k sebi obleko in jo tudi sam lovil z željnim pogledom.
— Ne, ne dam! ga je dražila sestra in zamahovala z njo sem in tja.
Rudi je pokazal sestro z roko in začel nabirati krapce.
— Pusti, Ludi! ga je brat postavil pokonci. Ivanka je grda! Tank ti bom dal. Tank! Tank!
— Ta, ta, se je smejal in gledal prek Poldetovih ramen na peč.
— Najprej srajčko! je Ivanka ustavila roko in pokleknila. Marija, kako ga napravlja!
— Ne! se je zadrl. Koza!
— Marija! Srajčko mu obleci! se je veselila.
— Ne! je začel slačiti jopico. Najprej čevlje, potem hlače, povrh pa gate.
— Kako si ti šavsnjen! se je zasmejala. Tako, ja!
— Pa kaj zijaš sem? je pritegnil otroka k sebi, da bi ga skril.
— Na! Kje zijam? se je potegnila v kot. Otroka pa le znam oblačiti.
— Tii? je pogledal prek ramen.
— Jaz! Saj bom mama! je vrtela pentljo.
— Ja, je zardel brat. Pa niti kokošim ne znaš dati.
— Saj se je naša mama tudi prej pisala Kveder. Jaz sem Abram, ko se bom pa omožila, se bom pa drugače.
— Kresečka boš!
— Marija! Ma... je lovila zrak. Kresečka!
— Drugi te ne bo vzel.
— Jaz bom imela gostilno, se je ulegla in zamahovala s pentljo s peči. Vozniki bodo pili, pa race bom imela...
— Pa moža boš tepla.
— Pa purane...
— Mož bo pa tebe.
— Samo enkrat! Samo dotaknil se me bo! Samo, je zamižala in odščipnila z glasom. Grem, pograbim svoje cunje in domov.
— A ti ga boš pa lahko?
— Samo če bo pijan. Dobil jih bo po riti, da bo teden dni vriskal.
— Bomo videli, kdo bo vriskal! je zanesel Rudija k peči. Otrok se je nagnil in grabil za pentljo.
— Pridi, Ludi! ga je potegnila bratu iz naročja. Ná tlakec!
Rudi ga je takoj zanesel v usta.
— Stekleničko pa dudo! je ukazala in izvijala otroku pentljo iz ust.
— Pa še kaj?
— Blazino!
— Pa tebe!
Brat je odklenil duri. Vlažen zadah po katranu je buhnil iz črne veže. Stekel je k veliki omari, ki je bila prislonjena k steni, pristavil stol in vzel z omare stekleničko pa dudo.
— Muc! je zaklical mački na stopnicah.
Mačka je zamižala, tihceno zamijavkala in požrešno pogledala s svojimi zelenimi turkizi.
Polde je stopil še k peči, odmaknil železni zaslon ter glasno obvohal postano zelje. Ker je stal v toplem pepelu, ga je začel tlačiti in si zasipati z njim nogo. Dlak na nogah se je oprijel sivkasto srebrni prah in začelo ga je srbeti. Podrgnil je s stopalom po nogi in nato odšel.
— Hodiš? je oponesla sestra. Daj!
— Saj ni samo on! je drgnil z nogo nogo. Jaz sem tudi lačen.
Sestra je porinila blazino v kot, Rudi pa je medtem lovil z usti in rokami stekleničko in se zadiral, ker še ni mogel sesati.

DELEGATSKEMU SISTEMU DATI USTREZNO VSEBINO

V četrtek, 13. februarja, je bila 13. seja občinske konference SZDL Jesenice, kateri so prisostvovali delegati vseh občinskih družbenopolitičnih organizacij in predstavniki občinske skupščine. Kljub obsežnemu dnevnemu redu je seja potekala tekoče in uspešno, kar je nedvomno rezultat dobro pripravljene seje. Člani so namreč precej gradiva prejeli že z vabilom teden dni preje, k ostalim točkam pa so bile posredovane kratke, vendar razumljive in celovite informacije, ki so pogojevale tudi konkretno razpravo.

Na seji bi morali sprejeti sklepe in stališča o informiranju v delegatskih odnosih v občini, vendar je delovna skupina predlagala, da se temu vprašanju ponovno posvetiti celotno sejo konference v drugi polovici marca. V tem času se namreč v zvezi z informiranjem v delegatskem sistemu v republiški konferenci SZDL Slovenije pripravlja obsežno gradivo, ki bo še v tem mesecu obravnavano na seji republiške konference SZDL. Sklepi in stališča, ki bodo sprejeta na tej seji, dodo v nekaterih vidikih zelo konkretno obvezovala občinske konference SZDL in zato so na seji soglašali, da o tem poňovno spregovorijo na seji v prihodnjem mesecu. V zvezi s tem pa so sprejeli priporočilo, ki ga bodo posredovali občinski skupščini, samoupravnim interesnim skupnostim, večjim delovnim organizacijam in drugim, da morajo intenzivno delati na izgrajevanju sistema informiranja in da naj v letošnjih proračunih za to predvidijo tudi ustrezna sredstva.

Že z vabilom so člani prejeli poročilo in analizo o poteku volitev delegacij za oblikovanje skupščin samoupravnih interesnih skupnosti ter o postopku njihovega konstituiranja. Iz poročila je razvidno, da je bilo od 1.028 evidentiranih možnih kandidatov kandidiranih 927 in izvoljenih 889 v splošne delegacije samoupravnih interesnih skupnosti v krajevnih skupnostih in temeljnih organizacijah združenega dela. Kakor smo v našem glasilu že poročali, je v temeljnih organizacijah združenega dela glasovalo 11.966 volilcev ali 89,11 %, v krajevnih skupnostih pa 17.987 volilcev ali 90,7 %. Kljub temu, je rečeno v oceni, da osrednji informacijski mediji decembrskim volitvam niso posvetili enake pozornosti kot pomladanskim volitvam, so volilni rezultati enaki pomladanskim. To pa vsekakor kaže na dobro organiziranost in delovanje aktivistov Socialistične zveze in sindikatov, ki so bili neposredno zadolženi za izvedbo volitev.

Nadalje je iz poročila razvidno, da so se že v mesecu decembru lani sestale vse novoizvoljene delegacije in na teh sejah določile vodje in namestnike delegacij ter delegate za prvo zasedanje skupščin samoupravnih interesnih skupnosti oziroma konferenc delegacij. Po skupnem dogovoru iniciativnih odborov za formiranje SIS imajo vse krajevne skupnosti po eno mandatno mesto v posamezni skupščini SIS, delovne organizacije pa se v okviru enotnih konferenc delegacij združujejo za mandatna mesta. Konference so sestavljene po principu skupnih interesov in proizvodnih procesov tako, da imajo delovni ljudje na približno 640 zaposlenih po eno mandatno mesto v skupščini. Od devetih samoupravnih interesnih skupnosti, je doslej konstituiranih šest - za vzgojo in izobraževanje, za kulturo, za zdravstvo, za pokojninsko invalidsko zavarovanje, telesno kulturo in zaposlovanje. Zaradi prepozno sprejetih ustreznih zakonskih predpisov, trenutno še niso bile konstituirane: SIS za raziskovalno dejavnost, SIS za socialno skrbstvo in SIS za otroško varstvo.

Predsednica konference Mara Taler je v nadaljevanju zelo ugodno politično ocenila decembrske volitve in dosedanja prizadevanja za konstituiranje samoupravnih interesnih skupnosti. Pri tem pa je predvsem poudarila, da bo v naslednjem obdobju potrebno največjo skrb posvetiti izgrajevanju delegatskega sistema oziroma vsebinskemu uresničevanju delegatskega sistema in delegatskih razmerij. Ob tem je izrekla priznanje in zahvalo za uspešno izvedbo volitev vsem koordinacijskim odborom, predsednikom krajevnih organizacij SZDL in sindikalnih organizacij ter vsem aktivistom, ki so pri izvedbi pomagali.

Naslednja točka dnevnega reda je bila namenjena razpravi o statutu SZDL Slovenije in pravilom občinske in krajevnih organizacij SZDL. Sekretar konference Slavko Humerca je pri tem predvsem poudaril vlogo SZDL, ki je bila opredeljena na kongresih ZK, sindikatov, zveze socialistične mladine pa tudi v organizaciji zveze borcev NOV in ki izhaja iz novih ustavnih določil. Socialistična zveza po vseh teh opredelitvah ni ena izmed političnih organizacij, niti ni predstavniška organizacija ali transimisija, preko katere naj bi z disciplino izvajali sklepe zveze komunistov in drugih družbenopolitičnih organizacij. Socialistična zveza je enotna fronta vseh organiziranih socialističnih sil in enotna demokratična organizacija delovnih ljudi. Iz tega pa izhajajo tudi vsi dokumenti SZDL tako predlog novega statuta SZDL Slovenije, kakor tudi pravila o organiziranosti in delovanju občinske in krajevnih organizacij SZDL.

Z ozirom na to, da bodo še v tem mesecu v skladu z novim statutom SZDL, konstituirane krajevne konference, so na seji na predlog izvršnega odbora potrdili načela o organiziranosti in delovanju krajevnih konferenc SZDL. Soglašali pa so tudi s predlogom, da do naslednje seje konference vsi delegati konference in družbenopolitičnih organizacij razpravljajo o predlogu organiziranosti in delovanju občinske konference SZDL Jesenice, ki so ga delegati prejeli z vabilom za sejo.

Ker bo republiška konferenca SZDL Slovenije še v tem mesecu sprejela nov statut, ki je bil v celoti objavljen v časopisu Delo in o katerem je v vseh družbenopolitičnih organizacijah tekla živahna razprava, obenem pa tudi rokovnik o konstituiranju vseh organov in organizacij SZDL, je potrebno tudi v občini do sredine marca pripraviti vse potrebno za konstituiranje občinske konference. Na seji so soglašali s tako programsko orientacijo, ker bodo šele s konstituiranjem krajevnih organizacij in občinske konference po delegatskem sistemu, dani tudi formalni pogoji, da začne SZDL delovati kot enotna fronta vseh organiziranih socialističnih sil. Za to pa je tudi že precej pozitivnih izkušenj skupnega delovanja organiziranih socialističnih sil v občini v preteklem letu.

Koordinacijski odbor za kadrovska vprašanja je občinski konferenci predložil predlog, da verificira dosedanjo razpravo v osnovnih organizacijah sindikata in krajevnih organizacijah SZDL ter vseh vodstvih osnovnih organizacij družbenopolitičnih organizacij in na osnovi česar predlaga za kandidata za predsednika družbenopolitičnega zbora občinske skupščine Jesenice Teodorja Kreuzerja, namesto Tomaža Ertla, ki je odšel na novo delovno dolžnost v Ljubljano. Konferenca je soglasno sprejela predlog.

Na seji so na predlog koordinacijskega odbora za kadrovska vprašanja pri občinski konferenci SZDL imenovali tudi enajstčlanski koordinacijski odbor za odnose med samoupravno družbo in verskimi skupnostmi, devetčlanski koordinacijski odbor za pripravo, spremljanje in usmerjanje družbenega plana ter enajstčlanski koordinacijski odbor za pripravo proslave 30-letnice osvoboditve, 25-letnice delavskega samoupravljanja in 40-letnice velike stavke na Jesenicah.

ŽALNI SVEČANOSTI NA KOROŠKEM

Okrog sto Jeseničanov, pionirjev, mladine, nekdanjih borcev in aktivistov NOV, predstavnikov družbenopolitičnega življenja in občanov, se je v nedeljo 16. februarja udeležilo dveh žalnih svečanosti na avstrijskem Koroškem. Najprej so se s pesmijo, polaganjem venca in cvetja poklonili spominu pokopanim partizanom v Svečah, kjer je pokopan tudi narodni heroj Matija Verdnik-Tomaž. Potem so se pridružili spominski svečanosti na pokopališču v Št. Jakobu v Rožu, kjer je pokopanih devet partizank in partizanov, ki so jih 9. februarja pred tridesetimi leti nacisti zverinsko pobili pod Arihovo pečjo.

Slovesnost, kateri so prisostvovali številni domačini Koroški, poleg udeležencev iz Slovenije, med katerimi so bili najštevilnejši z Jesenic, se je pričela s polaganjem vencev. O dogodkih pred tridesetimi leti je spregovoril koroški partizan Karel Prušnik - Gašper. Tega krvavega petka pred tridesetimi leti, je dejal govornik, ko so bile pod Arihovo pečjo zverinsko pobite štiri partizanke in štirje partizani, peti pa je bil ranjen kasneje ubit, ne bomo nikoli pozabili. Potem, ko je podrobno orisal ta strašni dogodek, je predvsem poudaril, da 500 padlih in pobitih protifašističnih borcev, ki počivajo v 40 grobovih južno in severno od Drave, pomeni eno temeljnih osnov na kateri je nastala druga republika Avstrija. Zato, je nadaljeval, nemški nacionalisti s svojim početjem, z napadi in grožnjami ter kratenjem narodnostnih pravic slovenski narodnostni skupnosti, v resnici izpodkopavajo tudi temelje druge avstrijske republike. Koroški Slovenci se za svoje narodnostne pravice v okviru doslednega uresničevanja sedmega člena avstrijske državne pogodbe, borijo na osnovi svojih zakonitih pravic, to je njihov zakonit boj, nasprotno pa je to kar počenjajo nemški nacionalisti v okviru Heimatdiensta nezakonito in krivično.

V krajšem kulturnem sporedu, ki je sledil, so sodelovali domači pevski zbor Mojcej, ki ga je vodil skladatelj Pavle Kernjak, vokalni sekstet DPD Svoboda France Prešeren Žirovnica – Breznica, članici kluba OZN osnovne šole Tone Čufar z Jesenic in gledališki ter filmski igralec Miha Baloh z recitacijo pesmi Otona Župančiča Veš poet svoj dolg.

Jeseničani so se še nekaj časa zadržali skupaj s svojimi koroškimi rojaki in oba zbora sta menjaje v domačem hotelu zapela še mnogo pesmi ter si obljubili, da se bodo še srečali.

– – –

TRI ODLIČJA ZA USPEŠNO DELO

Krajevna organizacija ZB NOV Javornik-Koroška Bela je imela letno skupščino v soboto, dne 15. februarja. Po dveh letih mandatne dobe sedanjega odbora, so pregledali svoje delo. Organizacija ima 305 članov, v poprečni starosti od 55 do 65 let. Članstvo se je zmanjšalo za 21 članov, ki so umrli. Organizacija je ena od najbolj aktivnih v jeseniški občini, pa najbrž tudi na Gorenjskem. Znana je po svoji pestri aktivnosti in negovanju tradicij NOB, kar dokazujejo tudi tri odličja: priznanje OF slovenskega naroda, plaketa JLA komande ljubljanske oblasti in Gregorčičeva plaketa. Uspešno organizira mladinske pohode po partizanskih poteh za dan mladosti in ob dnevu borca, kurirski smuk in druge akcije ob različnih obletnicah. Aktivno so se borci vključevali v politična dogajanja v zvezi z novo ustavo in druge akcije.

Vodili so skrb za svoje bolne in socialno šibke člane, za zdravstveno varstvo borcev in drugo.

Po uspešni razpravi so izvolili 20-članski odbor in pet komisij. Najpomembnejša je komisija za splošni ljudski odpor, ki je tudi v pretekli mandatni dobi uspešno delala. V okviru SLO krajevne skupnosti so izvedli številna predavanja, pripravili praktične vaje in prikazovali filme.

Dosedanji odbor je uspešno vodil Franc Treven. Veljko Mandič

NA LETNI SKUPŠČINI 200 ČLANOV

S kratkim kulturnim programom, ki ga je izvajal moški pevski zbor Jeklar in otroci iz vrtca Angelce Ocepkove, so nekdanji borci narodnoosvobodilne vojske in aktivisti krajevne organizacije ZB NOV Plavž, v soboto, 15. februarja, pričeli svojo redno letno skupščino. Ob izredno dobri udeležbi, od 503 članov, je bilo 196 prisotnih in 145 upravičeno odsotnih, so pregledali delo v zadnjem letu, poudarili nekaj nalog, ki jih čakajo letos, ko proslavljamo 30-letnico osvoboditve in izvolili nov odbor krajevne organizacije.

Uvodno poročilo je imela dosedanja predsednica Vera Jelinčič, ki je v prvem delu zelo pregledno obnovila vsa najpomembnejša politična dogajanja v svetu v minulem letu in opozorila na zgodovinsko pomembne dogodke v domovini v lanskem letu. V drugem delu pa je obravnavala zelo razgibano dejavnost organizacije in nekatere probleme, ki so spremljali delo organizacije, označila pa je tudi nekaj nalog, ki stojijo pred organizacijo v letošnjem letu.

V razpravi, ki je sledila, so govorniki govorili o vlogi SZDL kot enotni fronti vseh organiziranih socialističnih sil, o zastopstvu članov ZB NOV v različnih delegacijah, o odlikovanjih ob 30 letnici osvoboditve, o težavah s prostori za dejavnost družbenopolitičnih organizacij v krajevni skupnosti Plavž, o različnih socializmu tujih pojavih in različnih sovražnih skupinah, kar zahteva večjo budnost. Veliko pozornosti so posvetili tudi splošnemu ljudskemu odboru.

Predstavniki občinskega odbora ZZB NOV Slavko Markelj je izrekel zadovoljstvo ob uspešnem delu organizacije in govoril predvsem o boju za dosledno uresničevanje ustavnih določil in o nalogah za stabilizacijo gospodarstva.

Letna skupščina krajevne organizacije ZB NOV Plavž je tako v pogledu velike udeležbe, kakor vsestranske obravnave številnih vprašanj, uspela. Posebna komisija, bo na osnovi uvodnega referata in razprave pripravila ustrezne sklepe, ki bodo osnova za delo odbora in organizacije v letošnjem letu.

Novice iz radovljiške občine

Na 2. razširjeni seji delovne skupine za krajevno in komunalno samoupravo pri koordinacijski komisiji SZDL za izvajanje ustave, so se v TOREK 18. 2. dogovorili o izdelavi analize konstituiranja KS, o njihovem financiranju in povezavi s SIS in gospodarstvom. Razpravljali so tudi o dosedanjih izkušnjah o aktivnosti delegatov in delegacij in na osnovi zapažanj sprejeli sklepe, ki bodo služili za izdelavo skupne ocene izvajanja ustave v občini.

– – –

Ta teden so pri občinski konferenci ZK zasedale kar tri komisije. Tekoča kadrovska vprašanja je obravnavala komisija ZK za SLO. Komisija za idejno-politično usposabljanje je sprejela program usposabljanja komunistov za leto 1975, komisija za družbenopolitični sistem pa je sklenila pripraviti gradivo za oceno o dosedanjem poteku konstituiranja vseh samoupravnih interesnih skupnosti.

– – –

V 18 članski upravni odbor, ki bo vodil gradnjo izobraževalnih in otroškovarstvenih objektov, je komisija za volitve in imenovanja predlagala občinski skupščini tudi 6 članov iz vrst delegatov – po 2 iz vsakega zbora in za predsednika odbora predložila predsednika občinske skupščine Leopolda Pernuša.

– – –

Na 10. seji predsedstva občinskega sveta Zveze sindikatov so 20. 2. obravnavali poročilo o delu pravne posvetovalnice v lanskem letu, nato pa še priprave za SLO in družbene samozaščite v delovnih kolektivih s posebnim poudarkom na vlogo sindikalnih organizacij.

– – –

Na pobudo občinskega sveta Zveze sindikatov je bil v četrtek 20. 2. v Radovljici posvet predstavnikov delovnih invalidov in predsednikov osnovnih sindikalnih organizacij. Beseda je tekla o organiziranju sekcij delovnih invalidov v tistih delovnih organizacijah, kjer za to obstojajo ustrezni pogoji.

– – –

V sredo 19. 2. so predstavniki stanovanjskega podjetja Radovljica v navzočnosti članov občinskih vodstev družbenopolitičnih organizacij in skupščine, svečano izročili ključe za stanovanja 15 družinam v novozgrajenem stanovanjskem bloku v Bohinjski Bistrici.

– – –

Na 9. seji zbora samoupravne enote za družbeno pomoč v stanovanjskem gospodarstvu, so potrdili poročilo o zaključnem računu za leto 1974 ter sprejeli finančni načrt za 1975. leto. Potrdili so tudi pravilnik za dodelitev stanovanj ter sprejeli nov predlog razpisa zbiranja prošenj za dodelitev stanovanj v 1975. letu. Na seji so opravili po daljši razpravi tudi revizijo prednostne liste upravičencev do dodelitve stanovanj v Bohinjski Bistrici.

– – –

Minuli teden so se zvrstili v vseh osnovnih organizacijah ZK na terenu in v delovnih kolektivih partijski sestanki, na katerih so govorili o družbenopolitični aktivnosti članstva v gospodarstvu, družbenih organizacijah in zlasti v SZDL. Spregovorili so tudi o uresničevanju sklepov in stališč ter kongresnih dokumentov ZKS in ZKJ.

– – –

Do 31. januarja, ko je bil zaključen rok za prijavo dohodkov občanov, se je davčni upravi SO Radovljica prijavilo 2.506 zavezancev, kar je sicer 16 več kot lani, vendar pa bo kot kaže tudi letos še dosti zamudnikov. Lani je morala davčna uprava naknadno pozvati še okoli 700 zavezancev, letos pa najbrž to število ne bo manjše.

– – –

Na zboru občanov, ki ga je v petek 14. 2. sklicala krajevna konferenca SZDL Radovljica, so pretresali dosedanjo dejavnost SZDL in njenih organov ter izvolili 16 delegatov iz sedmih volilnih okolišev za bodočo krajevno konferenco SZDL. Sledila je več kot dveurna razprava o programih dela KS. Občani so zahtevali, da se nemudoma prične s pripravo načrtov za gradnjo mrliške vežice, komunalne ureditve in asfaltiranje cest v naselju Predtrg in v Vrbnjah in da se skličejo področni sestanki občanov, kjer bodo podrobno obravnavali komunalne in druge potrebe kraja.

– – –

V petek 14. 2. je sklicala občinska skupščina posvet vseh študentov zaradi ustanovitve kluba študentov, ki jih je v občini več kot 180. Posveta se je udeležilo 50 povabljenih, ki so izvolili 17-člansko predsedstvo bodočega kluba. Predstavniki skupščine in nekaterih večjih podjetij pa so jih seznanili z družbeno ekonomskim stanjem v občini in v gospodarstvu ter jim nakazali možnosti tesnejšega povezovanja. Spregovorili so tudi o štipendiranju in o problematiki pripravniške dobe. Predsedstvo občinske konference ZSM bo v 14 dneh moralo ponovno sklicati vse študente na sestanek, kjer se bo klub konstituiral.

– – –

V petek 21. 2. bo 1. seja novoizvoljenega izvršnega odbora kulturne skupnosti. Pregledali bodo zaključke ustanovne skupščine in potrdili družbeni dogovor o kulturni akciji, ki ga sklenejo kulturna skupnost, ZKPO in sindikati z delovnimi organizacijami. Pripravili bodo tudi predlog prednostnih nalog programa v 1975 in določili prednostne postavke za financiranje najnujnejših potreb kulturne dejavnosti za letošnje leto.

– – –

Od 29. januarja, ko se je konstituirala skupščina KS Ljubno, ki šteje 22 delegatov, je novi svet KS, ki ga vodi prizadevni Stanko Žibert, imel že dve seji. Razen tekočih nalog, ki jih dokaj uspešno, v povezavi z vsemi družbenopolitičnimi organizacijami in društvi, rešuje, je sprejel tudi program za 1975. Na prvo mesto tega programa so postavili izdelavo zazidalnega načrta za Posavec in dopolnilnega za Ljubno, nato dokončno dograditev in ureditev kulturnega doma, izdelavo načrta gradnje otroškega vrtca ter komunalno vzdrževanje vseh naselij.

– – –

V soboto, 15. februarja, točno ob 10. uri in 20 minut se je pod razstrelivom sesul v ruševine najstarejši hotel na Bledu – Park hotel. Enkratni, za Bled sicer zgodovinski, a vznemirljiv dogodek, si je ogledalo več tisoč domačinov in okoličanov. S številnimi kamerami in fotoaparati so opazovali miniranje z vseh bližnjih razglednih točk in obale jezera. Rušenje je bilo po mnenju vseh očividcev opravljeno zelo strokovno. Ostanki nekdanjega hotela so za zdaj že atrakcija, ki privablja te dni največ radovednežev od blizu in daleč.

– – –

Na 10. seji delavskega sveta trgovskega podjetja Murka Lesce je predsednik KS Lesce Franc Meze poročal o delu sveta KS in seznanil navzoče o sodelovanju in povezavi KS z vsemi organizacijami združenega dela, med katerimi je posebno pohvalil Murko, ki ima vselej veliko razumevanja za potrebe kraja.

– – –

Prizadevni člani dramske skupine DPD Svoboda Podnart so 2. februarja z uspehom uprizorili sodobno komedijo Etienne. Delo je, potem ko jih je zapustil Marjan Belina, režiral Ivan Eržen iz Besnice. Igro bodo vključili v program kulturne akcije v več krajih občine.

– – –

Od 10. do 18. februarja je v avli osnovne šole A. T. Linhart v Radovljici na ogled razstava črnobelih fotografij, ki so jih izdelali tečajniki A tečaja pod vodstvom Franca Jensterla in Jožeta Poljanca. Razstavljeno je 30 najboljših fotografij 10 avtorjev.

ZAMEJSKI SLOVENCI IN KROPA

KUD Stane Žagar iz Krope oziroma njegov komorni moški zbor, si je dve leti po svoji ustanovitvi zadal poleg drugih dejavnosti tudi skrb za sodelovanje s koroškimi Slovenci. Ker smo nekatere od njih poznali, saj smo bili skupaj v Radovljici v gimnazijskem internatu, ki je bil v letih po osvoboditvi organiziran pravzaprav ravno za Korošce, je bilo toliko lažje dobiti povezavo. Ljubeljski predor je bil odprt malo pred tem; osebnih potnih listov še ni bilo, v zboru sta bila samo dva osebna avtomobila (danes pri 21 pevcih jih je 17), zato smo šli seveda z avtobusom. Andrej Kokot, takrat kot pesnik še nepoznan, tajnik Slovenske prosvetne zveze, nas je popeljal na planoto južno od Celovca, kjer na njenem najvišjem delu leži vas Radiše, ena od trdnjav slovenstva na Koroškem.

Ko smo prišli v dvorano, smo bili žalostno presenečeni. Vse bogato kulturno in družabno življenje tega slovenskega prosvetnega društva, ki je pred nekaj meseci praznovalo 70-letnico, se odvija v prostoru, kakršen bi marsikateremu drugemu društvu vzel veselje in voljo do dela. Danes, po 12-ih letih vemo, da ga njim ni. Tudi še niso izgubili upanja, da jim bodo na Dunaju in v Celovcu pomagali. Seveda ne tako, da bi jim postavili dom. Le za dovoljenje za odkup in adaptacijo starega »farovškega hleva« prosijo! Z njegovo preureditvijo si srčno želijo dobiti dostojen prostor za vaje in nastope svojega zbora, igralske družine in gostovanja drugih društev. Naš prvi nastop v tej zasilni dvorani je pomenil uvod v kasnejše bogato sodelovanje s koroškimi Slovenci. Z Radišani smo izmenjavali obiske. Stiki so se razširili tudi na druga področja, na druge prebivalce obeh krajev. V marsikateri hiši na Radišah je moč opaziti kovane izdelke, nastale v Kropi, po stenah in policah naših prostorov pa so dela koroških literatov, slike koroških pokrajin in podobno. Več kot to pa je vredno spoznanje, da so medsebojni odnosi pristni, človeški, potrebni ne samo Koroščem kot moralna opora ogroženim Slovencem, ampak tudi nam v matični domovini, kjer nam teh pravic ne krati nihče in so vzgibi za kulturno udejstvovanje precej drugačni.

Vezi na Koroškem smo razširili tudi na Globasnico, kjer je bil doma znani koroški ljudski pevec Lesičjak. Tam je kroparski zbor gostoval trikrat, njihov, ki ga vodi skladatelj samouk Anton Petjak, pa je dvakrat prišel v Kropo. Razen tega je pred leti pel v Kropi zbor J. P. Gallus iz Celovca. V tamkajšnjem Radiu je zbor iz Krope posnel preko 30 pesmi in tudi na ta način širil slovensko pesem.

Pred šestimi leti smo se s pomočjo Prosvetne zveze v Trstu povezali s slovenskim društvom Valentin Vodnik v Dolini blizu Trsta. V tem kraju z nekaj več kot tisoč prebivalci, so pred leti prevladovali kmečki ljudje, Slovenci. Zdaj so jim precej zemlje pobrali, postavili industrijske objekte, seveda s povsem določenim namenom — naseliti čimveč italijanskega prebivalstva. Pri društvu se zavedajo svojih nalog. Kar se da vključujejo v prosvetno in športno društvo mlade in jih vzgajajo v zavedne Slovence. Malo je zborov pri nas, ki bi tako pogosto in navdušeno prepevalo partizanske in revolucionarne pesmi kot zborov iz Doline. To so dokazali vedno, kadar smo bili skupaj — dvakrat v Dolini in dvakrat v Kropi. Odločni so v iskanju svojih pravic in ni naključje, da bodo letos dobili novo društveno dvorano s tristo sedeži.

Ko je tovarna Plamen leta 1970 praznovala 75 let svojega obstoja, je s posredovanjem društva povabila zbora iz Radiš in Doline k skupnemu nastopu v Kropi. To je bilo eno prvih srečanj Slovencev iz treh različnih držav, ki pa bi jih moralo biti še več. Od takrat sta medsebojne stike navezali tudi društvi iz Radiš in Doline.

Prejšnji teden, 8. februarja, so se vsa tri društva spet srečala v Kropi. Tokrat s posebnim namenom! Kroparski zbor je skupaj z ZKPO in kulturno skupnostjo občine Radovljica povabil oba pevska zbora zato, da bi skupnim nastopom pokazali, da je Prešernov dan resnično kulturni praznik vseh Slovencev, tudi tistih v Avstriji in Italiji. Polna dvorana domačih obiskovalcev in gostov od drugod, je hvaležno in z vidnim odobravanjem sledila dveurnemu sporedu. Pretežni del je seveda pripadal gostujočima zboroma, ki sta izvedla 21 pesmi. Moški in mešani zbor iz Radiš sta vodila dirigent Stanko in njegov oče Šimej Wrulich. Kot vedno, so tudi tokrat pokazali poslušalcem značilnosti pristnega koroškega pevskega izročila. Tržaški 40 članski moški zbor je pod vodstvom skladatelja Ignacija Ota zapel umetne in narodne pesmi, med njimi seveda večinoma slovenske.

Spored so dopolnili recitatorji Alenka Bole-Vrabec, Slavica Česnik, Franci Černe in Jože Smolej iz Radovljice, povezoval ga je Lojz Potočnik. Slavnostni govornik je bil član republiške konference SZDL Franc Kimovec-Žiga. Ob zaključku so vsi zbori združeno zapeli Aljaževo pesem Oj, Triglav, moj dom. Še pred tem so prišli na oder predstavniki organizatorjev. Gostom so poleg pozdravov podarili priznanja in razna spominska darila, ki so jih pripravili KUD Stane Žagar iz Krope, ZKPO in KS iz Radovljice.

Domači zbor, ki je proslavo uvedel s tremi pesmimi, je ob tej priložnosti dobil posebno priznanje. Za tretje mesto v lanskem radijskem tekmovanju amaterskih zborov Slovenije mu je Lili Krek izročila v imenu zavoda RTV Ljubljana diplomo.

Proslava in kasnejše družabno srečanje sta pokazala, da je treba še naprej gojiti in poglabljati stike z zamejskimi Slovenci, ki so nam lahko v marsičem vzorniki, mi pa njim v moralno pomoč! GE

POŽARNO VARNOST ZAGOTOVITI TUDI NA POTOKIH IN JAVORNIŠKEM ROVTU

V nedeljo, 16. februarja je bil v gasilskem domu na Koroški Beli 78. občni zbor gasilskega društva. Poleg članov društva so se občnega zbora udeležili še Tomaž Klinar iz Planine pod Golico, zastopniki gasilskih društev Jesenice — mesto, poklicne gasilske reševalne čete Železarne, gasilskih društev iz Zabreznice in Begunj ter Jože Tresoglav za občinsko gasilsko zvezo in predstavnika krajevne skupnosti Javornik.

Iz poročil, ki so jih posredovali predsednik in člani odbora je bila razvidna živahna dejavnost. V razpravi so največ govorili o izgradnji požarnega bazena v vasi Potoki. Zgradili naj bi ga še letos, vendar člani gasilskega društva pričakujejo večje sodelovanje vseh vaščanov. Omenjali so tudi požarno varnost, ki naj bi jo zagotovili v Javorniškem rovtu. Na pobudo predstavnikov krajevne skupnosti, bo v bližnji prihodnosti v Javorniškem rovtu in pozneje še na Potokih razgovor o požarni varnosti s prebivalci obeh naselij. Takrat naj bi pokazali tudi praktično uporabo gasilskih aparatov, ki naj bi jih nabavili lastniki hiš. Kot je povedal predstavnik gasilskega društva iz Begunj, so na njihovem območju gasilske aparate že razdelili številnim lastnikom hiš s čemer so prispevali precejšen delež k požarni varnosti.

Na občnem zboru so pozitivno ocenili akcijo za nabavo gasilskega avtomobila - TAM 2001, ki pomeni za društvo in celotno področje krajevne skupnosti veliko pridobitev. Z gasilskim avtomobilom, ki ga bodo nabavili še letos, bo možno še tesnejše sodelovanje s sosednimi gasilskimi društvi. V prihodnje bodo potrebna še nadaljna prizadevanja, da bi v gasilske vrste vključili čimveč občanov, med njimi tudi prebivalce v stanovanjskih blokih na Koroški Beli. Ob koncu občnega zbora je bili sprejetih več sklepov. Tudi letos naj bi organizirali tečaj za izprašane gasilce, več pozornosti pa naj bi posvetili tudi usposabljanju pionirjev v gasilskem društvu.

IZ DRUŠTVA UPOKOJENCEV ŽIROVNICA

Društvo upokojencev v Žirovnici je v januarju izvedlo nabiralno akcijo prostovoljnih prispevkov za adaptacijo doma po vseh vaseh krajevne skupnosti Žirovnica. V veliki večini so se ljudje pozivu odzvali in je odziv celo presegel pričakovanje odbora. So pa na žalost med nami tudi taki ljudje, na srečo so to le posamezniki, ki gledajo, kje bodo kaj izkoristili za osebno korist, pa čeprav njihov standard že presega neko povprečje. Takim so potrebe družbe, pa čeprav so tudi sami člani te družbe, tuje.

Odbor je o tem tudi razpravljal in prišel do zaključka, da je v tem treba spregovoriti javno, ker v tem vedno izstopajo isti posamezniki, ki s svojimi ozkimi stališči minirajo uspešnost vsake akcije in rušijo prizadevanja velike večine. Že dolgo pa vemo, da je dosti lažje podirati, kakor pa graditi.

Vsem občanom, ki so s prispevki dokazali svojo pripadnost naši akciji, pa se za razumevanje in odpoved najlepše zahvaljujemo. To nas v delu spodbuja, obenem pa potrjuje pravilnosti naše akcije.

Potrebe in želje so velike, prevelike, da bi jih v krajšem času mogli realizirati. Trenutno smo v akciji za ureditev kanalizacije, ki zaradi neurejenosti zdravstveno ogroža ne samo naš dom, tudi sosednje stanovalce. Zato smo za ureditev angažirali tudi KS Žirovnica in stanovanjsko podjetje.

Prevzem lokala je z vsemi stroški pred nami, poleg tega pa bi v tem letu radi še usposobili veliki salon, da bi ga tudi v zimskem času lahko uporabljali za razna predavanja, občne zbore in drugo.

Na zadnji seji odbora je bil sprejet tudi sklep, da se črni salon lahko odda v uporabo tudi drugim organizacijam proti povrnitvi stroškov, ki s tem nastanejo.

Z lovsko družino Stol pa vodimo razgovore o finančnem sodelovanju s tem, da bodo v okviru dogovora lahko uporabljali prostore. Tudi želje, da bi imeli svoj pevski zbor je pred uresničenjem. Težave so le še s pevovodjem.

Upokojenci v Žirovnici

UPOKOJENCI NA JAVORNIKU POČASTILI KULTURNI PRAZNIK

V soboto, 8. februarja je bila v domu društva upokojencev na Javorniku proslava v počastitev spomina največjega slovenskega pesnika dr. Franceta Prešerna.

Kulturni program so izvajali pevci društva upokojencev Javornik — Koroška Bela, pod vodstvom pevovodje Jaka Vebra, citraši in krožek Svobode Javornik — Koroška Bela. Program je ob zaključku popestril še pionirski pevski zbor pod vodstvom Marije Malejeve.

Tudi tradicionalno pustovanje ni šlo neopazno mimo upokojencev. Na pustno nedeljo in pustni torek so priredili zabavo imenovano »trgatev krofov« in se zavrteli v veselem ritmu harmonike.

V soboto, 22. februarja s pričetkom ob 19. uri, prireja pevski zbor upokojencev Javornik — Koroška Bela koncert v Žirovnici, v društvu upokojencev. Namen tega je, da se medsebojni prijateljski odnosi še okrepijo in razširi sodelovanje.

V sredo, 26. februarja bo ob 16. uri v društvu delovna konferenca. Pregledali bodo uspehe in neuspehe v preteklem letu in sprejeli program dela v letošnjem letu. JO-TE

SAMO ŠE HRUŠČANI...

Samo še Hruščani so pustni. In s halo. Kdo bi si mislil?

Privlečejo ti zaprto halo, uvožene hokejiste, trenerja in to vse na svoj žiro račun.

Zvezdica pa gre vseeno v Ljubljano.

Pustimo Ljubljano. Hrušica je lepša. Vtaknil sem svoj nos v njo, kot CIA.

Ni mi bilo žal.

Župan je bil lepo opravljen — črn frak — tudi njegov tajnik je bil veličasten, tam pred gimnazijo.

Bila sta enkratna.

Ste slišali govor?!

To je bilo nekaj:

»Dobili smo novega trenerja, nove hokejiste (za devize), zvezdica se bo vrnila, v hali ne bo več gripe...«

Gospod Primanjkljaj, ki je bil trenutno odsoten, je pismeno obljubil, da bo v bližini hale novo gostišče, za vse tiste, ki poleg »pucka« ljubijo, ljubijo...

Godba je zaigrala, župan in ostalo sorodstvo v mercedes, hokejisti v halo na trening in vrli Jeseničani domov, kako že pravi tisti pregovor: prazna vreča ne stoji...

Tomaž Iskra

KAM PO KONČANI OSNOVNI ŠOLI?

V zadnjih letih imajo učenci, ki zapuščajo osnovno šolanje precej ugodne možnosti, da uresničijo svoje poklicne želje. Letošnje šolsko leto je zadnje osnovnošolsko leto za 343 učencev v osmih razredih, ki imajo zelo pisano sestavo poklicnih želja. Mnogo lažje bomo presojali njihove načrte, če si najprej ogledamo nekaj značilnosti zaposlovanja in načrtovanja zaposlovanja v jeseniški občini. To pa seveda iz vidika usklajenosti poklicnih odločitev učencev, ki so si poklicno odločitev, kot eno najpomembnejših odločitev v življenju vsakega človeka, začrtali v lanskem šolskem letu.

Organizacije združenega dela so v zadnjih dveh letih prijavile naslednje potrebe po novih delavcih:

	Skupaj	VS	ViŠ	S	PŠ	P	NP
1973	1527	59	46	161	500	431	330
	100	3,68	3,01	10,54	32,74	28,22	21,61
1974	1998	42	42	195	596	499	493
	100	2,26	2,26	10,28	31,40	26,29	25,98

Delovne organizacije so planirale precejšnje povečanje svojih delavcev, v zadnjem letu je število zaposlenih v naši občini poraslo kar za 4,13 %. Iz naravnega prirastka v občini, lahko pokrijemo neznaten del novo zaposlenih delavcev. Tako je v šolskem letu 1973/74 zaključevalo osnovnošolsko obveznost v osmem, sedmem ali šestem razredu osnovnih šol 405 učencev. Ravno zaradi tako majhnega prirastka, bi morali težiti k sprotnemu in strukturnemu usklajevanju potreb po delavcih z naravnim prirastkom.

Učenci, ki so zaključili šolanje v osnovnih šolah v šolskem letu 1973/74:

Šola	8. razred			7., 6. razred			vsi		
	m	ž	vsi	m	ž	vsi	m	ž	vsi
Posebna osn. šola	6	—	6	1	1	2	17	1	8
Kranjska gora	11	15	26	6	2	8	17	17	34
Mojstrana	8	13	21	2	—	2	10	13	23
Prežihov Voranc	49	45	94	7	6	13	56	51	107
Tone Čufar	41	31	72	12	5	17	53	36	89
Koroška Bela	43	22	43	5	1	6	57	38	95
Žirovnica	21	22	43	5	1	6	26	23	49
Vsi	177	159	338	47	20	67	226	179	405

Vključitve	8. razred			7., 6. razred			Posebna osn. šola		
	m	ž	vsi	m	ž	vsi	m	ž	vsi
gimn. in ostale 4-letne šole	99	94	193						
poklicne šole	71	54	125	5	—	5	4	—	4
zaposlitev	1	6	7	13	2	15	3	1	4
nadaljuje v osn. šoli				27	14	41			
čakajo na šolanje	2	1	3	1		1			
ni podatkov		4	4	2	1	3			
	173	159	332	48	17	65	7	1	8

Od vseh lanskoletnih osmošolcev smo jih našli 58 % v gimnaziji in ostalih štiriletnih šolah, 38 % pa na poklicnih šolah in ugotovili, da v teh razmerjih skoraj ni razlike v primerjavi s šolskim letom 1972/73.

Ti podatki torej kažejo, da se je v zadnjih dveh letih skoraj dve tretjini učencev odločalo za gimnazijo ali druge štiriletne strokovne šole, za poklicne šole tretjina, iz osmega razreda pa se je zaposlilo sedem učencev, ne da bi se vključili v kakršnokoli šolanje.

V prihodnjih preglednicah prikazujemo še nekaj podrobnejših podatkov, ki postanejo zanimivejši tudi zaradi razlik med učenci in učenkami.

(Dalje prihodnjič)

NOVOSTI NA POLICAH JESENIŠKE KNJIŽNICE

Miško KRANJEC: **Strici so mi povedali.** Pomurska založba 1974.

Kranjčev pripovedni opus je za naše razmere izjemno obsežen, po številu izdanih knjig se lahko z njim kosa samo kak Bevk, pri čemer pa je treba upoštevati, da je Kranjec pisal dosti daljša dela. Kranjec je pač naš najbolj značilni romanopisec. Naš kos Panonskega nižavja — Prekmurje s svojo odprtostjo v vse štiri strani sveta; povezanost z zemljo, s kmečko rodovino; prelomni čas prve vojne, poskus revolucije po njej, druga vojna, osvobodilna vojna in revolucija, kapitalistična in potem socialistična preobrazba vasi: to so širine, ki so omogočile zavest, kakršna se odraža v Kranjčevih knjigah.

Lahko bi si tudi pomagali s prispodobo iz likovne kritike in rekli, da je Kranjec krajinar, ki slika velika platna, pokrajine, na katerih mrgoli človeških postav. Kako je mogoče v tako viharnih in spremenljivih časih najti mir in odmaknjenost, ki sta potrebni, da nastanejo taka dela? Zdi se, da je prav navezanost na zemljo in na rodove prednamcev, se pravi **kmečki** element v njegovi osebnosti tisti stabilizator, ki mu omogoča, da lahko opazuje tok zgodovine kot mogočno počasi tekočo reko, ne da bi ga pri tem valovi preveč premetavali in mu skalili pogled. S te plati je njegov najnovejši roman še posebej zanimiv, saj se nam tu odkriva, od kod značilni lirski prizvok njegovih predvojnih romanov, od kod tisti idilični podton, ki spremlja pripoved o kruti družbenozgodovinski nuji, o socialnih premikih, ki so pretrgali tisoč let trajajoči ritem vaškega življenja.

Strici so mi povedali je namreč knjiga o pisateljevi mladosti. V njej zaživijo (poleg drugih) zlasti podobe treh njegovih sorodnikov, ki so bili bolj umetniške oziroma boemske narave in se nekako niso znašli, ko je na vas prodirajoči kapitalizem razkrojil prvotno rodovno skupnost. Pisatelj na to kruto dogajanje gleda z nekoliko zasanjanim očesom, občutek imamo, da blaga otožnost ob minevanju starega vselej prevlada nad krikom protesta. Kakor v sanjah podoživeta davna preteklost ujeta v pojmovno mrežo družboslovne analize, kdo bi si mislil, da je to dvoje mogoče harmonično uglasiti? In vendar se Kranjcu to nekako posreči. Enako se mu je v tej knjigi posrečilo prenesti bogastvo prekmurskega narečja v knjižni jezik, ne da bi pri tem eno posiljevalo drugo. Menda v nobeni od prejšnjih Kranjčevih knjig ni bilo toliko narečnih posebnosti.

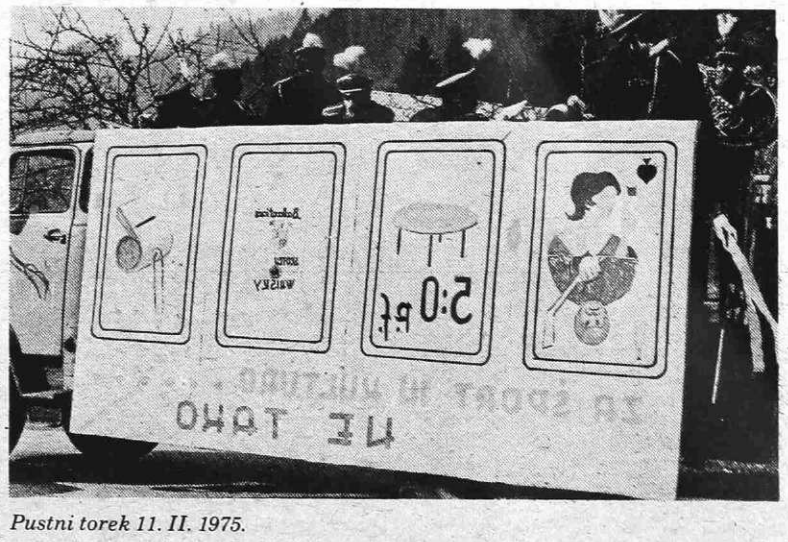

Pustni torek 11. II. 1975.

»Otvoritev hale« . . . prispevek Hruščanov (pustni torek, 11. II. 1975).

Na cilju.

IZ ŠOLSKIH ŠPORTNIH DRUŠTEV

Košarka

V četrtek, 13. februarja se je začela na gimnaziji šolska košarkarska liga za fante. To leto bodo igrali razredi v štirih skupinah, prvouvrščeni razredi pa se bodo pomerili v finalu.

V četrtek sta bili dve tekmi. V prvi tekmi sta se pomerili ekipi 1. a in 1. b razreda. Mnogo boljši in močnejši fantje 1. a so dobili tekmo s prepričljivim rezultatom 78:41 (36:7). Za 1. a sta največ košev dosegla Gasar (20 in Veskovič (36), ki je bil tudi najboljši igralec te tekme. Za 1. b sta bili najuspešnejša Burnik (18) in Pribošič (16).

V naslednji tekmi sta se srečali moštvi 2. a in 2. b. Po ne preveč dobri igri so tekmo dobili fantje 2. b z rezultatom 44:32 (16:14). Za 2. b sta največ košev dosegla Grohar (26) in Crnovič (14), za 2. a pa Hribar (20) in Domijan (6). Naj omenim to, da je 2. b nastopila z najmanjšim možnim številom igralcev (4).

Odbojka

V soboto, 15. februarja so tudi gimnazijke začele z tekmovanji v odbojki. Ta dan so igrale dijakinje prvih letnikov.

REZULTATI: 1.a : 1.b – 0:2, 1.a : 1.c – 2:0, 1.b : 1.c – 2:0.

S prikazano igro smo lahko vse prej kot zadovoljni. Dekleta so igrale slabo, kar je tudi povsem razumljivo, ker so prvo leto na gimnaziji in so se nekatere prvič seznanile s to igro. Od teh treh ekip so izstopale dekleta 1.b, ki imajo tudi največje znanje v odbojki. mic

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

22. februarja amer. barvni film JUNAKI RISANEGA FILMA, ob 15. uri.

22. in 23. februarja amer. CS barvni film KAVBOJI, v režiji Mark Rydell, v gl. vlogi John Wayne, ob 17. in 19. uri.

24. in 25. februarja amer. barvni film 87 POLICIJSKA POSTAJA, v režiji Richard Colla, v gl. vlogi Burt Reynolds, ob 17. in 19. uri.

26. februarja amer. barvni film RDEČI GUSAR, v režiji Robert Siodmak, v gl. vlogi Burt Lancaster, ob 17. in 19. uri.

27. februarja zaprto!

28. februarja franc. barvni film VESELA DRUŽINA, v režiji Claude Sautet, v gl. vlogi Yves Montand, ob 17. in 19. uri.

1. marca amer. barv. film TARZAN IN DEČEK IZ DŽUNGLE, v režiji Robert Gordon, v gl. vlogi Mike Henry, ob 15. uri.

1. in 2. marca amer. barvni film MOČNEJŠI OD MAFIJE, v režiji Philip D'Antoni, v gl. vlogi Roy Scheider, ob 17. in 19. uri.

Kino PLAVŽ

22. in 23. februarja amer. barvni film 87 POLICIJSKA POSTAJA, ob 18. in 20. uri.

23. februarja amer. barvni film JUNAKI RISANEGA FILMA, ob 10. uri.

Ogled filma je brezplačen za člane Ježkovega kluba, film poklanja varčevalcem Jugobanka.

24. in 25. februarja amer. CS barvni film KAVBOJI, ob 18. in 20. uri.

26. februarja zaprto!

27. februarja amer. CS barvni film ČUVARJI GRADU, ob 18. in 20. uri.

28. februarja amer. barvni film RDEČI GUSAR, ob 18. in 20. uri.

1. in 2. marca italij. CS barvni film LOVCI NA OCENE, ob 18. in 20. uri.

Kino KRANJSKA GORA

22. februarja amer. barvni film SLAVTERJEVA VELIKA BITKA.

23. februarja amer. CS barvni film ČUVARJI GRADU.

26. februarja amer. barvni film 87 POLICIJSKA POSTAJA.

1. marca amer. CS barvni film KAVBOJI.

Kino DOVJE-MOJSTRANA

22. februarja amer. CS barvni film KOCKA JE PADLA.

23. februarja amer. barvni film SLAVTERJEVA VELIKA BITKA.

1. marca amer. barvni film 87 POLICIJSKA POSTAJA.

Gledališče

DPD Svoboda France Prešeren Žirovnica – Breznica vabi na ogled komedije

TRIJE VAŠKI SVETNIKI,

katero bo uprizorila dramska sekcija DPD Svoboda Ribno v soboto, dne 22. februarja ob 19.30 v dvorani na Breznici.

MEGLENO MORJE POD MOJSTROVKO

Prejšnji torek, ko je na Jesenicah z modrega neba še sijalo sonce, se je mladinski odsek gimnazije pri planinskem društvu odpravil na Vršič. Otovorjeni s težkimi smučmi smo okoli enajste ure prisopihali do Erjavčeve koče, kjer je močno pihalo, sinjino nad zibajočimi mecesni pa so pričele prepletati tanke meglice. Nismo se ustrašili ne vetra, ne meglic, ampak smo se odločili, da gremo na bližnjo Mojstrovko. Sprva so bili vsi navdušeni nad smerjo ture, toda ko smo ugotovili, da pot na vrh pozna le eden in da je greben še celo leden, sva nažadnje le še dva ostala pri uresničitvi načrta.

Prek dolgega plazu nad Tičarjevim domom sva se povzpela do prevala, kjer se nam je odprl pogled proti Trenti. Težke črne megle so ležale v dolini in jo polnile z grozečo tesnobo, ki je pričela stiskati tudi najini srci. Kaj če se dvigne, naju prekrije s svojim morečim dahom, kam bova šla potem, ko bo vrh pred nama utonil v njenih valovih? Niso še misli našle pot do besede, že so se pričeli valiti s Trente beli kosmi.

Hodila sva v neznano, le vsake toliko časa se je daleč pred nama utrnil košček modrega neba z vrhom Mojstrovke. Zopet dolgo snežišče, ki se je izgubljalo nekam navzgor, navzgor in nenadoma, kot bi odrezal, konec te puščobe. Samo še modro nebo se je razpenjalo nad nama, pred nama pa se je odprl čudovit razgled. Daleč tam za Karavankami so se v soncu svetili vrhovi v Avstriji, tik pred nama pa je razkazoval svoje kamnito, zasneženo obličje Mangart. Po samotnih jalovčevih koluarjih so se besno valili v pišu slapovi megel, ki so prihrupele z bohinjske strani. Na tej strani je namreč samo še Lepošpičje štrlelo iz belega morja, ki je že pričelo poplavljati Kanjavec in Triglav. Le še Prisojnik je mogočno kljuboval pretečim valovom in branil Škrlatico in Špikovo skupino.

Res enkraten pogled z vrha. Kar težko sva se ločila od belih vrhov, štrlečih iz megle in prekritih z jasnim, temnomodrim nebom in se spustila v mračno dolino.

Ko sva na Vršiču povedala ostalim, kakšno srečo sva imela na vrhu, je bilo seveda vsem pošteno žal, da niso šli z nama. A kaj, ko z besedami ne moreš pričarati tiste prave lepote, ampak jo lahko le površno opišeš. Marko Šurc

Novi župan Španovega vrha Dani Klemenc.

Zmagovalec tekmovanja za svinjsko glavo JANKO PIRC.

Prva nagrada za masko – SNEŽNI TOP.

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

RAZPIS

Upravni odbor društva upokojencev Javornik – Koroška Bela

razpisuje

prosto honorarno delovno mesto hišnika v domu upokojencev na Javorniku, Cesta Otmarja Novaka 7.

Interesente vabimo, da se zglase v pisarni DU, vsak torek od 9. do 12. ure in petek od 15. do 18. ure, zaradi nadaljnjega dogovora.

DELAVSKA UNIVERZA JESENICE
vpisuje

- v začetni in nadaljevalni nemški tečaj za učence osnovnih šol
- v začetni nemški tečaj za odrasle
- v nadaljevalni italijanski tečaj za odrasle

Prijavite se lahko pismeno na delavski univerzi Jesenice. Informacije po telefonu 82-072.

REZERVNIM VOJNIM STAREŠINAM

V času od 21. februarja do 4. marca so na programu obvezna predavanja za rezervne vojaške starešine občine Jesenice s temo

DRUŽBENA SAMOZAŠČITA

Program predavanj:
21. II. ob 16. uri – Jesenice I (sejna soba Sob Jesenice)
22. II. ob 9. uri – Mojstrana (hotel Triglav)
24. II. ob 17. uri – Kranjska gora (kino dvorana)
26. II. ob 16. uri – Jesenice I (sejna soba Sob Jesenice)
27. II. ob 16. uri – Jesenice II (Delavski dom Jesenice)
28. II. bo 16. uri – Javornik (Delavski dom Javornik)
2. III. ob 9. uri – Žirovnica (dom Svoboda Breznica)
4. III. ob 16. uri – Jesenice II (Delavski dom Jesenice)

Občinski odbor ZRVS Jesenice

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame, sestre, babice in prababice

ANGELE JEKOVEC

se najlepše zahvaljujemo dr. Tancarju in dr. Dražiču za zdravniško pomoč.

Iskrena zahvala vsem sostanovalcem in znancem za pomoč, posebno družinam Bratanič, Matošič in Cuder, kakor tudi vsem darovalcem vencev in cvetja. Vsem, ki ste se od nje poslovili, nas tolažili in izrazili sožalje, pihalnemu orkestru za žalostinke in vsem voznikom avtomobilov prisrčna hvala. Zahvala vsem, ki ste jo v tako velikem številu spremili na njeni zadnji poti.

ŽALUJOČI: sin Franci, hčerki Francka in Anica z družino, vnuki in pravnuki

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujem vsem, ki ste mi izrekli sožalje ob smrti mojega ljubega moža

TONETA HRIBARJA

ga počastili s toliko venci in cvetjem in ga pospremili na njegovi zadnji poti. Posebej se zahvaljujem zdravstvenemu osebju internega oddelka splošne bolnice na Jesenicah in dežurni zdravnici za trud, da bi ohranili njegovo življenje, vodji nadzorne službe in predstavniku organizacije ZK in sindikata železarne Jesenice za poslovilne besede, železarni Jesenice in podjetju Viator TOZD Jesenice za izkazano pomoč, tovarni verig Lesce, osnovni šoli Tone Čufar Jesenice in vsem drugim, ki ste mi v teh težkih trenutkih tako požrtvovalno stali ob strani.

Žalujoča žena s sinovoma in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob izgubi dragega strica

PERA VOVKA

se prisrčno zahvaljujemo zdravnikom in ostalemu osebju jeseniške bolnišnice za dolgotrajno in skrbno nego. Zahvaljujemo se tudi vsem prijateljem in znancem, ki so počastili njegov spomin ali ga spremili na poslednji poti. Posebno smo hvaležni vsem voznikom osebnih vozil za izkazano pomoč pri pogrebu, kakor tudi vsem darovalcem cvetja.

ŽALUJOČI: nečakinja Polonca z družino in nečak Rado z družino v imenu vsega ostalega sorodstva

Opravičujemo se za neljubo in nepričakovano nastalo situacijo ob pogrebu. Za prevoz spremstva na pokojnikovi poslednji poti smo pravočasno naročili avtobus pri podjetju Viator Jesenice, le to je naročilo tudi sprejelo žal pa avtobusa ni pravočasno poslalo.

ZAHVALA

ob smrti naše drage mame

BERTE RAZINGER
roj. MERLIČ

se najlepše zahvaljujemo zdravnikom in strežnemu osebju internega in kirurškega oddelka bolnice Jesenice, njenim sodelavcem z uprave jeseniške bolnice, sostanovalcem bloka c. Revolucije 12. sodelavcem nabavnega sektorja in OTK železarne Jesenice ter vsem prijateljem in znancem, ki so darovali vence, nama izrekli sožalje in jo spremili na zadnji poti.

Sinova Borut in Lado

ZAHVALA

ob boleči, prerani izgubi našega dragega moža, atija in sina

JOŽETA HUTTERJA

se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečena ustna ali pismena sožalja, podarjene vence in cvetje.

Iskrena hvala dr. Sajovicu, dr. Vidaliju, dr. Markežu in vsemu medicinskemu in strežnemu osebju jeseniške bolnice in dežurnim zdravnikom za prizadevno pomoč in nego ob njegovi hudi bolezni.

Posebno se zahvaljujemo za izkazano čast in organizirano spremstvo na njegovi zadnji poti lovski družini in športnemu društvu Jesenice, tajništvu Železarne, prijateljem Črnega vrha, prijateljem iz Rateč, kakor tudi hotelskemu podjetju Gorenjska in kolektivu kovinoservisa Jesenice ter govornikom Viktorju Brunu, Metodu Baldermanu, Žarku Šanci in Muleju za poslovilne besede.

Še enkrat iskrena hvala vsem. Prosim ohranite ga v lepem spominu.

ŽALUJOČI: žena Majda, hčerki Bojana in Saška ter mama Katarina

ZAHVALA

Sindikatu Železarne se najlepše zahvaljujemo za denarno pomoč, katero smo prejeli ob smrti našega očeta in mojega moža.

Otroci in žena Lucija Grvala

ZAHVALA

Sindikalnemu odboru jeklovleka se najlepše zahvaljujeva za povabilo na občni zbor, obenem pa kolektivu želiva veliko uspeha v letu 1975.

Upokojenca Janez in Jožica Zorman

ZAHVALA

Sindikalni organizaciji družbene prehrane se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč, ki mi jo je nudila med bolovanjem.

Kristina Kraljič

Hokej na ledu

POSLEDICA NEKOLEKTIVNE IGRE

Zadnja srečanja jeseniških hokejistov nam vse bolj odkrivajo prave vzroke o tem, zakaj v letošnjem državnem prvenstvu nismo bili boljši od Olimpije, zakaj se naslov državnega prvaka ni vrnil Podmežakljo. Lep primer za to, kako se hokej ne igra, je bila sobotna tekma med Jesenicami in Partizanom, v okviru tekmovanja za jugoslovanski pokal, kljub visoki zmagi s 13:1 (5:0, 4:1, 4:0), ki je zagotovila vstop v finalni del tega tekmovanja, kjer se bodo srečali z Olimpijo. Tekma je hkrati razočarala simpatizerje jeseniškega hokeja. Zato ni nič čudnega, da je marsikateri gledalec zapustil srečanje predno sta sodnika naznanila konec srečanja.

Domačini so igrali skrajno neodgovorno, podcenjevalno, zlasti pa so se »odlikovali« s posamičnimi akcijami, ki so jih zelo slabi Beograjčani v večini primerov z lahkoto zaustavljali. Res je, da so bili v veliki premoči, saj se je igra v glavnem odvijala pred vrati Partizana, toda raztrgana in nervozna igra je bila vidna vseh 60 minut. Le nekaj kolektivnih akcij domačinov je »spomnilo gledalce«, da je hokej na ledu tudi kolektivna igra. Neverjetno je, kako jeseniški hokejisti trdovratno hočejo sami priti mimo treh – štirih nasprotnikovih igralcev. Čeprav so bili pred njimi precej slabi igralci Partizana, pa so se takšne akcije le malokrat posrečile.

Jeseniški hokejisti kot da nočejo dojeti, da so časi, ko je denimo Lilo – Klinar preigral vseh pet nasprotnikovih igralcev ter tudi vratarja in dosegel zadetek, minili. Minili so zaradi tega, ker je hokej postal hitrejši, kajti nasprotniki, pri tem imamo v mislih predvsem Olimpijo, so začeli mnogo več in bolj strokovno trenirati. »Bodiček« omogoča po vsem igrišču oviranje nasprotnika s telesom. Resnejši treningi so privedli do tega, da so nasprotniki Jesenic pridobili na kondiciji in moči.

Vse to kot da za 16-kratne prvake niso zadostni dokazi, da se je v jugoslovanskem hokeju precej stvari spremenilo v njihovo škodo. Pri naštevanju kvalitetnega napredka drugih, pa moramo ugotoviti, da je tako pri nas (Olimpija), še posebej pa v deželah, kjer igrajo veliko kvalitetnejši hokej kot v Jugoslaviji, prišla do veljave kolektivna igra. Le na Jesenicah tega ni čutiti. Igralci kot da se s tem ne morejo sprijazniti. Večina še vedno stremi k posamičnim akcijam, ki pomenijo le uslugo nasprotniku. To je pokazala tudi zelo slaba predstava naših proti izredno slabemu Partizanu.

In če se sedaj povrnemo na zadnja srečanja z Olimpijo, nam ne bo težko ugotoviti, zakaj smo doživeli polom v letošnjem državnem prvenstvu – poleg seveda drugih činiteljev, ki so to še pospešili. V zadnjih treh srečanjih nam ni uspelo premagati Olimpije. Doma smo dvakrat igrali neodločeno 3:3 in 4:4, predzadnji odločilen dvoboj prvenstva v Ljubljani pa smo gladko izgubili s 3:7. V vseh treh srečanjih nismo bili slabši, razen 1. februarja v Ljubljani, pa tudi tam so bili jeseniški hokejisti v veliki premoči v drugih dvajsetih minutah. Na zadnjih dveh tekmah na Jesenicah (3:3 in 4:4) pa so bili večkratni prvaki večji del srečanja v veliki premoči, toda mreža Albrehta se je le redko tresla. Zakaj, bi se človek vprašal? Ali je to smola, kot večkrat slišimo, ali zares proti moštvu Jesenic vedno branijo »famozni« vratarji in ali so res drugi krivi, da ne zmagujemo? Ne, krivi so sami igralci prvega moštva Jesenic, točneje njihova slaba, nepovezana in egoistična igra, ki ne pelje nikamor.

Sreča za moštvo Jesenic je, da kvaliteta hokeja v Jugoslaviji ni na taki ravni, da bi imeli denimo pet ali šest enakovrednih moštev. Takoj za Olimpijo smo mi, ki živimo na stari slavi, igramo po starem načinu, igralci želijo biti Klinarji in Felci, čeprav se ne zavedajo, da ta dva igralca (Felca še danes) uvrščamo v poseben razred jugoslovanskega hokeja. Zaradi izjemnih kvalitet, ki so za večino jeseniških hokejistov nedosegljive.

Kaj pomaga, da smo proti Olimpiji imeli jeseniški igralci velikoterensko premoč, imeli so številčne priložnosti, toda zadetkov je bilo zelo malo. Zakaj? Zato, ker ima večina igralcev zelo slab, netočen strel, nespretni so pred nasprotnikovim vratarjem, akcije pa še zdaleč niso uigrane, ker večina strmi k posamičnimi prodori, tako da tudi tiste, ki malce spominjajo na kvalitetno igro, včasih presenetijo soigralca. Zaradi tega gre precej podaj v prazno. Ne znamo izkoristiti tudi tiste najugodnejše priložnosti, da bi dosegli gole, saj je v večini primerov vse odvisno od naključja, ki mu največkrat pravimo »smola«. Ne, to ni smola, to je neznanje. Priznajmo, da igramo zastareli hokej, živimo na stari slavi. S tem smo sicer »strup« za Medveščaka, Slavijo, Partizana, ... toda Olimpija nas je v letošnjem državnem prvenstvu z modernejšo igro kar trikrat premagala, jeseniški hokejisti pa so se jim oddolžili le enkrat. Dejstvo je, da je Olimpija to dosegla kljub temu, da je imela v svojih vrstah nekaj že starih »odpisanih« igralcev.

Borba za puck.

Mladinski jugoslovanski pokal

OLIMPIJA : KRANJSKA GORA 2:7 (0:1, 1:2, 1:4)

Mladinci Kranjske gore so še enkrat pokazali svojo superiornost. V prvem polfinalnem srečanju za jugoslovanski pokal so po boljši igri v Ljubljani premagali mladince Olimpije z rezultatom 7:2. Res je, da so naleteli na zelo močan odpor domačinov, zlasti v prvi tretjini, deloma pa tudi v drugem delu, vendar pa so Ljubljančane zlasti nadigrali v zadnjem delu. Čeprav so zasluženo zmagali, je treba priznati, da tudi Olimpija igra precej dobro, saj se sadovi strokovnega dela pri Ljubljančanih kar hitro obrestujejo.

Tako si je Kranjska gora že v prvem srečanju zagotovila vstop v finale letošnjega jugoslovanskega pokala, kjer se bo pomerila z zmagovalcem dveh polfinalnih tekem, med prvakom Srbije in Hrvatske. Tako bodo mladi Kranjskogorci zagotovo (Olimpija je bila najnevarnejši nasprotnik), poleg naslova državnega prvaka, tudi letos osvojili prvo mesto v jugoslovanskem pokalu. Vse tiste, ki so že pozabili, naj opozorimo, da so mladinci Kranjske gore tudi v lanski sezoni osvojili oba zveneča naslova.

Gole proti Olimpiji so dosegli: Klemenc 4, Fartek, Hrovat in Brun.

Pionirsko prvenstvo Jugoslavije

Nastop Kranjskogorskih pionirjev v zaključnem delu letošnjega državnega prvenstva, ki je bilo pretekli teden v hali Tivoli, je resno opozorilo, da bo na Jesenicah potrebno marsikaj spremeniti pri delu z mladimi. Kranjskogorci so že v prvem srečanju, s poznejšim zmagovalcem, ekipo Olimpije, doživeli hud poraz z rezultatom 2:14. Pionirji Olimpije so nadigrali naše v vseh elementih hokejske igre, kar je še dokaz več, da v Ljubljani veliko več skrbijo za strokovnost dela z najmlajšimi hokejisti kot pri nas. Sploh so bili olimpijci razred zase, saj so vse nasprotnike premagali z visokim rezultatom.

Pionirji Kranjske gore so sicer osvojili drugo mesto, saj so premagali Medveščak z 8:2 ter Spartak iz Subotice z 9:3. Drugo mesto ne moremo oceniti kot neuspeh, toda igra, ki so jo v primerjavi z Olimpijo prikazali Kranjskogorci je več kot resno opozorilo, da tako ne bo šlo naprej. Res je tudi to, da so pri HD Jesenice veliko pogrešili, ko so za letošnjo sezono sestavljali obe pionirski moštvi – Jesenice in Kranjsko goro. Namesto, da bi v eno izmed obeh ekip uvrstili zares najboljše pionirje in bi tako dobili zelo kvalitetno moštvo, ki bi se enakovredno kosalo z Olimpijo, so kvalitetne igralce razdelili. Približno polovica najboljših je igrala za Jesenice, druga polovica pa za Kranjsko goro. Tako smo dobili dve srednje kvalitetni ekipi in Olimpiji ni bilo težko osvojiti naslov prvaka. D.

Smučanje

XXX. SMUČARSKO PRVENSTVO JUGOSLAVIJE V KLASIČNIH DISCIPLINAH

Na Vlašiču je bilo od 6. do 9. februarja trideseto državno prvenstvo v klasičnih disciplinah. Prvenstva se je udeležilo preko 400 tekmovalcev in trenerjev iz Slovenije, Hrvatske, Vojvodine in Bosne. Kljub številni udeležbi je Jeseničanom uspelo osvojiti dva državna naslova. Prvaka sta postala Tone Džuričič pri mlajših članih, v teku na 15 km in Dušan Justin v skokih, pri starejših mladincih. Poleg teh dveh prvih mest so dosegli še nekaj dobrih uvrstitev. Tako sta kombinatorca Cuznar in Dovžan zasedla 2. oziroma 3. mesto, 3. mesto pa je osvojila tudi članska štafeta. Pa tudi mladinci se, kljub veliki konkurenci, niso slabo izkazali.

REZULTATI – TEKI:

Ml. člani (15 km): 1. Anton Džuričič, (Jes.) 0:53.28, 2. Poklukar (Gorje) 0:54,47, 3. Zupanc (Triglav) 0:55,50.

Člani (30 km): 1. Tajnikar (JLA) 1:39,17,4, 8. Kerštajn (Jes.) 1:46,40,6.

Člani (15 km): 1. Kalan (Gorje) 0:50,49, 10. Cuznar (Jes.) 0;56,26, 28. Dovžan (Jes.) 1:02,06.

St. mladinci (10 km): 1. Kordež B. (Plamen) 36,06, 8. Mrak (Jes.) 40,13, 25. Gregorčič (Jes.) 45,07.

Ml. mladinci (5 km): 1. Podlogar (Gorje) 19,37, 8. Pogačar (Jes.) 20,46, 12. Čebulj (Jes.) 21,14, 19. Darko Mrak 22,11 in 20. Marjan Mrak (oba Jes.) 22,33.

ŠTAFETNI TEKI:

Člani (3 x 10 km): 1. Partizan Gorje 1:41,25,8, 3. Jesenice 1:43,33,4 (Cuznar A. 36,17,3, Kerštajn A. 33,40,2 Džuričič A. 33,35,2).

St. mladinci (3 x 5 km): 1. Alples Železniki 54,53,2, 5. Jesenice 1:00,53 (Gregorič D. 21,54,2, Mrak M. 20,26,5, Mrak S. 18,32,6).

Ml. mladinci (3 x 5 km): 1. Alples Železniki 59,10,4, 6. Jesenice 1:03,42,2 (Mrak D. 21,46,2, Čebulj R. 21,00,0, Pogačar M. 20,55,0).

KLASIČNA KOMBINACIJA:

Člani: 1. Gorjanc (Triglav) 433,5 točk, 2. Cuznar 394,85 t., 3. Dovžan 366,85 točk (oba Jesenice).

SKOKI:

St. mladinci: 1. Justin 229, Ot., 4. Rožič 217,58 (oba Jesenice).

Ml. mladinci: 1. Berčič (Ilirija) 223,9 t., 14. Prešern 134,0 t. in 15. Langus 123,7 točk (oba Jesenice).

M. S.

VELESLALOM ZA KATEGORIZACIJO NA KANINU

V negotovem vremenu se je v soboto, 15. februarja odpravila močna skupina jeseniških cicibanov na tekmovanje v veleslalomu čez Predel na Kanin.

Žičnica na Kaninu je pričela delati z zamudo in tako so imeli otroci kljub prestavitvi časa starta za pol ure, samo pol ure časa za ogled proge, Vse skupaj se je odigralo z največjo naglico. Ni bilo časa za ogrevanje in psihično pripravo, kar je vplivalo slabo zlasti na tiste, ki so še začetniki.

Z uspehom Kunčeve in Presterela smo lahko zadovoljni, kajti vsaka uvrstitev med prvih deset je danes že uspeh. Tudi Tanja Borštnik je presenetila z dobrim rezultatom, saj razen Presterela in Žana ni nobeden od ostalih cicibanov boljši od nje.

Zaradi letošnje izredno slabe zime imajo škodo pri vadbi še posebno Jeseničani, ki bi pri normalni zimi lahko vadili vsak dan na snegu. Drugi so nas ujeli in prehiteli, kar bomo zravnali lahko le v povprečni normalni zimi.

Razen že omenjenih treh, so dosegli ostali cicibani povprečno dobre čase, ki jih navajamo brez uvrstitve, ker ob našem odhodu še ni bilo rezultatov zaradi preko 200 nastopajočih.

Dan je bil sončen, brez vetra, pogoji odlični, le zadnje številke so imele že slabo progo. Vratic je bilo 40, višinska razlika 170 metrov, dolžina okrog 600 metrov, težavnost le za slabše (zadnje) številke, zaradi želbov na progi, precejšnja.

Dečki: 1. Čižman Olimpija 47.2, 2. Erbežnik Olimpija 48,6 3. Presterel Jesenice 49.6, Žan 54.8, Borštnik 56.9, Ravnik 57.2, Noč 59.1, Pogačnik 60.8, Klinar 64.4, Černe 104.5.

Deklice: 1. Leskošek Novinar 49.9, 2. Valant Novinar 50.0, 3. Kunc Jesenice 51.8, 4. Mihelič Kamnik 52.8, 10. Borštnik Jesenice 55.4, Klinar 62.0, Kučina 85.5.

Staršem hvala za pomoč na startu in na cilju ter pri prevozu. P. C.

SMUČARSKI TEK

V Tamarju je bilo v nedeljo, 16. februarja tekmovanje za Rožičev memorial. Organizator je bil SK Rateče. Tekmovanje je štelo za kategorizacijo, razen pri pionirjih. Proga je bila dolga dva in pet kilometrov. Udeležba je bila dokaj močna.

Odlično je tekel veteran Alojz Kerštajn, ki je zasedel tretje mesto. Drugo mesto pa so si pritekli Brigita Dolžan, Dušan Đuričič in Bojana Kobentar. Tudi ekipno je ŠD Jesenice zasedlo drugo mesto. Tokrat je razočaral Tone Đuričič, ki je tekel slabše, ker se je zamazal.

REZULTATI:

Člani (15 km): 1. Kalan (TVD Gorje) 49.45.25, 2. Dornik Olimpija (50.48.90), 3. Kerštajn Jesenice (52.39.38), 8. Cuznar A. Jesenice (57.30.73).

Mlajši člani (15 km): 1. Pokljukar TVD Gorje (52.48.31), 5. Đuričič Jesenice (56.13.35).

Starejši mladinci (10 km): 1. Nastran Alples (36.03,20), 7. Mrak (39.29.48), 15. Kelih (45.28.55), 16. Kralj (45.58.92), 17. Skumavc (47.16,79), 18. Potočnik (55.37.86) vsi Jesenice.

Mlajši mladinci (5 km): 1. Podlogar TVD Gorje (18.45.81), 6. D. Mrak (19.45.99), 8. Pogačar M. (20.00,29), 10. M. Mrak (20.33.05) 12. Čebulj R. (20.58.81) vsi Jesenice.

Starejše mladinke (5 km): 1. Fister Triglav (22.14,90), 2. Dovžan Jesenice (24.32.84).

Starejši pionirji (4 km): 1. Bratina TVD Gorje (14.44.03), 2. D. Đuričič (15.14.44), 19. Ferjan (19.06.82) oba Jesenice.

Mlajši pionirji (2 km): 1. Perne Triglav (08.21,58), 13. J. Kobentar (09.21,71), 16. J. Justin (09.35.44), oba Jesenice.

Starejše pionirke (2 km): 1. M. Bešter Triglav (08.43.63), 2. B. Kobentar (08.55.30) Jesenice.

Ekipno (2 člana, mlajši član, mladinca in mlajši mladinec):

1. TVD Gorje 3:16,28.19, 2. Jesenice 3:25,52.94, 3. SK Triglav 3:28,15.08. M. S.

Nogomet

RENČE : JESENICE 2:2

V soboto so jeseniški nogometaši gostovali v Renčah, kjer so v okviru priprav na spomladanski del prvenstva odigrali prijateljsko tekmo s tamkajšnjimi nogometaši. Tekma se je končala z neodločnim rezultatom 2:2 (0:1).

Kljub daljšemu premoru sta obe moštvi prikazali dober nogomet. Jeseničani so bili boljši nasprotnik večji del tekme, vendar jim je proti koncu tekme zmanjkalo moči. To so domačini izkoristili in rezultat izenačili. V okviru priprav na spomladanski del prvenstva bodo naši nogometaši odigrali še nekaj tekem tako bodo v soboto gostovali v Miren pri Novi Gorici kjer se bodo pomerili z moštvom Adria, članom ZCHL.

Gola za moštvo Jesenic je dosegel Jereb. B.

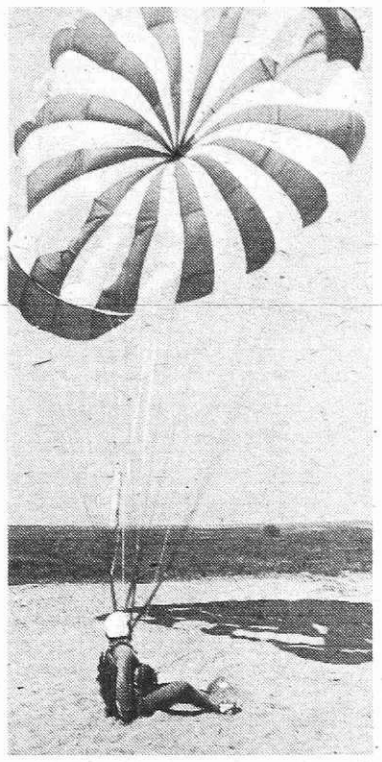

Alpski letalski center Lesce vas vabi

Šah

ČLANSKO PRVENSTVO ŠD JESENICE

Prva polovica članskega prvenstva Jesenic je mimo. Prvenstvo, ki je nekoliko okrnjeno zaradi odsotnosti nekaterih članov (predvsem Zorka, Krajnika, Pavlina), je zelo izenačeno, igralci pa izredno borbeni, tako da je »velemojstrskih« remijev izredno malo. Oba favorita prvokategornika Korošec in Krničar igrata miroljubno, zato sta največ partij tudi remizirala. Sicer pa so rezultati naslednji:

1. kolo: Ravnik : Tramte 1/2 : 1/2, Pristov : Konobelj 0:1, Ciuha : Železnik 1:0, Andjelič : Pretnar 0:1, Balanč : Korošec 1/2:1/2, Tratnjek : Krničar 1/2:1/2;

2. kolo: Tramte : Krničar 1/2:1/2, Korošec : Tratnjek 1/2:1/2, Pretnar : Balanč 0:1, Železnik : Andjelič 1/2:1/2, Konobelj : Ciuha 0:1, Ravnik : Pristov 1:0;

3. kolo: Pristov : Tramte 0:1, Balanč : Železnik 0:1, Tratnjek : Pretnar 1:0, Krničar : Korošec 1/2:1/2;

4. kolo: Tramte : Korošec 0:1, Železnik : Tratnjek 1/2:1/2, Konobelj : Balanč 1:0, Ravnik : Andjelič 0:1;

5. kolo: Ciuha : Tramte 1:0, Andjelič : Pristov 1:0, Balanč : Ravnik 1:0, Tratnjek : Konobelj 1:0, Krničar : Železnik 1/2:1/2, Korošec : Pretnar 1:0;

6. kolo: Tramte : Pretnar 0:1, Konobelj : Krničar 1:0, Ravnik : Tratnjek 1:0, Pristov : Balanč 0:1.

Vrstni red po 6. kolu: 1. Korošec 4,5, 2.–3. Tratnjek in Balanč 3,5, 4. Ciuha 3 (–3), 5. Konobelj 3 (–1), 6. Andjelič 2,5 (–2), 7.–8. Ravnik in Železnik 2,5 (–1), 9. Pretnar 2 (–2), 10. Krničar 2 (–1), 11. Tramte 2 in 12. Pristov 0. KT